

MOHOLY-NAGY
VIZUÁLIS
MODULOK

MTA-ELTE
VIZUÁLIS KULTÚRA
SZAKMÓDSZERTANI
KUTATÓCSOPORT

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Szaktudományi pályázat
2016-2020

Moholy-Nagy Vizuális Modulk:
a 21. századi képi nyelv tanítása

Kézikönyv a Vizuális kultúra tanításához V.

Tanítási tanulási programok az 6. osztály számára, 2. rész: 3-4. modul

Kipróbálás: 2017-18-as tanév

A kézikönyv az MTA-ELTE Vizuális kultúra szakmódszertani kutatócsoport, "*Moholy-Nagy Vizuális Modulk - a 21. század képi nyelvének tanítása, 2016-2020*" című projekt keretében készült. A kutatásokat a *Magyar Tudományos Akadémia Tantárgypedagógiai Kutatási Programja* támogatta.

A kötetben szereplő írások szerzőik szellemi tulajdonát képezik. Oktatási célra szabadon felhasználhatók, de más kiadványban csak a szerzők írásos beleegyezésével jelenhetnek meg.

Tartalom

Tartalom	2
BEVEZETŐ A KUTATÁSRÓL Kárpáti Andrea	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1. modul: Vizuális kommunikáció	
VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ: 5. osztályos pedagógiai program	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Alapelvek, célok – szemléletmód	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A modul innovatív tartalma.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Tartalmak, műfajok, technikák.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Új és hagyományos módszerek.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Informális tanulási alkalmak.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Témakörök, fejlesztési témák és nevelési célok az 5. osztályban	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Kimeneti követelmények az 5. osztályban	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Informális tanulás terv az 5. osztály számára.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Alkotók és művek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Hivatkozások jegyzéke.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A modul adatai	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Jó gyakorlatok.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5. osztályos tanítási - tanulási programok a Vizuális kommunikáció modulhoz.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Baki-Szmalér Györgyi Szacsavay Imre Általános Iskola (Nagyvárad / Oradea, Románia).....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Biró Ildikó Szeged és Térsége Eötvös József Gimnázium, Általános Iskola Szatymazi Általános Iskolája (Szatymaz).....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Gergelyné Kiss Melinda és Koczkáné Sárközi Ilona Pallasz Athéné Egyetem Petőfi Sándor Gyakorló Általános Iskola és Óvoda, Kecskemét **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

2. modul: Vizuális médiakommunikáció

VIZUÁLIS MÉDIA: 5. osztályos pedagógiai program	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Alapelvek, célok – szemléletmód	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A modul innovatív tartalma.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A Nemzeti Alaptanterv (NAT) és a modultanterv összevetése	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Témakörök, fejlesztési témák és nevelési célok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Tartalmak.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Műfajok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Technikák.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Új és hagyományos módszerek.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Informális tanulási alkalmak.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3. Témakörök és időterv.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5. évfolyam, 2016/17. tanév	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A technikai képalkotás alapjai - fotó	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Az animáció alapjai.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A filmkészítés alapjai	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4. Kimeneti követelmények az 5. évfolyam részére.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Minimum követelmények	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Optimum követelmények:.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6. Alkotók és művek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

7. Hivatkozások jegyzéke.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
8. A modul adatai	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5. osztályos tanítási - tanulási programok a Vizuális médiakommunikáció modulhoz.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Gál András Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola (Edelény)	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Kugler Erika Szent István Sport Általános Iskola és Gimnázium (Jászberény)	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5. osztályos tanítási - tanulási programok A tárgy-, és környezetkultúra tanítása modulhoz.....	10

3. modul: A tárgy- és környezetkultúra tanítása

PEDAGÓGIAI PROGRAM - KÖRNYEZETKULTÚRA Gaul Emil	11
Alapelvek, célok – szemléletmód	11
Bevezetés	11
Kapcsolódás az érvényes tantervekhez.....	12
Kapcsolódás a NAT Vizuális kultúra fejezetében foglaltakhoz.....	12
Sajátos fejlesztési célok.....	13
Attitűdök, képességek.....	13
Ismeretek.....	13
Tartalmak.....	14
A tárgy- és környezetkultúra képességrendszer	14
Alkotó részképességek	15
Tartalmak és módszerek	20
Munkaforma.....	20
Módszerek.....	20
Az alkotómunka témái és műfajai a tárgykultúra tanításán belül	20

A rendeltetés, funkció tanítása	21
A technológia, a szerkezet tanítása	22
A tervezés tanítása	22
A formaadás tanítása	23
A célzott feladat, az összetett feladat és a projekt	24
Az elemzés fajtái.....	25
Témakörök, fejlesztési feladatok	26
5. osztály.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
JÁTÉKSZER, MODELLEZÉS	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Kimeneti követelmények.....	26
5-8. évfolyam.....	27
Informális tanulás terv	29
Alkotók és művek	30
Épületek, építészek:	30
Tárgyak	31
Hivatkozások jegyzéke.....	32
A modul adatai	33
5. osztályos tanítási - tanulási programok A tárgy-, és környezetkultúra tanítása modulhoz.....	34
Szász Regina Újpesti Szigeti József Utcai Általános Iskola (Budapest)	36
Móricz László Péterné Lázár Ervin Általános Iskola (Budapest)	71
5. osztályos tanítási - tanulási programok A kortárs képzőművészet tanítása modulhoz.....	108

4. modul: A kortárs képzőművészet tanítása

PEDAGÓGIAI PROGRAM A KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZE TANÍTÁSA Geisbühl Tünde, Nagy Imre, Pók Tímea, Sinkó István (Wrobel Péter közreműködésével)	109
Alapelvek, célok – szemléletmód	109
Célok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A gondolkodás fejlesztése művészeti tevékenységgel.....	109
Új tanulási formák	110
Nevelési, fejlesztési célok (képességek, ismeretek, attitűdök fejlesztése).....	110
Várható eredmények.....	111
Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban	111
Tartalmak és módszerek	112
A modul innovatív tartalma.....	112
A racionális – irracionális összekapcsolása (fantázia)	112
Célok megfogalmazásának generálása és döntési helyzetek biztosítása	112
Lehetőség teremtése rendszer kialakításának közvetlen megtapasztalására	112
Ismeretanyag és aktív megismerés – parafrázis	113
A kortárs művészet megközelítésének sajátos lehetőségei.....	113
Módszerek.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A dinamika elve	114
Egyéni és csoportos feladatok.....	115
Szemiotikai megközelítés	115
Történeti megközelítés és térbeli elhelyezés aktív felkutatással.....	116
A környezet feltárása és a feltárt elemek bevonása egy nyitott rendszerbe	116

A racionális – irracionális összekapcsolása (fantázia)	116
Modellszerűség	116
A kommunikáció széles spektruma	116
Csatornaváltás	117
Problémát felvető, sejtető kommunikáció.....	117
Műhely elv - személyes preferenciák és kölcsönhatások	117
Elfogulatlanság	117
Várható eredmények.....	118
Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban	118
Témakörök és időterv.....	118
Módszerbeli hangsúlyok.....	121
5-6. osztály	121
Témakörök, fejlesztési témák és célok, 5. osztály.....	121
2017/18. tanév, 5. osztály	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Feladattípusok.....	128
1. szempont A, B, D, F, G feladat típus	128
2. szempont, B.- C, F, G feladattípus	128
3. szempont, B., D., E., F. feladattípus.....	128
4. szempont, G,F, B feladat típus	128
Irodalom:	129
Értékelés: kimeneti követelmények tanévenként.....	129
Differenciálás a feladatokban és az értékelésben.....	130
A parafrázis feladatok hatásainak értékelése	130

Minimum követelmények és optimum szintek.....	130
A múzeumpedagógia céljai	132
Kortárs művészet a múzeumban.....	132
Kortárs művészet az iskolában	133
Műelemzések	135
A formák háborúja – Szij Kamilla.....	135
Meditatív rajzok – Szij Kamilla.....	136
Struktúrák – Szij Kamilla	136
Forma-jel-nyelv-képzés – Szinyova Gergő.....	137
Egy képrészlet továbbgondolása – Nádler István	137
Egyetlen vonalrajz (Egyvonalas történet) – Korniss Dezső	138
Térkép-alkotás – Halász Károly.....	139
Inverz képek – Hartmut Böhm	140
Mozgástanulmányok Maurer Dóra	140
A vizuális tanár (rajztanár) és a múzeumpedagógus alkotó jellegű kooperatív tevékenységének szempontjai.....	141
Műlista.....	141
5. osztály.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5. osztályos tanítási - tanulási programok A kortárs képzőművészet tanítása modulhoz.....	145
Geisbühl Tünde Kölcsey Ferenc Általános Iskola (Budapest).....	146
Pénzár Ágnes Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános iskola, Gimnázium és Szakközépiskola Deák Ferenc Gimnáziuma és Általános Iskolája (Pécs)	184

6. osztályos pedagógiai program és tanítási - tanulási programok „A tárgy-, és környezetkultúra tanítása” modulhoz

SZERZŐK:

PEDAGÓGIAI PROGRAM:

Gaul Emil, Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet

TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAMOK:

Móricz László Péterné, Lázár Ervin Általános Iskola

Szász Regina, Újpesti Szigeti József Utcai Általános Iskola

PEDAGÓGIAI PROGRAM - KÖRNYEZETKULTÚRA

Gaul Emil

Alapelvek, célok – szemléletmód

Bevezetés

A tárgy és környezetkultúra tanításának több célja van. Az egyik az, hogy elmélyítse az anyagi kultúra e speciális területének megismerését, felhívja a figyelmet a benne lakozó információkra, és szépségekre, és ez által legalább ismerőssé, élhetővé, és, ha lehet, akkor otthonossá tegye az ember alkotta környezetet. A környezetkultúra tágabb értelmezésében benne foglalatik annak létrehozása, maga a tárgy, valamint ennek használata, és mindaz a tudás, ami az alkotáshoz és a környezet szakszerű használathoz kell. A környezet alakításban központi helyet foglal el a lehetőleg szeretettel végzett, örömteli emberi munka, amit két szakaszra bontunk: a tervezésre és a tervek megvalósítására.

Egy épület, vagy egy ipari tárgy tervezése és megvalósítása is több szakterület együttműködésével jön létre, így a környezetkultúra tanítása - tanulása is magától értetődően közösségi tevékenység, és ekként fejleszti a kooperációs készséget, és az empátiát. A téma szerepmoellje a tervező, mérnök, dizájnner, az építész, aki a rajz tantárgy hagyományos főszereplője, a festőművész mellett lép színre és képviseli ezt a mindennapi életünk szempontjából oly fontos területet.

A fejlesztési célok között szerepel a vizuális kultúra tantárgy középpontjában lévő alkotóképesség, és kritikai érzék kibontakoztatása, az érdeklődés felkeltése azon problémák iránt, amelyeknek a megoldása a tárgy. A problémamegoldás gyakorlati válfaja ez, amelyet minél életszerűbb környezetben gyakoroltatunk. Különös és sajátos szerepe van a tervszerű gondolkodás fejlesztésében, az *operacionális* – eljárás jellegű és nem tudatosított– tudás kialakításában, valamint a tapasztalati megismerésben. A fejlesztés módszereként a feladatok mellett nagy szerepet kaphatnak a projektek, amelyekben a tanár által ajánlott élethelyzetben kell felismerni a problémát, majd megoldást találni rá.

A tárgy és környezetkultúra magában foglalja a technikai úton létrehozott tárgyakat, épületeket, létesítményeket, azonban nem terjed ki a természeti környezet tanulmányozására. A tanulás- tanítás során az alkotótevékenység keretében iskolai környezetben is megvalósítható, kisebb tárgyakat tervezünk, készítünk. Tereket többnyire csak megtapasztalható, tehát szoba méretig alakítunk. A tárgy és környezet elemzés keretébe már a nagy épülettől a kis tárgyig sok minden belefér.

Az *életkori sajátosságok* úgy jelennek meg a tárgy és környezetkultúra tanításában, hogy a 6-10 éves szakaszban az *anyagok* ösztönös megtapasztalása, megmunkálása felől indítjuk a tárgyformálást. 10-14 éves korban a tanulni valót a *szerkezetek* felől közelítjük, míg a 15-18 éves

korszakban megjelenik és jellemzővé válik a *tervezés*, amely reflektál az emberi szükségletekre és igényekre. Jó, ha mindegyik korban működő tárgyak, vagy modellek készülnek. A tárgyalás jellemző tevékenységformái: az intuíció és a tervszerű gondolkodás jellemzően rajzban nyilvánul meg, a készítésnél térbeli manipuláció, anyagalakítás folyik, míg az elkészült munka értékelése szóban történik meg.

Az általunk tervezett vizuális kultúra tantárgy tartalma a tanévben úgy oszlik meg, hogy a diákok a rendelkezésre álló óraszám mintegy 50%-ban a tantervi törzsanyagot tanulják, a második félévben pedig a választott modult. Így évente 16 héten keresztül heti egy óra használható fel a modul tanulására. Ez a kibővített időkeret lehetőséget ad az egyébként évente néhány órás környezetkultúra témájú foglalkozások kiterjesztésére, aminek az előnyeit, ígéretét a fejlesztési céloknál fogalmazzuk meg részletesebben.

Kapcsolódás a NAT Vizuális kultúra fejezetéhez

Kulcskompetenciák

Program modulunkban mi is ezekre a kulcskompetenciákra építünk, a NAT 2012-nek is az alapja.

- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Általános fejlesztési célok a Vizuális kultúra tanításában

Program modulunk az általános fejlesztési célok szintjén megegyezik a NAT-ban meghatározott célokkal, amit onnan idézünk.

1. „Megismerő- és befogadóképesség
 - a. Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása
 - b. Ismeretszerzés, tanulás, térbeli tájékozódás
 - c. Kommunikációs képességek
2. Kreativitás
 - a. Alkotóképesség
 - b. Problémamegoldó képesség

3. *Önismeret, önértékelés, önszabályozás” (NAT 2012, 10799. old.)*

Sajátos fejlesztési célok

Modulprogramunk célrendszere a NAT-ban található fejlesztési célok figyelembevételével készült, de az alábbi megfogalmazást már modulunk számára készítettük.

1. *Otthonosság a technikai környezetben, a civilizációban*
2. *A készítés megtapasztalása, ráérezés a technológia algoritmusára, a munka öröme*
3. *A tervező, a dizájner szerepmodelljének átélése*

Attitűdök, képességek

4. *Érdeklődés felkeltése a vonatkozó egyéni, társadalmi, környezeti problémák iránt*
5. *A kezdeményezőkézség erősítése*
6. *Alkotó, cselekvő magatartás támogatása*
7. *Együttműködési képesség, és empátia erősítése*
8. *Kritikai attitűd a tárgyi világ és az épített környezet problémái iránt. Vitakészség.*

Ismeretek

9. *Alapvető tájékozottság a környezetben található szerkezetépítésre használt anyagok, szerkezetek, technológiák területén*
10. *A tárgyak formai kifejezésének, szimbolikájának, kulturális jelentéstartalmának alapismerete*
11. *Néhány tervezési módszer elsajátítása (analógia, inspiráció, gondolattérkép, brain storming)*
12. *Alapvető prezentációs technikák (látzzati rajz, szerkesztés, térbeli modellépítés) ismerete*
13. *Önismeret: a manuális – intellektuális tevékenység, az anyagi – szellemi terület, az intuitív – tudatos gondolkodás, az egyéni – csoportos munkavégzés ellentétpárjai mentén (Holland, 1973).*

Tartalmak

Itt csak összefoglaljuk a fő tevékenységtípusokat, és majd csak az évfolyamoknál fogjuk részletezni. Az alább felsorolt tevékenységeket is tartalmazza a NAT Vizuális kultúra fejezete.

Tevékenységek

Alkotótevékenység: Tárgy és tér tervezés, készítés, térbeli modellezés, az idő háromnegyedében.

Befogadó tevékenység: Tárgy és téri környezet elemzése az idő negyedében.

Témakörök

Tárgyak. Használati-, emlék-, ajándék-, és kultikus tárgyak. (Gaul, 2014)

Épületek. Lakó és középületek, kereskedelmi és ipari épületek. (Gaul, 2006. Tatai, 2003)

A tárgy- és környezetkultúra képességrendszer

Az alábbi összeállítás kutatási munkák eredményeként jött létre (Gaul, 2001), de az egyes kompetenciák a NAT Vizuális kultúra fejezetében is megtalálhatók, persze nem ebben az összeállításban.

1. Képességek

- a. *Problémaérzékenység*
- b. *Fantázia, kreativitás*
- c. *Ítézőképesség*
- d. *Technológiai érzék, konstruáló képesség*
- e. *Térszemlélet*
- f. *Formaérezék*

2. Ismeretek

- a. *Anyagismeret*
- b. *Szerkezetismeret*

c. *Funkciók ismerete*

3. *Kommunikációs készségek*

a. *Vizuális kifejezőkészség (rajzkészség), és ábraolvasás*

b. *Verbális kifejezőkészség (írás és beszéd-készség) és szövegértés*

Az alábbiakban a fejlesztendő képességrendszer egyes elemeit illusztráljuk tanulói munkákkal

Alkotó részképességek

Problémaérzékenység

1. kép „Bosszantó, ha valaki kávé tölteni a kiöntőből, de az elfordul a nyélen. [] Könnyen lehet a gondon segíteni: a nyelet két szegeccsel kell rögzíteni”.

Fantázia, kreativitás

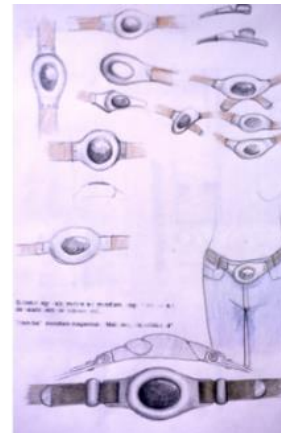
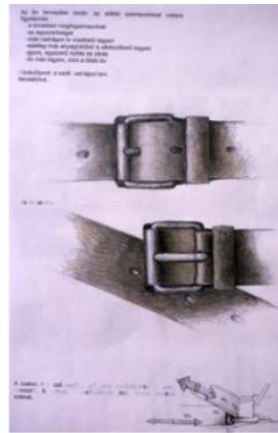
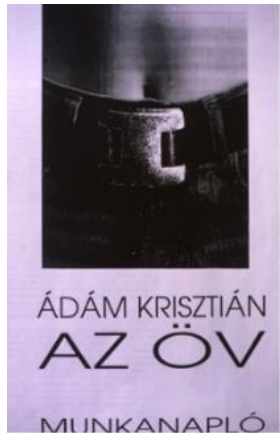
2. kép Rokkaku sárkány vontatású kocsí

3. kép Nyers máj-szerű desszert (Szöllősi Géza)

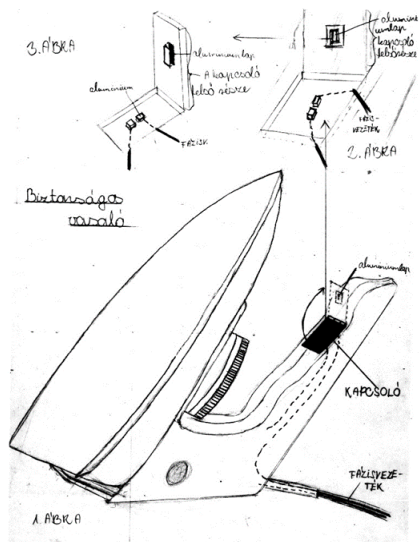

Ítézőképesség

4. kép Az öv tervezése során a formai variációk hatását összeveti a tervező a céllal, és dönt, milyen irányban fejlessze tovább.

Technológiai érzék, konstruáló képesség

5. kép Hogy az ottfelejtett vasaló ne égesse ki a ruhát, egy az alvó baba szemét mozgató szerkezethez hasonló kapcsoló van a vasaló nyelébe építve. Ha fogjuk, a nyelet, zárjuk az áramkört, ha elengedjük a nyelet, a kapcsoló bontja az áramkört, és így nem égeti meg a vasaló a ruhát.

Térszemlélet

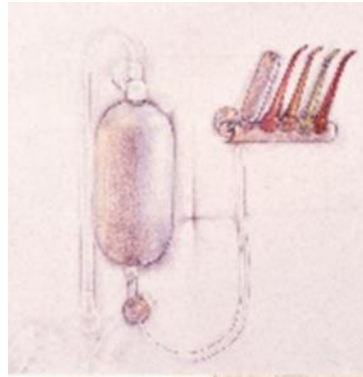
6. kép Csigaház. A csigavonal alaprajzú házban az intim terek egyre beljebb helyezkednek el. A legbelül a szülői fürdő, aztán a hálószoba, míg legkívül a nappali.

7. kép A doboz rejtett zárral van ellátva. Egy golyót kell egy labirintusban végig gurítani, míg ki nem pattintja a fedéltartó rugót.

helyezkednek el. A legbelül a szülői fürdő, aztán a

Formaérvék

8. kép A táncórára járó leány olyan pólót csinált magának, ami pörög. Mások csak mintát batikoltak.

9. kép A szájuhany terv csepp alakjával a fürdőszobához illeszkedik, meg a reggeli „megtisztulási rítus” finom, bársonyos hangulatához.

Ismeretek

Anyagismeret

10. kép A pamutfonalból horgolt „anyagszerűtlen” csengő.

Szerkezetismeret

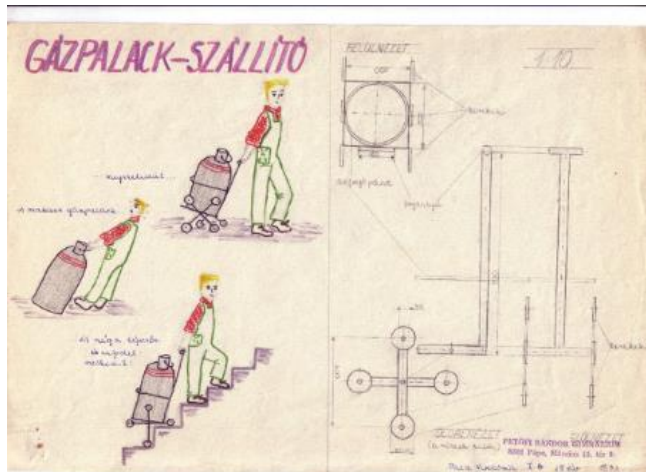

11. kép Pincebogár modell. Az ízék mozgását a gerinc csapos papírlánca biztosítja.

Funkciók ismerete

Kommunikációs képességek

Vizuális kifejezőkészség (rajzkészség), és ábraolvasás

12. kép A használatot a látszati rajz mutatja, az elkészítéshez műszaki rajz készült.

Verbális kifejezőkészség (írás és beszéd-készség) és szövegértés

Tartalmak és módszerek **Munkaforma**

A hagyományos rajzói alkotás, festés többnyire egyéni munkaformában folyik. Az adott témával kapcsolatos egyéni érzések kifejezésére, az ízléshez kötődő megfogalmazásra ad alkalmat. Mintája a festőművész, aki sajátos álláspontját feje ki egy egyedi műben. A tervező, akár építész, akár formatervező a megrendelő kívánsága szerint, társtervezőkkel, később kivitelezőkkel dolgozik együtt. Ez a szerepmodell tehát társas tevékenységhez kötődik, így iskolai tükörképe is jó esetben kollektív. Ebből adódóan a tervezési feladatok magától értetődő lehetőséget adnak a csoportos munka iskolai gyakorlására. A csoport tagjai képviselhetnek eltérő szerepet (pl. megrendelő, tervező, gyártó, kereskedő), de modellezhetnek egy több tervezőből álló csoportot is.

A csoportmunka során erősödik meg az együttműködés készsége, a csoportmunka vezet kisebb-nagyobb tanuló közösség kialakulásához, a közösség jelzi vissza értékeinket és hibáinkat, így fejleszti önismeretünket. Közösségben alakul ki a csoportnorma, és így többnyire könnyebben azonosulunk egy-egy feladattal. Javasoljuk, hogy ahol csak lehet az egyéni feladatmegoldás mellett alkalmazzuk a csoportos munkát, aminek ideális nagysága 3-5 fő. A páros munkaforma is nagyon hatékony például ellentétes lehetőségek, „tükörképek” feltárása során.

Módszerek

A tárgykultúra tanításánál is alapvetően két módszer ismeretes, az egyik, amikor tárgyakat hozunk létre, és a másik, amikor tárgyakat, épületeket elemzünk. Az *alkotás* és az *elemzés* két eltérő képesség, fejlesztésük egymástól eltérő tevékenységgel történik. Alkotómunka közben is elgondolkodunk két megvalósítási lehetőség között, ami elemző tevékenység, tehát az alkotómunka tartalmazza az elemzést is, persze nem feltétlenül tudatos formában.

Az alkotómunka témái és műfajai a tárgykultúra tanításán belül

A tárgyalás, építészeti tervezés eredményeképpen konkrét térbeli tárgy, tér keletkezik, ami hat az emberre. A hatás komplex, elfogadjuk, vagy elutasítjuk az épületet, vagy tárgyat. Az azonosulásról ezt írja Szentkirályi Zoltán építészettörténész:

„Mondanivalójának, tartalmának 'objektív igazságát' a művészet nem logikus érvek sorával bizonyítja, hanem azzal, hogy életünk szűkebb keretében, áttekinthető közelségben annak a kozmosznak törvényeit vetíti elénk, melyet világról alkotott képünk alapján magunkénak érzünk, és ezt – a kompozícióban megtestesült rendet – nem érvekkel, hanem kizárólag az evidencia erejével teszi elfogadhatóvá. (Szalai, 2010.o.n.)

Tárgyat, épületet általában emberi szükségletek kielégítésére hoznak létre, és ebben fontos szerepet játszik a felhasznált anyag, az alkalmazott szerkezet fajtája, a készítés módja, és megvalósult forma, annak üzenete és hatása. A *formaképzés* –az építészeti formaképzését különösen jól tudjuk nyomon követni – vezérelve koronként változott. A nagy stílustörténeti korokban többnyire a *szimbólumok* szolgáltatták az alapot a

formához (pl. várszerű, hatalmat sugárzó reneszánsz paloták). A Bauhaus gondolköréhez tartozik a *funkcionális formaképzés* (például a Dessau Bauhaus rendeltetés szerint elkülönülő épületei), a modernizmus kedvelt eszköze volt a *szerkezetforma* (például Nervi épületei, a Palazzetto dello sport) ahol a statikai szerkezetet hangsúlyozzák a formák, míg Donald Precioso a kommunikáció elméletét alkalmazta építészeti formákra, így ebben az esetben a *forma jelentése*, üzenete áll a középpontban. (Szalai, 2010). Ha a tárgyat közösen hozzuk létre, vagy közösen használjuk (pl. közösen épített családi ház egy házaspárnak), akkor a tárgy kapcsolatot is képezhet a használók között, a tárgy jelentése magába foglalja a közös tevékenységet is. Mindegyik nézőpontnak van létjogosultsága, így tehát megtehetjük, hogy valamelyik szempont szerint fogunk hozzá a munkához. Jó, ha a tanítás-tanulás során mindegyik formaképzésre látnak példát a tanulók, esetleg maguk is mindegyik elv szerint alkotnak legalább egyszer. Az alábbiakban bemutatjuk a tárgy és környezetkultúra tanulás - tanítás leggyakoribb fajtáit.

A rendeltetés, funkció tanítása

Az iskolai gyakorlatban ez a feladat típus fordul elő a legtöbbször. Az életben megtalálható funkciók közül az iskolai körülményekhez legjobban igazodókat alkalmazzuk. Így aztán helyváltoztatásra járműveket, tárolásra bútorokat, főzéshez edényeket, eszközöket terveznek, készítenek a tanulók. A tervezés során, - ami lehet, hogy csak intuitív módon a fejben zajlik és utána rögtön tárgyban ölt testet, vagy tudatos tervezés során, papíron, vagy számítógépen készített rajzokon alakul – a tárgy rendeltetését össze kell egyeztetni az anyagok, szerkezetek, technológiák adta lehetőségekkel. Szóval a tervezés egy optimalizálási eljárás, amelynek keretében a célokat ütköztetjük a lehetőségekkel a lehető legjobb eredmény elérése érdekében.

Az eredeti, önálló megoldás, és főként a gondolkodás rugalmasságának fejlesztése a szokásostól eltérő témákat adnak meg, mert különben a sztereotípiák bénítanak a munkát. Például, ha azt kérnék, hogy a tanulók tervezzenek egy széket, akkor mindenkinek egy négy lábú faszékerezet jutna az eszébe, ami a maga nemében tökéletes, nincs mit tervezni rajta. Viszont, ha azt kérjük, hogy tervezzünk vécét egy úrhajóra, vagy sportszert mozgássérülteknek, akkor nagyobb a valószínűsége a kreatív ötleteknek. Szintén eredményes módja a tanulók képzeletének felcsigázására a humoros megfogalmazás, például az elvárt hatással ellentétes követelmény előírása. (Például az, hogy ne működjön, mert rossz az anyagválasztás: palack vattából, átlátszó ruha) (Gaul, 2011, 186). Alább gyakorlati példákat tettünk be illusztrációképpen.

13. kép Rögtönzött hordágy erdei biciklis balesetnél (OKTV, 2013)

14. kép Dunaparti stég beépített vízierőművel (OKTV, 2010)

A technológia, a szerkezet tanítása

Létezik egy olyan felfogás, hogy az iskolában a tanárok csak a technikát tanítsák meg, aztán ennek a tudásnak a birtokában ki-ki, így a tanulók is maguk döntsék el, hogy mit akarnak a technika birtokában csinálni. A tárgy elkészítésének technológiáját a választott anyag határozza meg, a tárgyak szerkezetének kialakításához megfelelő alapanyagot választunk, tehát az anyagválasztásnak nagy jelentősége van a tárgy minősége szempontjából. Edénykészítéshez az emberek *képlékeny anyagot* (pl. kaolint) használnak, amit öntenek, vagy korongoznak, majd szárítják és kiégetik, amikor is megszilárdul az alapanyag. Szilárd anyagból (pl. fából) készül sok bútor. A *szilárd anyagot* forgácsoljuk (fűrészeljük, gyaluljuk, marjuk), mindaddig, amíg a kívánt formát ki nem alakítottuk. Van, amikor valamilyen félkészterméket készítünk (pl. méterárut, lécet, fémlemezt), és ezt szabjuk, majd építjük össze. Öltözködéshez *kelméket*, ezekhez meg *elemi szálakat* használunk, és fonjuk, szőjük, kötjük, szabjuk, varrjuk a megfelelő ruhaformára. A családi házak falai kisebb – nagyobb elemekből: téglákból épültek. Ezen felfogás keretében az anyagalakítás számtalan fajtája közül csak a tárgyformálásban leggyakoribb fő típusait tanítjuk: vagyis az *öntést, formázást, forgácsolást*. Emellett a tárgyakhoz készített elemek *összeépítését, összeszerelését* oldható (pl. csavar) és oldhatatlan kötésekkel (pl. ragasztó). A szerkezetforma bemutatására két példát adunk.

15. kép Hídmodellezés adott távolságra korlátozott anyagmennyiségből.

16. kép Térlefedés adott mennyiségű papírból

A tervezés tanítása

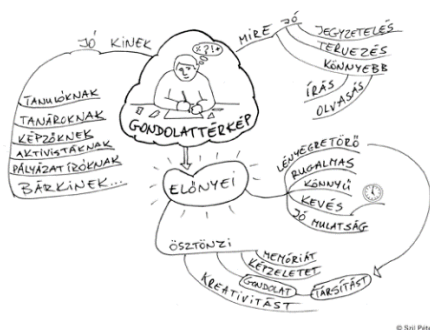
A tárgy és épülettervezés a gyakorlati problémamegoldó gondolkodás egy fajtája. Vannak, akik hisznek a tervezés lineáris fejlesztésében, ezért algoritmust adnak meg, például ilyen: a *probléma megfogalmazása, hasonló megoldások gyűjtése, vázlattervek készítése, a legjobb terv kidolgozása, térbeli modell, vagy eredeti tárgy elkészítése, a tárgy kipróbálása, a tanulságok levonása*. Kutatásaink szerint a gondolkodás nem

ilyen merev egymásutánban folyik, de a „lépésekhez” kapcsolódó tevékenységeknek mind szerepe van a jó megoldás kialakításában, ezért vezérfonalként jól alkalmazható a fenti szempontsor. (Kimbell és mtsai, 1991, Kárpáti és Gaul, 1998)

A tervezés, az ötletelés egyik jellemző, és eredményes módja a rajzolás. A rajzolás során a tervező a korábban fogalmi síkon megadott követelményeket konkrét formával rendelkező jelenséggé alakítja (Gero, 1998. Kárpáti, 2005.) Ehhez a munkához nyugodt, egyben inspiráló körülményeket, rugalmas eszközöket (nem számítógépet) kell biztosítanunk.

A gondolat térkép, ötletroham (brain storming), analógiák keresése, inspirációs technikák, hat kalap (de Bono, 2007), a legközelebbi lépés, a végcél lebontása átlátható szakaszokra (ütemterv), mind-mind a gondolkodást segítő módszerek, és mint ilyenek kontextustól is meglehetősen függetlenek, nagy a transzferhatásuk más tanulási területekre, tantárgyon belül és kívül.

Ezen tervezési elvek, módszerek, fogások magukban is taníthatók, mint elméleti tananyagok. Azonban akkor mélyülnek el igazán a diákok, ha valamilyen tervezési gyakorlatban, egy konkrét munka során át is élik, meg is tapasztalják ezeket.

© Sisi Peter

1. ábra Gondolat térkép.

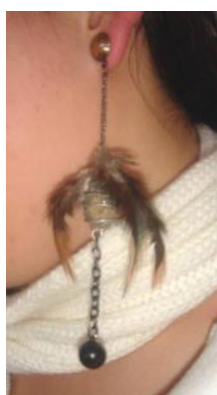
2. ábra De Bono 6 kalap módszere. A megbeszélések során azonos témáról beszéljünk, tehát ugyanabban a „kalapban”.

A formaadás tanítása

Vannak tárgyaink, amelyeknek nagy szimbolikus jelentőségük van, mint például a Szent Koronának, a liturgikus tárgyaknak (pl. úrvacsora kehely), vagy az egyéb kultikus tárgyaknak (pl. popsztárok használati tárgyai a rajongók számára). Vannak olyan tárgyaink, amelyeket már nem használunk, csak jelentésük, művészi értékük miatt őrzünk (ilyenek például a fazekasedények, vagy az emléktárgyak). Ezeknél a tárgyaknál tehát nem a fizikai funkciójuk (pl. egy zsebóránál az idő mutatása) a meghatározó, hanem a tárgy jelentése (pl. az, hogy nagyapámé volt).

Amikor a tárgy tervezésénél a forma felől közelítünk, akkor egy bizonyos csoport, közösség (pl. európai kultúrkör, magyar nemzet) körében ismert és elfogadott szimbólumokkal fejezzük ki a tárgy jelentését. Azoknál a tárgyaknál indokolt főként a forma felől közelíteni, amelyeknél a jelentés nagy szerepet játszik, pl. jelvény, ékszer, zászló. Olyan hétköznapi tárgyaknál is indokolt lehet, mint az öltözék, mivel a ruháktól elvárjuk, hogy formája kifejezze a viselő egyéniségét, egyben egy társadalmi réteghez tartozását, státusát is. Viszont, ha már nem is látunk egy tárgyat, például egy konyhai robotgép motorját, akkor nem indokolt a forma felől kezdeni a tervezést.

A népművészetből ismert motívumok megismerése fontos a hagyományaink ápolása szempontjából, ugyanakkor mai felhasználása nem könnyű feladat, ezért szerencsésebb ezt a témát elemzési feladatok keretében feldolgozni.

17. kép (bal oldalon) Láncszem formájú „retro” kölnisüveg, középiskolás munkája (OKTV, 2010)

18. kép (középen) Star Wars óraszíj, felső tagozatos munka

19. kép(jobb oldalon) Fülbevaló a "kevesebb illúzió, több realitás" témára. A repkedő toll Nóra, a fekete nehéz golyó az önkontroll, ami nem engedi Nórárt elszállni (Amulett projekt, főiskolás munka)

A célzott feladat, az összetett feladat és a projekt

Van, amikor egy konkrét ismeret (pl. rugalmasság), egy konkrét eljárás (pl. öntés) érdekében végezzük el a feladatot, és ezt célzott feladatnak nevezzük. Előfordul, hogy több konkrét ismeretet szerzünk egy feladat során, például ha felmérjük és lerajzoljuk a konyhánk alaprajzát (mérés, alaprajzszerkesztés). Más esetben egy problémahelyzetből indulunk ki, és arra találunk megoldást, amit el is készítünk. Ez esetben projektet csináltunk.

Az elemzés fajtái

A művészettörténet tanításából ismerjük az ikonológiai és ikonográfiai elemzést, ezen belül gyakori a tartalom és forma elemzés, így a szobrokat, iparművészeti tárgyakat és épületeket a művészettörténet módszereivel is tudjuk elemezni. A művészetszemiotika az újabb tudományos irányzatok módszereit kínálja fel (pl. jelentéstan, tartalomelemzés, recepció elmélet). A kommunikáció elmélet többek között a munkák jelentésével foglalkozik, attól függetlenül, hogy az művészi értékű-e, vagy sem, így ez a módszer különösen a köznapi tárgyak elemzésénél használható jól. Mivel a modul egyik feladata a fogyasztói nevelés, így az árucikkek, termékek elemzése, az ár-érték arányban lényeges a szolgáltatás feltárása. Ehhez az építészeti kritikában egy-egy új épület bemutatásánál kialakult módszert fogjuk alkalmazni a tárgy és térelemzésben, azaz megnézzük a tárgy, épület:

1. *működését, használhatóságát,*
2. *az illeszkedését a környezetbe (térbeli és társadalmi környezetbe),*
3. *a külső formáját (épületnél tereit, térrendszerét)*
4. *és ennek jelentését,*
5. *a választott anyagokat,*
6. *szerkezeteket*
7. *és építési módokat.*

Munkaforma

Az elemző munka folyhat órán *egyéni* munkával, de folyhat *párosan* is, amikor például az egyik tanuló az előnyöket, a másik a hátrányokat írja össze. *Csoportos* munkánál a tagok egy-egy jellegzetes álláspontot, munkakört tölthetnek be, például a gyártó, kereskedő, vásárló szerepét és így érvelhetnek.

Módszertani ajánlás.

Mindig szemléltessük az elemzést, és mutassuk meg az adott szempont érvényesülését valódi tárgyon, vagy vetített példán.

Épületelemzés tanulmányi kiránduláson

- *Értékes, aktuális és a tanulókat érdeklő témát válasszunk elemzésre!*
- *Először a tanár elemezzen és mutasson be példát is!*

- *Jó, ha a tanulókkal közösen gyűjtjük össze az elemzési szempontokat*
- *A serdülőknél sikeres a vicces téma, például képtelen tárgyak, lehetetlen terek (Escher) bemutatása.*

Témakörök, fejlesztési feladatok a 6. osztályban

Az egyes évfolyamok modulprogram javaslatainál egy-egy téma köré csoportosítva jelennek meg a tartalmak és módszerek. Minden témánál szerepel az alkotó és elemző munka, lehetőség van a funkcionális a szimbolikus és a technikai formaképzésre, kettő és háromdimenziós munkára.

Erősen ajánljuk, hogy egy-egy téma feldolgozása kapcsán a tevékenység terjedjen ki az önálló, vagy a feladatba épített anyagalakításra, „kézműves” munkára, mert így a kézügyesség fejlesztésén túl emlékezetessé is tesszük a megtanultakat. A tárgyformálás témái az öltözködés, játékszer, csomagolás, míg a téralkotás a lakáshoz kapcsolódóan kapott helyet. Ugyanakkor a térproblémák itt is megjelennek, hiszen a csomagolás témán belül a dobozoknak is van üres tere, csakúgy, mint egy ruhának, a játékszer, modellezés témánál az épületmodell és teherhordó szerkezet modell kapcsolódik közvetlenül oda.

CSOMAGOLÁS

A csomagolás, mint szállítmányozási kérdés, mint reklámeszköz, és mint személyközi kommunikáció. Csomagolási alapismeretek. A csomagolás és a szállítás folyamata. A csomagolás fajtái: védő és díszítő csomagolás. A védelem fajtái: ütés, víz, hő, fény, rovar, lopás stb. ellen. A térkitöltés gazdaságos módja, geometriai elve. Reklám és csomagolás. Az ajándékozás szabályai, az adást követi a viszonzás: emberi kapcsolatot fejez ki. Az ajándékban örökre megmarad az ajándékozó. Mielőtt adnánk, mindig kérdezzük meg, mit szeretne. (Mauss, 1925, Gaul, 2014, 17-19.)

Alkotás

Adott méretű, súlyú, halmazállapotú, alakú küldemény csomagolása adott behatás (pl. ütés, fény, gombásodás) elleni védelemre. Csomagolás egy vagy több hatás elleni védelemre. Csomagolás egy gondolat közlésére, illetve gondolatsor megfogalmazására. Egy ember ajándék csomagja egyvalakinek, többen egy személynek, egy ember egy közösségnek.

Elemzés

Híres csomagolások: kólás üveg (Gaul, 2014, 56), Milka csoki, Túró Rudi.

Feladatötletek

1. *Érzékenység fejlesztése*
 - a. *Zsákba macska: találjuk ki tapogatva, mi van a zsákban. (Bodóczy, 1998)*
2. *Geometria*

a. Szabályos testek szabásmintája (Kimura, 1991, Radnainé, 1991)

b. Origami dobozok (Pataki, 1983)

3. Védelem

a. Tojáscsomagolás köznap és extrém helyzetben (Gaul, 2011, 67)

b. Fagyalaltos doboz (Gaul, 2011, 65)

c. Postai levélboríték törékeny, vagy olvadó küldeménynek

4. Kifejezés

a. Ajándék csomagolása alkalomra, konkrét személynek

b. Kedvenc tárgyam becsomagolva (Gaul, 2011, 66)

c. Mikulás készítés és csomagolás (Bodóczky, 1998)

d. Gondolat-doboz. Kifejezés csak a zsinór színének, a kötés formájának megválasztásával

e. Különleges csomagolások, pl. vírusnak, Marslakó ajándékának, érzésnek.

Kimeneti követelmények az 5-8. évfolyam

	A fejlettség jellemzése	Minimum követelmény	Optimum követelmény
KÉPESSÉGEK			
Problémaérzékenység	A technikai problémákat észreveszik (pl. beszorult a bicikli kereke). Az emberi problémák iránt talán kevésbé érzékenyek, a sajátjukra viszont igen.	Vegyék észre a saját környezetükben előforduló komoly emberi és technikai problémákat (pl-	Vegyék észre a tágabb környezetükben előforduló emberi és technikai problémákat (pl
Fantázia, kreativitás	A korosztály kezdeti szakaszára jellemző még a kisgyermekkorú ötletgazdagság, amit a	Legalább egy használható ötlete legyen.	Legyen 2-3 ötlete, köztük viszonylag eredeti is.

	tudatosság kezd egyre inkább kordába szorítani.		
Ítézőképesség	Az ösztönös, ízlésítélet a jellemző a korosztályra: „ez tetszik”. Többnyire csak a munka végeredményét ítélik meg, azt viszont elég végletesen. A munkafolyamat belső döntései kevésbé tudatosak. Már a munkakezdetkor el tudnak térni a feladat céljától, ahogy az anyag inspirálja őket.	Próbáljanak a feladat céljára koncentrálni. A termék, tárgy megítélésekor a tetszéssel kapcsolatban legalább egy szempontot nevezzenek meg.	Az ízlésítélet mellett tudatos ítéletet is tudjanak hozni. A munkafolyamat közben legyenek képesek jó döntést hozni.
Technológiai érzék	Kevés az anyagalkotási tapasztalatuk (homokozás, óvodai filcbábú), a létező technológiákat, mesterségeket alig ismerik, talán csak a főzést és mosást tudják megnevezni. Így aztán még a jó időérzők sem érzik igazán a technológia algoritmusát.	A kívánatos eredmény eléréséhez legalább egy eljárást meg tudjon nevezni. Tudja, hogy a technológia eljárások egymásutánja. Fel tudja sorolni a főbb anyagalkotási módokat (öntés, forgácsolás, vegyi-, biológiai eljárás)	A munka céljának eléréséhez legalább két eljárást meg tudjon nevezni. Fel tudja sorolni egy közismert technológia (pl. főzés) lépéseit. Ismerje a jellemző anyagalkításokhoz kapcsolódó szakmákat (pl. fa – asztalos, ruha – szabó, ruhagyári munkás)
Térszemlélet	A fő térirányokat ismerik (a bal-jobb tévesztés más kérdés), a függőleges - vízszintes fogalma 12 éves korra válik függetlenné a környezettől. A mentális, képzeletbeli forgatást jó eredménnyel végzik, csak lassabban, mint a felnőttek. Az útvonalat és az út jellegzetes pontjainak sorrendjét és helyét elképzelik. A jellemző nézeteket felismerik. (Séra, 2002)	Ismert környék útvonalát fejben is el kell tudni képzelni és gondolatban végig járni. Egyszerű térbeli testet el kell tudni képzelni, és 1-2 lépésből álló műveletet (forgatás, hajtogatás, párosítás) végre kell hajtani.	Ismert mintázatú környék (pl. város, turistaút hegységen) útvonalát fejben is el kell tudni képzelni és gondolatban végig járni. Egyszerű térbeli testet el kell tudni képzelni, és 3-5 lépésből álló műveletet (forgatás, hajtogatás, párosítás) végre kell hajtani. Térképolvasás, műszaki rajz olvasás.
Formaérezék	A történetileg kialakult, közismert formakészlettel dolgoznak. A tárgykultúrában egyébként csak az ifjúkorban, és főként a szakembereknél alakul ki az egyéni hang. A tárgyak stílusát a formájukon keresztül ragadják meg, de még	Tervezéskor a tárgy szokásos, közismert formáját adja meg (pl. Hi-fi – High tech). A befoglaló forma feleljen meg a tárgy jellegének.	Az ismert sémák közül a tárgy jellegének megfelelő formát válassza ki. Egy tárgytípusnál 2-3 stílust, formavilágot is ismerjen (pl. ruhánál köznapi, sportos, elegáns).

	nem igazán tudják a kapcsolatot megmagyarázni.		
ISMERETEK			
Anyag-, és szerkezet ismeret	Alig ismerik az alapanyagokat és a belőlük létrehozható szerkezeteket, és azt is inkább csak az óvodából, iskolából, például a hurkapálcát, papírlapot, kartont, homokot, gyurmát.	Ismerjen néhányat a tárgyalakítás modellező anyagaiból és a belőlük létrehozható szerkezetekből. (pl. papírlap – hajtogatott lemez szerkezet, hurkapálca – rúdszerkezet).	Ismerjen néhányat a tárgyalakítás alapanyagaiból és a belőlük létrehozható szerkezetekből. (pl. gipsz – öntés, fa – faragás, illesztés – keret, lemez szerkezet). Ki tudja választani a munkájához legmegfelelőbb anyagot és szerkezetet
Funkciók ismerete	Az emberi alapszükségleteket ismerik, úgymint munka, pihenés, főzés, tisztálkodás, öltözködés, szórakozás, sport, társasági élet. A szükségleteket kielégítő tárgyakat, bútorokat is ismerik, de a funkció ellátására alkalmassá tévő tulajdonságok közül többnyire csak egyet tudnak megnevezni.	Ismerje a köznapi élet funkcióit, és a hozzájuk kapcsolódó tereket, tárgyakat.	Meg tudja határozni egy közismert funkció alapján, hogy mit kell tudjon a tárgy, a tér. (pl. az alváshoz nyugodt, csendes tér, környezet kell)
KÉSZSÉGEK			
Vizuális kifejezőkészség, ábraolvasás	Gondolataikat meg tudják jeleníteni rajzban, de az még elég sommás és a létező ábrázolási sztereotípiákhoz kötődik. Vetületi ábrázolás, metszetrajz használata az évek során egyre gyakoribb. Geometrikus papírmodellt el tudnak készíteni. A térkép olvasása és a használati utasítás értelmezése nem megy mindenkinek.	Az ötletét le tudja skiccelni látszati, vagy vetületi ábrában. Egy közismert karaktert meg tud jeleníteni (pl. áramvonalat autónál). Megérti egy szerelési útmutató ábráorát, ismerős vidék térképét.	A közlendőjének megfelelően használja a látszati és vetületi ábrázolást. Egy egyszerű tárgyról meg tud szerkeszteni egy háromnézőpontos műszaki rajzot. A látszati rajznak az elképzelt stílushoz igazodó jelleget tud adni. Tud térképet, útvonalrajzot, szerelési útmutatót olvasni.

Informális tanulás terv

Helyszínek:

1. *Tájház a paraszti, polgári kultúra tárgyaival, kézműves technikák bemutatóival.*

2. *A település nevezetesebb épületei, jellegzetes épületegyüttese, utcaképe*
3. *Keramikus, textiles, modellező szakkör*
4. *A készítés műhelyei például hagyományos asztalos, lakatos műhely, bútor, edény, játék gyár.*

Alkotók és művek

A modul alapvetően az alkotásra koncentrál, ezért nem jellemző rá a kiemelkedő alkotások és alkotók megismertetése. A 11. évfolyamon folyó kritikai tevékenység számára inkább iránymutatásként, mint kötelező példaként gyűjtöttük össze néhány elemezhető épületet, tárgyat, terméket.

Épületek, építészek:

Steindl Imre: Országház, 1904

Frank Lloyd Wright: Vízesés ház, USA, 1939.

Gropius: A Dessau Bauhaus épületegyüttese, Németország 1926

Pier Luigi Nervi: Palazzetto dello Sport, Róma 1957.

Maurice Koechlin és Emil Nougier: Eiffel torony, Párizs, 1889

Le Corbusier: A Ronchamp-i kápolna, Franciaország, 1955

Le Corbusier: Villa Savoy, Franciaország 1929

Felhőkarcoló, a legmagasabb ház: Skidmore Owings and Merrill: Burdusz Kalifa (828 m), Dubaj, Egyesült Arab Emírségek, 2010.

Hagyományos parasztház

Kockaház

20. kép: Szőlő utcai panelház, szovjet házigyár. Forrás: <http://epiteszforum.hu/szokolyai-gabor-okopanel-tajkep-varoskep-kep-a-tajban-kep-a-varosban>

Tárgyak

Szent Korona

A formatervezés klasszikusai:

1. *Levi's farmer*
2. *póló (T shirt)*
3. *Kerékpár*
4. *Focilabda*
5. *Iphone*

A magyar formatervezés gyöngyszemei

1. *Rubik kocka, Budapest, 1974,*
2. *Breuer Marcell: Wassily szék, Dessau, 1925*
3. *Argentín motorvonat, Ganz Művek, Budapest, 1936-1940*

Hivatkozások

- Beleznay Éva (2013. szerk.): *Építő játékok 2. Kézikönyv pedagógusoknak*. Magyar Építész Kamara, Budapest
- Bodóczy István (1982): *Sárkányépítés*. Műszaki könyvkiadó, Budapest
- Bodóczy István (1998): *Feladatgyűjtemény és tanári kézikönyv a 7-12. évfolyamok számára*. Helikon kiadó, Budapest
- Bodóczy István (2012): *Kis könyv a vizuális művészeti nevelésről*. Magánkiadás
- De Bono, Edward (2007): *A hat gondolkodó kalap*. Manager Könyvkiadó Kft.
- Conran, Terence (2003): *A lakberendezés kézikönyve*. Park Kiadó, Budapest
- Gaul Emil (2001): *A tervező-konstruáló képességek szerkezete és fejlődése 12-16 éves korban*. ELTE BTK Neveléstudományi Doktori Iskola, Budapest.
- Gaul Emil (2005): *Épületek, építészek. Tankönyv az építészeti környezetkultúra középfokú oktatásához*. Doktori értekezés. Magyar Iparművészeti Egyetem, Doktori Iskola, Budapest <http://konyvtar2.mome.hu/doktori/ertekezesek/DLAertekezes-GaulEmil-2006.pdf>
- Gaul Emil (2011): *A tárgy- és környezetkultúra és tantárgy-pedagógiája*, Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza. ISSN 2063 1952 <http://moodle.nyf.hu/course/view.php?id=30> vagy <http://reptha.detek.unideb.hu/szakmai-anyagok.html>
- Gaul Emil (2014): *Fiatalok tárgyai*. Bessenyei Kiadó, Nyíregyháza p. 144
- Holland, John (1973): *Making Vocational Choices: a theory of careers*. Prentice-Hall
- Kaposi László (2013 szerk.): *Módszertani segédlet a BÁBJÁTÉK és a BÁBKÉSZÍTÉS valamint a DRÁMA és SZÍNJÁTÉK tárgyak tanításához*. OFI. Budapest
- Kárpáti Andrea (2005): *A kamaszok vizuális nyelve*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Kárpáti Andrea és Gaul Emil (1998): *A tervezőképesség értékelése projekt módszerrel*. In: Varga Lajos (1998, szerk.): *Közoktatás - kutatás 1996 - 1997*. MKM, MTA Pedagógiai Bizottsága, Budapest.
- Kimbell, Richard (mtsai. 1991): *The Assessment of Performance in Design and Technology*. School Examinations and Assessment Council, London.
- Kimura, Katsu (1991): *Booox*. Taschen Verlag, Köln
- Mandel Róbert (1980): *Hangszerbarkácsoló*. Zeneműkiadó, Budapest

Mauss, Marcel (1923): Essai sur le don. Forme et raison de l'échange dans les sociétés archaïques. *l'Année Sociologique, seconde série*, 1923-1924. http://www.congoforum.be/upldocs/essai_sur_le_don.pdf Letöltve 2016.11. 05.

Norberg-Schulz, Christian (2004): Genius loci. In *Ökotáj* **33-34**. 2004. 65–75. o.

Pataki Tibor (1983): *Papírcsodák*. Ifjúsági Lapkiadó, Budapest

Preziosi, Donald (1979): *Architecture, Language and Meaning*, The Hague, 1979.

Purcell A. T. and Gero J. S. (1998): Drawings and the design process. *Design Studies* **19** (1998) 389–430

Radnainé Szendrei Julianna (1991): *Kristályformák*. Pergamen Kiadó, Budapest.

Sebestyén Ágnes, Tóth Eszter (2010): *Pécs gyerekeknek*. Hungarofest, Budapest

Séra László, Kárpáti Andrea, Gulyás János (2002): *A térszemlélet*. Comenius Kiadó, Pécs

Szalai András (2010): Az építészeti formaalkotás néhány művészetelméleti vonatkozása. In. *Építészfórum*. <http://epiteszforum.hu/az-epiteszeti-formaalkotas-nehany-muveszetelmeleti-vonatkozasa#sdfootnote1sym> Letöltve 2016. 10. 23.

Szűcs Ervin (1988): *Rendszer és modell*. Tankönyvkiadó, Budapest

Tatai Erzsébet (2002): *Művészettörténeti ismeretek*. Enciklopédia Kiadó, Budapest

Tatai Mária (2003): *Az épített környezet*. Enciklopédia kiadó, Budapest

A modul adatai

Cím: Tárgy és környezetkultúra

Kutató: Gaul Emil

Közreműködők a 2016/2017. tanévben

Pedagógus neve	Iskola neve	évfolyam
Móricz László Péterné	Lázár Ervin Általános Iskola, Budapest	5.
Szász Regina	Újpesti Szigeti József Utcai Általános Iskola	5a. 5b.

Karsai Júlia	Budapest VI. Kerület Bajza Utcai Általános Iskola	5. 5.
Mészáros Zsuzsanna	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	9.
Póczos Valéria	Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	9.
Záchné Ádám Izabella	Kovács Pál Baptista Gimnázium, Rákospalota	9a. 9b.

3. MODUL | K Ö R N Y E Z E T K U L T Ú R A

6. osztályos tanítási - tanulási programok „A tárgy-, és környezetkultúra tanítása” modulhoz

SZERZŐK:

PEDAGÓGIAI PROGRAM:

Gaul Emil, Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet

TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAMOK:

Móricz László Péterné, Lázár Ervin Általános Iskola

Szász Regina, Újpesti Szigeti József Utcai Általános Iskola

TANÍTÁSI TANULÁSI PROGRAM

a tárgy- és környezetkultúra tanítása modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

Szász Regina

Újpesti Szigeti József Utcai Általános Iskola

(Budapest)

Időterv

Kipróbálás: 2017/18-as tanév, a megvalósítás kezdete az 1. félévben, 2017 októberétől

6. a: heti 1 órában – 10 óra

6. b: heti 1 órában – 10 óra

A 6. évfolyam 2. tanév 1. félévi programjának áttekintése

TÉMA CÍME	Fejlesztési résztelemek	Integráció	Időigény
A szférák zenéje – Hangszerkészítés	Tervkészítés. Ki, milyen hangszert készít?	Rajz, technika, ének-zene szaktárgyak integrációja, kollégákkal történő együttműködés Zene világnapja: október 1. Mozart: Varázsfuvola Kamara koncert (vonós és fúvós) az iskolai agorában Vendégünk: az Opera Nagykövet, Ambrus Ákos	4 óra

A 6. évfolyam 2. tanév 1. félévi részletes terve

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok
<p>A megfigyelő és elemző képesség, az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése a látvány értelmezésével, megbeszélésével.</p> <p>A képzelet, a kompozíciós készség, a díszítőkéesség és az önkifejezés képességének fejlesztése.</p>	<p>A digitális kompetencia (anyaggyűjtés számítógépen), a matematikai kompetencia (térépítés geometrikus formákból).</p> <p>A kombinatív képesség, az asszociációs képesség és a kreativitás (ötletesség és képzelet) fejlesztése az alkotó feladattal.</p>	<p>A hangszerek rövid története. PPT-diák (frontális)</p> <p>Hangszerek kivitelezése egyéni munka.</p> <p>Tanári segítség, konzultáció, segítő magatartás.</p> <p>Anyagszükséglet megbeszélése.</p> <p>Vendégelőadó: GOLLOB BALÁZS újpesti hangszerkészítő a vendégünk☺</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=00ezil7iN8A https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%BAv%C3%B3shangszerek https://www.youtube.com/watch?v=c76F1CHaTp4 https://www.youtube.com/watch?v=pYoTILB3bag https://www.youtube.com/watch?v=owyrpPBllIQ https://www.youtube.com/watch?v= SPAGRwtawk https://www.youtube.com/watch?v=r5WQRLUL-aU</p>	<p>Újrahasznosított anyagok, környezetvédelem re/öko design: papír, alufólia, fadarabok, spárga, műanyag flakonok, poharak, műanyag vödörök, mosószeres, gyógyszeres dobozok, fémdezkák. fémhúr, papírhengerek, gumiszalagok</p>
<p>A tanulási képességek fejlesztése (megfigyelés, elemzés, értelmezés, értelmező ábrázolás)</p>	<p>A manuális készségek fejlesztése.</p> <p>Az idegen nyelvi kommunikáció</p>	<p>Boltív, oszlopok, Stonhenge, diadalív, piramis, kupola, fantáziaváros / meseváros / A jövő fővárosa, FuturaPest</p> <p>Közös munka, a részfeladatok csoportbontásban.</p>	<p>Eszközök:</p> <p>1. Tervezéshez:</p>

az alaprajz, a magyarázó ábrák és a rekonstrukciós tömegvázlat olvasásával, értelmezésével.

A megfigyelő és koncentrációs képesség, a tér- és formaérzék, a látvány értelmezésének és értelmező ábrázolásának képessége és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

fejlesztése a művészettörténet szakszavainak megtanulásával.

Cél: a tanulók kísérletező kedvének felkeltése.

A rekonstrukciós rajzon megjelölt részletek értelmezése magyarázó szöveggel. Alkalmazzon egyéni, ötletes megoldásokat.

3 fős csoportok kialakítása
A csoportokat én alakítom ki, figyelembe véve az integrációs lehetőségeket.
Tervrajzok készítése. Térkép, utcahálózati.

grafitceruza, filctoll, tempera, A/4-es méretű rajzlap, vonalzó, körző.

2. Kivitelezéshez:

fakockák, ytong elemek, hungarocell, hurkapálcika, gyufaszál.

Téma: Díszcsomagolás

Anyaghasználat – a különböző minőségű anyagok felismerése, tulajdonságainak egymáshoz való illesztése (melyik ragasztó fogja meg, nem olvad meg, meddig tartja meg...stb.)

Szerkezeti érzék – szabásminta „olvasásának” gyakorlása: pl. folyamatos vonalat vágunk, szaggatott vonalat hajtunk.

Formaérezék – fejlesztése, újragondolása, a sablonok elhagyása a cél

Térszemlélet – csomagolás, dobozalkotás

Funkcionalitás – a funkciót megpróbáltam minél jobban konkretizálni, hogy segítsen az ötletadást (minden esetben ppt diasor, képek, megoldások példái, funkció hangsúlyozása) Pl. kinek készíted az ajándékot és milyen célból?

Kevésbé motiváltak, illetve mindig ugyanazok a diákok lelkesek. Azt gondoltam, hogy ha a művészettörténet előadásokat és az előzetes tudásra épülő rajzi feladatokat, stílusgyakorlatokat felváltják ezek a kreatív, szabadon, egyénre szabva alakítható feladatok, akkor lelkesebbek lesznek. És így is lett!

Az a tapasztalatom, hogy - általában az ügyetlenebb kezű fiúk – esetében minden térbeli feladatmegoldás mögött a szülők keze nyomát tapasztaltam: megvarrt kis zsákokcskák, szépen összeragasztott dobozok, akár még feliratok is. Lehet, hogy az kényszerítette erre a szülőket, hogy korábban osztályoztam az elkészült munkákat. Így arra az elhatározásra jutottam, hogy a **kísérleti tanterv feladatmegoldásait nem fogom értékelni.**

Javaslatok:

1. **Tantárgyközi együttműködést** javasolnék: leginkább a **technika szakos szaktanárral** venném fel a kapcsolatot és vonnám be a munkába, mert mind az anyaghasználatot, mind pedig a szerszámkészletet tekintve sokkal felszereltebb egy ilyen műhely, mint a rajzterem. Ráadásul – legalábbis a mi intézményünkben - a technika órák csoportbontásban zajlanak. Ezek miatt úgy gondolom, hogy eredményesebb lenne az együttműködésem a kolléganővel.
2. Hogyan lehetne a **kísérletező kedvüket** felkelteni? Még célratörőbb, **egyszerűbb, de kreatívabb** feladatokat kell kitalálnom az idő szűkössége miatt (heti 1 alkalom).
3. **Merészebb anyaghasználat.** A szakteremben gyűjtöttem a feladatokhoz szükséges **felhasználható anyagokat**, de sokszor – a tárolás miatt – ez is nehezen kivitelezhető volt és kevésnek bizonyult. A bekért anyagokat rendszerint elfelejtették behozni. A dobozuktól állandó jelleggel hiányzik az olló, ragasztó, cellux. Megoldásnak gondolom a technika terem kincsesládáját feltúrni, természetesen a szakos kolléganő vezetésével.
4. Születtek bátrabb tervek, csak a kivitelezés nehézségei kedvüket szegték – csoportmunka, mert az egyéni megoldások nehezen születnek meg. Sokkal jobban szeretnek **párban, hármával (barátokkal) dolgozni.** Így talán bátrabban nyúlnak új anyagokhoz, szerkezetekhez és találnak ki másodlagos, harmadlagos funkciót ugyanahhoz a maketthez.

5. A 2. félévben szeretném a kiadott feladatokban a **szerkezetet és funkciót jobban kihangsúlyozni** – védőcsomagolás, érdekes, meghökkentő megoldásokat találni.

1. feladat: füzetborító Légy egyed!

Dolgozhattak párban – pl. egy jó ötlet, ha a füzet elejét az egyik, a hátsó borítóját a másik diák készíti el – természetesen a koncepciót megbeszélve egymással. Néhányan ki is használták ezek vizuális játékosságának a lehetőségét. Igyekeztem rávezetni a diákokat (ppt is készült, a saját mobiljukat is használhatták példakeresésre), hogy lehetőségükhöz mérten *lépjenek ki a térbe!* A feladatmegoldásuknak legyen egy kihajtható, térbe forduló részlete: pl. névcímke, titokszarok, „szamárfül” felnyitása vagy a füzet záródásának megoldásánál.

2. feladat: Mikulás-csomag a testvérosztálynak

Mikulás alkalmából a testvérosztály (2.a) csomagjának elkészítése. A dobozka tartalma egységes (csoki, mandarin, cukorka), a doboz szabásmintája is azonos. A doboz prototípusát megmutattam, szabásmintáját a táblára is felrajzoltam és a sablont is körbeadtam. Ennek ellenére az volt a tapasztalatom, hogy a szabásminta értelmezése „olvasása” nehézségekbe ütközött. Ezért természetesen egyedi megoldásokat is elfogadtam, de a doboz méretén nem változtathattak. (ppt diasor, *package design inspiration*)

A dobozka vizuális megformálása lett egyedi: színhasználat, rajzi, festészeti technika, ragasztás. Hangsúlyozottan biztattam a gyerekeket arra, hogy *lépjenek ki a térbe!* Pl. legyen a szarvasnak a dobozból kilógó agancsa, vagy szarva. Használhattak krepp- és muffin papírt, vattakorongot, hurkapálcikát... Biztattam új színek bátrabb felmutatására, hogy ne csak a hagyományos zöld és piros színben gondolkodjanak. Ahogy az egész évben és minden feladtnál a kalligráfiai példák nem maradhatnak el, mert személyes ambícióm, hogy az írásukat egyedibbé, esztétikusabbá tegyem, illetve, hogy legalább az alkalmi csomagolásokon ezeket alkalmazzák, melyek a vizuális memóriát, a finom motorikát, a betűnek képként való gondolkodását is elősegítik (*calligraphy writing, alphabet...stb.*)

Tapasztalat: szabadabban engedni a szabásminta felhasználását. Az ügyesebbek többet is készítettek, pl. a tanárokat. Jobban szeretnek párban dolgozni!

3. feladat: karácsonyi dízscsomagolás osztálykarácsonyra

Azt kértem a gyerekektől, hogy a már kitalált ajándékot vagy akár több apró meglepetést egy az alkalomhoz és a személyhez, illetve magához az ajándék formájához illő dízscsomagolást készítsenek. Természetesen itt is mutattam példákat, ahogy mindig: a hangsúlyt az érdekesebb megoldásokra, szerkezeti ötletre fektetve. Legtöbbször csak egy szebb papírba tekerték szaloncukor-szerűen a tárgyat, masnival átkötve, de itt azt kértem, hogy legalább a kísérőkártya legyen ötletes. Hoztam érdekes dobozokat, amelyeknek a záródása rendkívül ötletes (pl. a teásdobozok, desszertek). Ezeket kifestették, néhányan lemakettozták vagy kiegészítették, esetleg papírral vonták be. Örültem, ha például az átlátszóság (celofán) vizuális játékát beépítették a feladatmegoldásukba.

Tapasztalat: születtek egyedi megoldások, sokan nyitottak voltak a kalligrafikus betűformálásra. Nem tudnak titkot tartani.

4. feladat: újévi meglepetéscsomag, alias zsákbamaczka

Bevezető diador egy kis kultúrtörténeti háttér és kitekintés más országok szokásaiba. Készültek érdekes megoldások: transzparencia (egy kis rész látszik a tartalomból), kis ablakocskák – kukucs! Választható funkcionalitás: ki tudjuk tapintani a tartalmat vagy ne? Mindenki maga dönthette el. Felhasznált anyagok: wc guriga, papírdobozok, textil zsákokcskák, borítékok. Kulcsszónak a *meglepetés* szót használtam, hiszen a zsákbamaczka lényege, hogy nem tudni: mit rejt a csomagocskák. Sokan éltek a tartalomra nem utaló csomagolás lehetőségével.

Tapasztalat: Élvezték a feladat szabadságát, humorát, játékosságát, szívesen dolgoztak.

Időterv

Kipróbálás: 2017/18-as tanév, a megvalósítás kezdete az 1. félévben, 2018. március 12-től május 28.

A hétfői szakórát néha elcseréltem más tanórával a sok, éppen hétfőre eső ünnepnap miatt 😊 szerencsére a kollégák rendkívül segítőkészek voltak.

6. a: heti 1 órában – 9 óra

6. b: heti 1 órában – 9 óra

A 6. évfolyam 2. tanév 2. félévi programjának áttekintése – a védő csomagolás

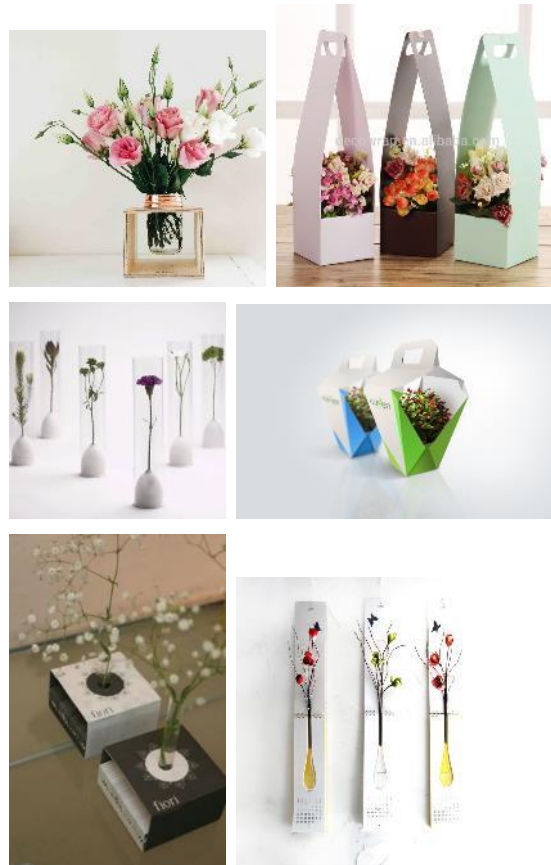
TÉMA CÍME	Fejlesztési résztémák	Integráció	Időigény
március 12, 19, 26. Húsvéti hímes tojás dísz- és védőcsomagolás	Egyéni megoldások. Inspiráció, anyaggyűjtés, ppt diador. A kombinatív képesség és a kreativitás (ötletesség és képzelet) fejlesztése az alkotó feladattal.	Csoportmunka / 4 fős csoportok (szabadon dönthették el, kivel dolgoznak együtt)	3 óra
április 9, 16, 23. Anyák napi virág / egy szál vagy cserepes	Milyen virágot szeret édesanyád, nagymamád? Mire kell figyelned, hogy az élő növény ne hervadjon el a melegben, illatot árasszon és még sokáig friss maradjon?	Páros munka / lány-fiú Lehetőség szerint egy lány- egy fiú, mert kevés a lány 😊 A párválasztás kissé hangosra sikeredett....akinek nem	3 óra

<p>növény / védőcsomagolása</p>	<p>Milyen anyagokat használnál ennek érdekében? Különleges növények – különleges csomagolás (pl.: orchidea)</p>	<p>sikerült választani, én döntöttem el, kivel dolgozzon. Két fiúra egy-egy tanárnő maradt☺ a technika kolléganő és én. A technika kolléganő bevonása a kivitelezés folyamatába emelné a kivitelezés minőségét.</p>	
<p>május 14, 22, 28.</p> <p>Választható tematika: <u>I. Különleges tárgyak csomagolása:</u> irodalmi olvasmányok – tantárgyköziség) pl.: a Tűz serlege (Harry Potter) vörös ing (Pál utcai fiúk), Robin Hood íja, madártoll. <u>II. Kamuflázs, rejtőzködő külső.</u></p>	<p>Szépirodalmi olvasmányok. Cél: Az olvasott szöveg újragondolása, felidézése. A manuális készségek fejlesztése. Cél: a tanulók kísérletező kedvének felkeltése. Alkalmazzon egyéni, ötletes megoldásokat. Hogyan csomagoljuk? Ne látszódjon a csomag belső tartalma☺ Ne legyen külső ráutalás.</p>	<p>Csoportmunka – szabadon választgató feladat 3- 4 fős csoportok (szabadon dönthették el, kivel dolgoznak együtt) Úgy gondolom, hogy ez a létszám a megfelelő, mert több gyerek esetén valaki egyáltalán nem fektet energiát a feladatba, mondván a többiek úgylis elvégzik azt.</p>	<p>3 óra</p>

A 6. évfolyam 2. tanév 2. félévi részletes terve

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
<h3>1. HÚSVÉTI HÍMES TOJÁS DÍSZ- ÉS VÉDŐCSOMAGOLÁSA, 3 ÓRA</h3>				
<p>A megfigyelő és elemző képesség, az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése a látvány értelmezésével, megbeszélésével.</p> <p>A kompozíciós készség és egyúttal a díszítőkéesség fejlesztése.</p> <p>Komplex funkciók teljesítése a csomagolás során.</p>	<p>A digitális kompetencia (anyaggyűjtés számítógépen).</p> <p>Komplex problematika: védelem és transzparencia.</p> <p>A hímes tojás törékeny és szép is egyszerre. A csomagolásnak mindkét funkciót be kell töltenie.</p> <p>Kombinatív gondolkodás, egymás közötti feladat felosztás, szoros együttműködés.</p>	<p>Csoportmunka</p> <p>4 fős csoportok (szabadon dönthették el, kivel dolgoznak együtt)</p> <p>Egyéni megoldások. Inspiráció, anyaggyűjtés, ppt-diasor.</p> <p>Megbeszélés, kérdve kifejtés.</p>	<p>Eszközök:</p> <p>1. Tervezéshez: grafitceruza, filctoll, tempera, A/4-es méretű rajzlap, vonalzó, körző.</p> <p>2. Kivitelezéshez: újrahasznosított anyagok, környezetvédelem re/öko design: tojástartók, édességdobozok, és csomagolások belseje, hurkapálcika, festék, színes papírok, hullámkarton, pukkanc sfólia, celofán.</p>	<p>A művek kis nézőképét kérjük beszúrni képes példák:</p>

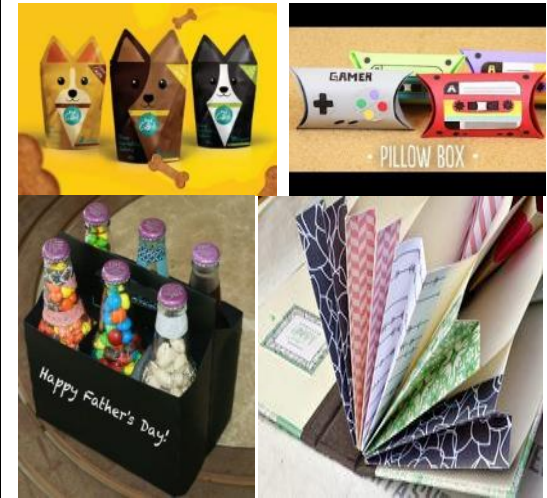
2. ANYÁK NAPI VIRÁG / EGY SZÁL VAGY CSEREPES NÖVÉNY / VÉDŐCSOMAGOLÁSA, 3 ÓRA

<p>A manuális készség fejlesztése az alkalmazott technikához szükséges eszközök használatával.</p> <p>Alkalmazzanak egyéni, ötletes megoldásokat, kerülje a sematikus megoldásokat.</p> <p>Az anyaghasználati készség fejlesztése a dekoratív felületek képzésével.</p> <p>Törekvés az udvarias, illemtudó viselkedésre.</p>	<p>Komplex problematika: védelem és transzparencia. A csomagolásnak mindkét funkciót be kell töltenie.</p> <p>Kombinatív gondolkozás, egymás közötti feladat felosztás, szoros együttműködés.</p>	<p>Páros munka</p> <p>Lehetőség szerint egy lány-egy fiú, mert kevés a lány.</p> <p>Kooperatív feladatmegoldás, integráció. Együtt dolgozás a kevésbé szeretett osztálytárssal, vagy az eltérő képességű tanulók közös munkája, a minőség szem előtt tartásával.</p>	<p>Eszközök:</p> <p>1. Tervezéshez: grafitceruza, filctoll, tempera, A/4-es méretű rajzlap, vonalzó, körző.</p> <p>2. Kivitelezéshez: újrahasznosított anyagok, környezetvédelem re/öko design: tojástartók, édességdobozok, és csomagolások belseje, hurkapálcika, festék, színes papírok, hullámkarton, pukkancs fólia, celofán, drót, damil.</p>	<p>képes példák:</p>
--	---	--	---	---

3. LEHETETLEN AJÁNDÉKOK CSOMAGOLÁSA VAGY KAMUFLÁZS, 3 ÓRA

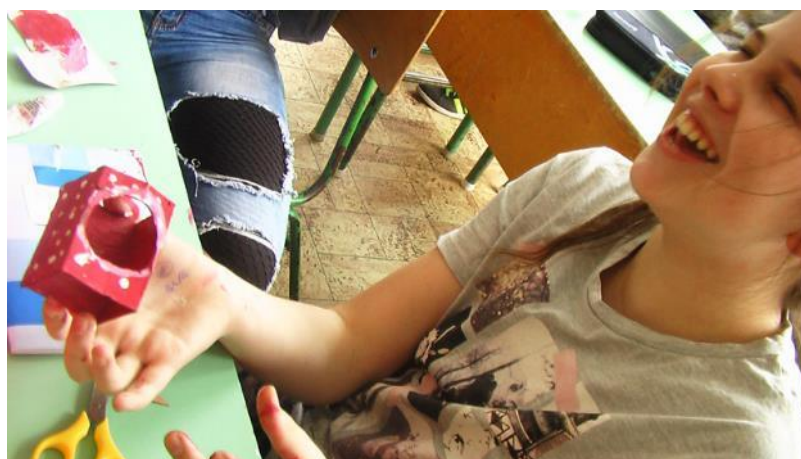
<p>A megfigyelő és koncentrációs képesség, a tér- és formaérzék és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Az arányérzék fejlesztése a látott felületek grafikai utánzásával.</p> <p>Cél, hogy a tanulók képesek legyenek egyéni megoldásokat, ötleteket alkalmazni a dekoratív felületek tervezésekor.</p> <p>Vegyék észre a méretben, színben, tónusban, felületi különbözőségben</p>	<p>A manuális készségek fejlesztése.</p> <p>Cél: a tanulók kísérletező kedvének felkeltése.</p> <p>Alkalmazzanak egyéni, ötletes megoldásokat.</p>	<p>Mivel az a tapasztalatom, hogy csoportmunkában szívesebben végzik a feladatokat, ezért itt 3 fős teameket alakítottam ki. A két feladat közül szabadon lehetett választani.</p> <p>Irányított, segített beszélgetés, vázlatírás a füzetbe, amelyben a ppt diák könnyen érthető, értelmezhető szövege is segít.</p> <p>Korrigálás, ötletadás, biztatás. Konzultáló megsegítés. Példák a természetből.</p> 	<p>Eszközök:</p> <p>1. Tervezéshez: grafitceruza, filctoll, tempera, A/4-es méretű rajzlap, vonalzó, körző.</p> <p>2. Kivitelezéshez: újrahasznosított anyagok, környezetvédelem re/öko design: tojástartók, édességdobozok, és csomagolások belseje, hurkapálcika, festék, színes papírok, hullámkarton, pukkancs fólia, celofán, drót, damil, befőttesüveg.</p>	<p>képes példák:</p>
---	--	---	---	--

rejlő kiemelési
lehetőségeket.

TANULÓI MUNKÁK

1. téma: HÚSVÉTI HÍMES TOJÁS DÍSZ- ÉS VÉDŐCSOMAGOLÁSA

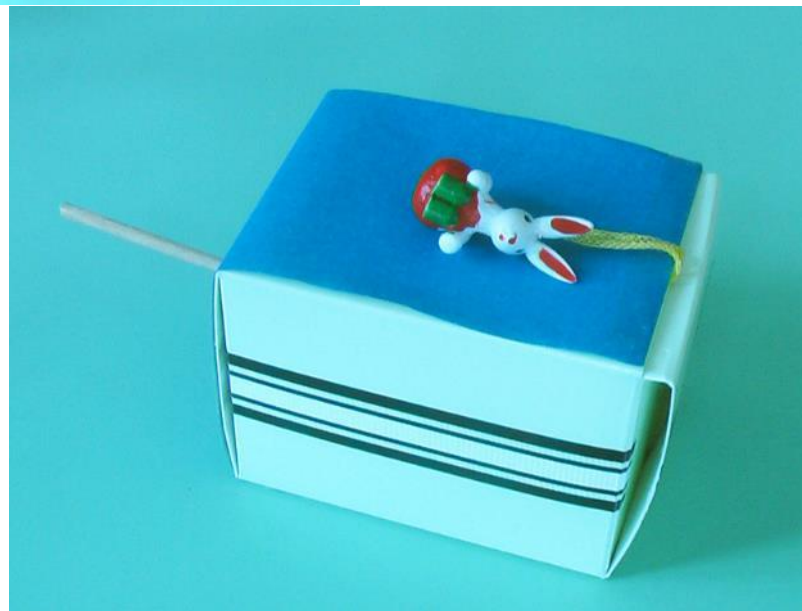
Barabás Anna Kata, 6. a osztály

Sram Zsófia, 6. a osztály

Bálint Marcell - Kisbenedek Zétény - Papp Ákos, 6.a osztály

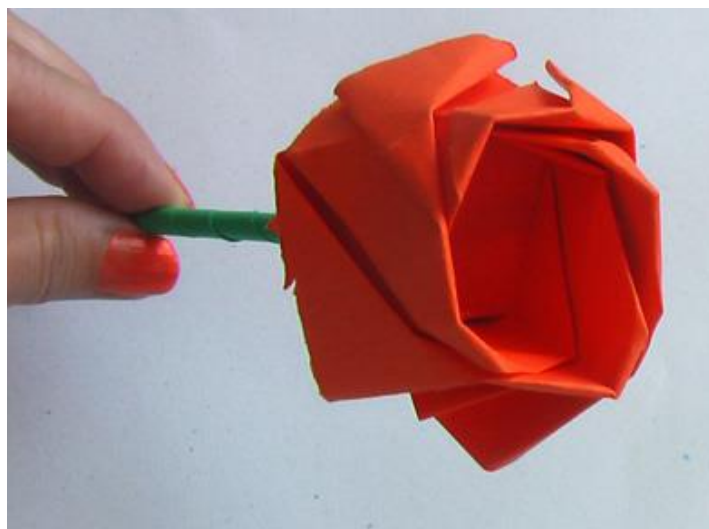
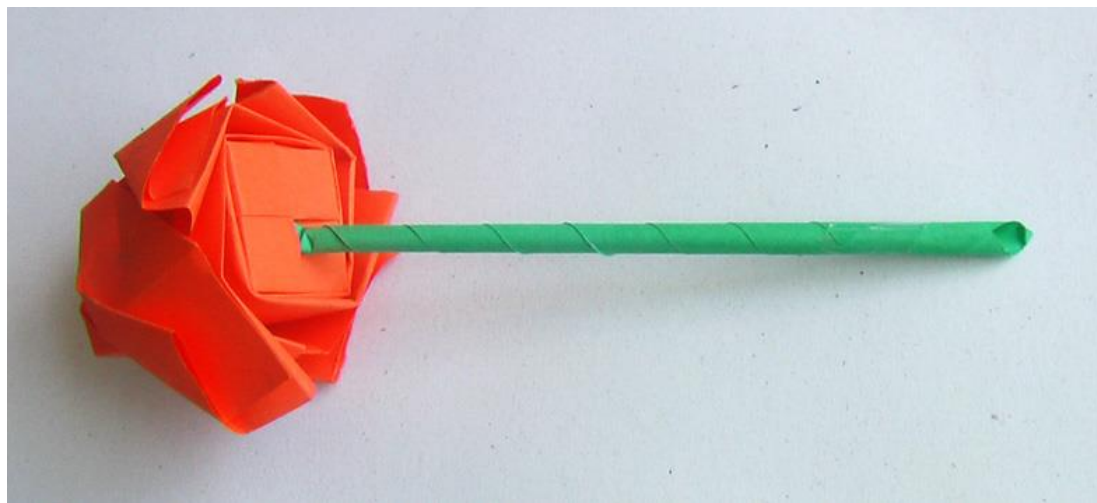

Sztaniszláv Gergely,
6.b osztály

2. téma: ANYÁK NAPI VIRÁG / EGY SZÁL VAGY CSEREPES NÖVÉNY / VÉDŐCSOMAGOLÁSA

Bartha Noémi, 6.b osztály

Bazsó László, 6.b osztály

Pócsa Kitti – Paluska Henrietta, 6. b osztály

Kocsánci Zoé, 6. b osztály

Veréb Ágnes –
osztály

Huszár Nóra, 6. b

Huszár Nóra,
6. osztály

Lukács Tibor, 6. b osztályos

Tarr Martin, 6. b osztályos

Mátyás Dóra, 6. b osztályos

Halmi Fédra, 6. b osztályos

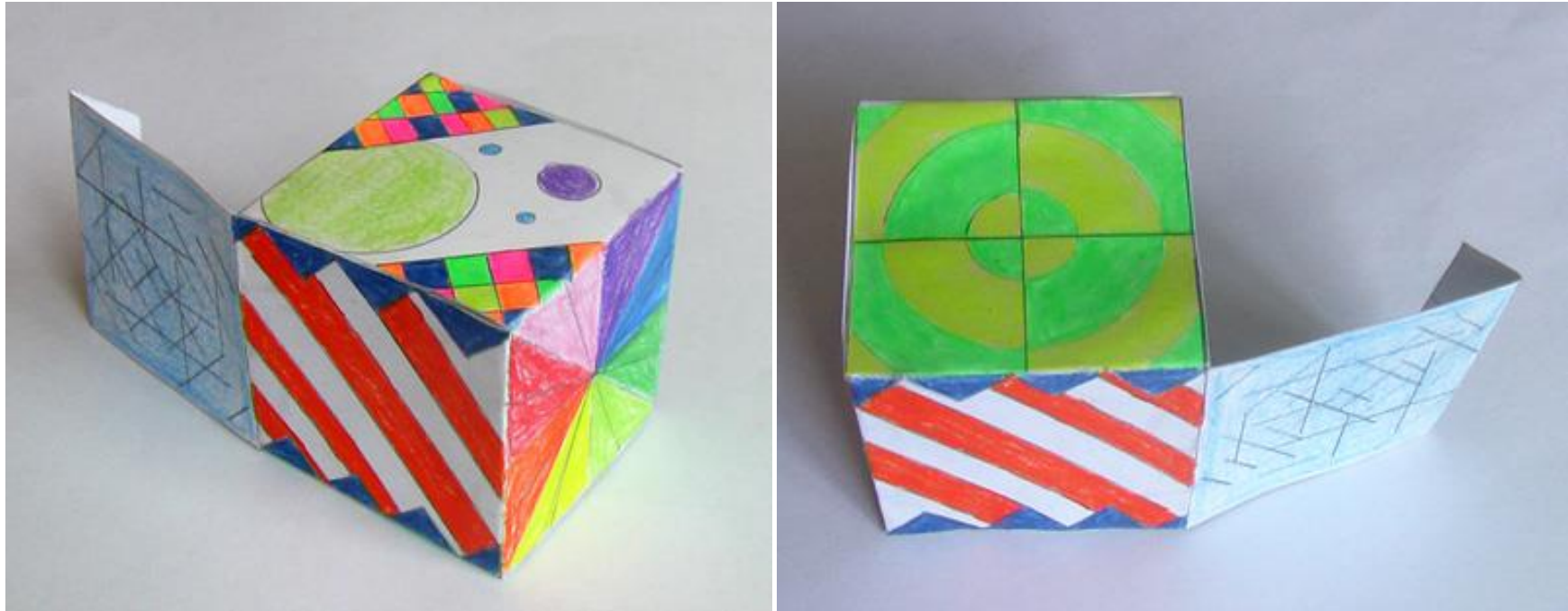

Bálint Marcell, 6. a osztály. Segítője: Angyal Otília technika tanárnő

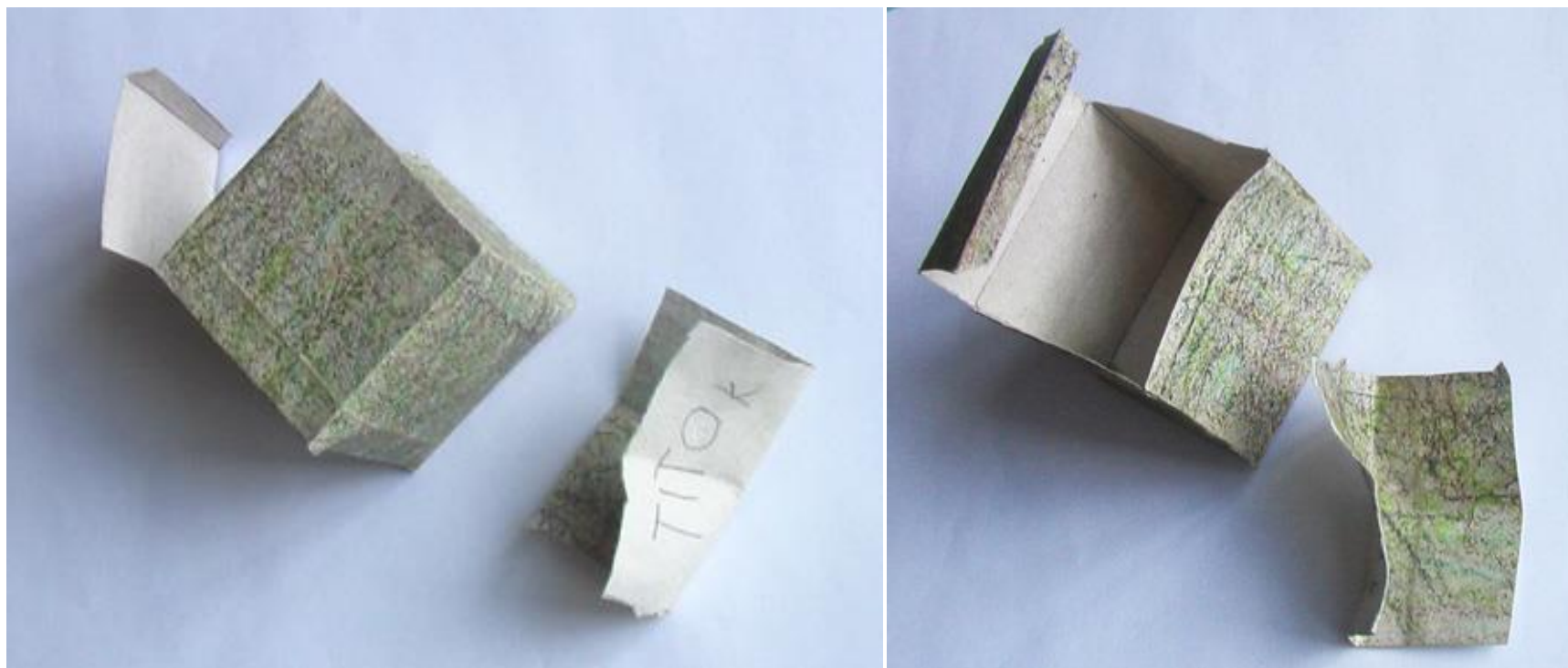
3. téma: MIMIKRI / KAMUFLÁZS

6. a osztályos diákok munkái

Barabás Anna Kata, 6. a osztály

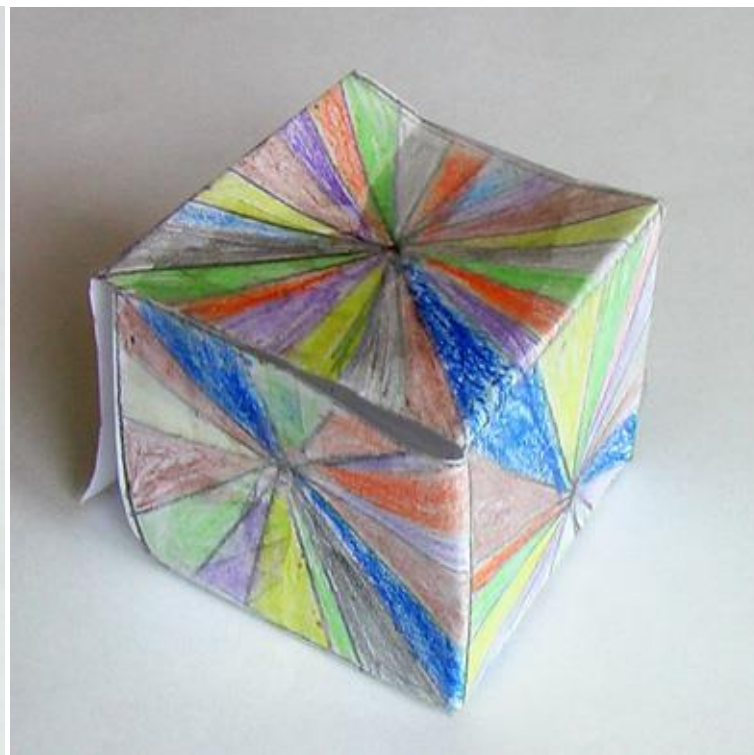
Lakatos Levente, 6. a osztályos

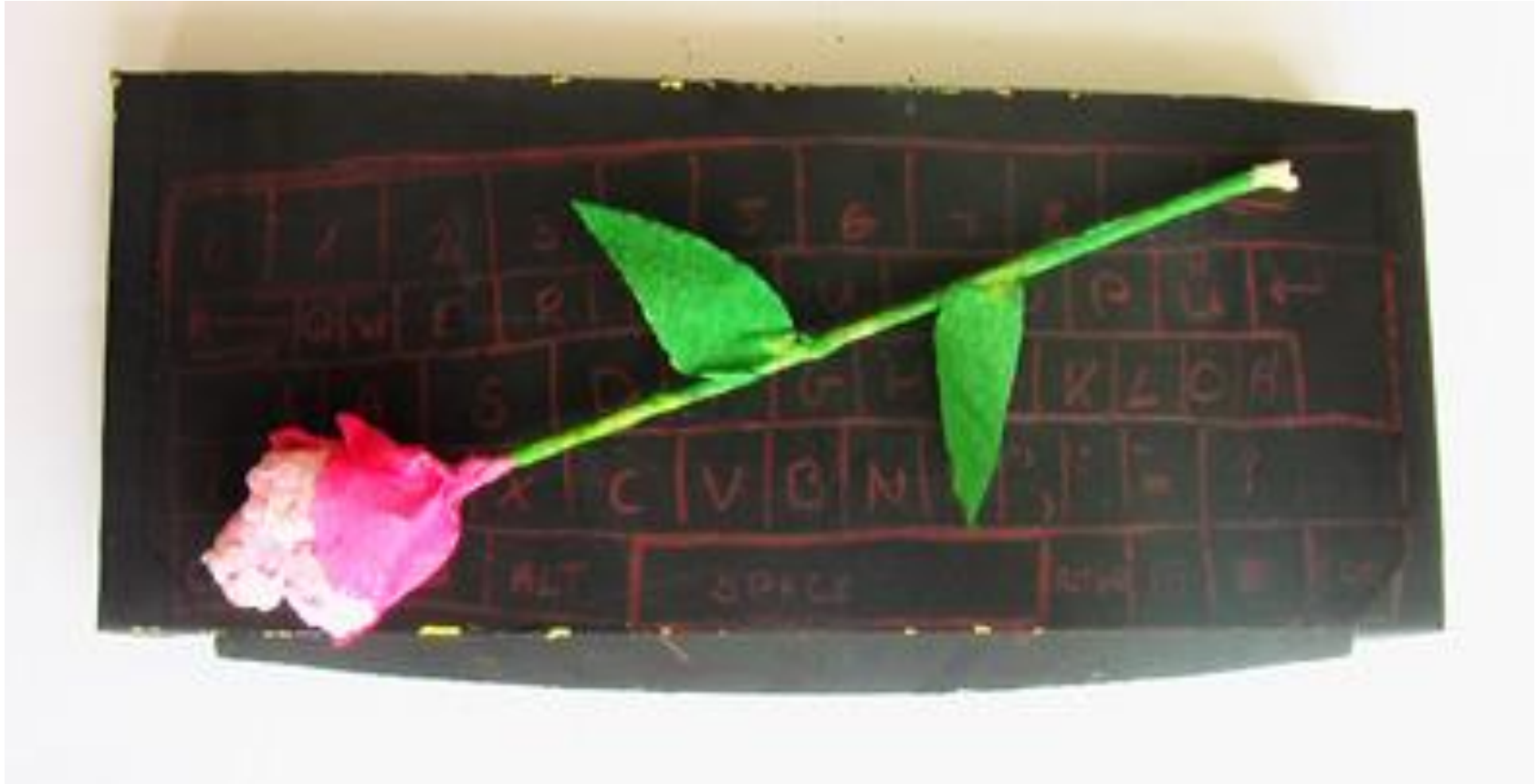
Czobor Petra – Erdősi Emília, 6.a osztályosok

Gácsi Dániel, 6. a osztály

Juhász Ferenc – Berta Zoltán, 6. a osztályosok

Halmi Fédra – Németh Zsófia, 6. b osztályosok

Illés Noémi, 6. a osztályos

TANÍTÁSI TANULÁSI PROGRAM

a tárgy- és környezetkultúra tanítása modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

Móricz László Péterné
Lázár Ervin Általános Iskola
(Budapest)

Időterv

Kipróbálás: 2017/18. tanév

6.A: heti 1 órában – 18 óra

A(z) 6. évfolyam 2. tanév 1-2. félévi programjának áttekintése

TÉMA CÍME	Fejlesztési résztémák	Integráció	Időigény
1. téma: Mappám, amilyen én vagyok: külső vagy belső-titkos- borító tervezése	Fejlesztési résztémák leírása Anyaghasználat, anyag és tulajdonságai, minőségi összefüggések> sima, érdes, hideg tapintású... Önismeret Színek pszichikai hatásai, formák érzelmi szerepe	Tantárgy, integrációs téma Technika > anyaghasználat Informatika: internethasználat	óraszám 2 óra
2. téma: Természeti forma-paprika, banán, alma- reklámcélú csomagolása	Fejlesztési résztémák leírása Anyaghasználat, forma és funkció kapcsolata REKLÁM> vállalkozói kompetencia Formaelemzés> a tér és a sík viszonya, térlátásfejlesztés A fény téralakító szerepe> ön és vetett árnyék Reklámgrafika> esztétikai érzék fejlesztése Hálózatok, befoglaló forma> térlátásfejlesztés	Tantárgy, integrációs téma Technika> anyag és eszközhasználat Természetismeret> felfújót bogyótermés matematika> hálózatok, testek matematika kompetencia	óraszám 2 óra

<p>3. téma: „Marsjármű” becsomagolása –csonkakúp, csonka gúla, sokszög alakú.</p> <p>Cél: ütésálló legyen. Műfaj: védő csomagolás, csomagolás extrém helyzetekre</p>	<p>Fejlesztési résztémák leírása</p> <p>Szétnyíló hálózatok, sík és tér kapcsolata</p> <p>Méretarány szerepe</p> <p>Ütésálló szerkezetek> anyaghasználat, terhelhetőség és szerkezet</p>	<p>Tantárgy, integrációs téma</p> <p>Technika> anyaghasználat</p> <p>Informatika: internethasználat</p> <p>Földrajz> Mars bolygó természeti viszonyai; űrhajózás története</p>	<p>óraszám</p> <p>2 óra</p>
<p>4. téma: Hálózati rajzok készítése: kocka, téglatest, háromszög alapú hasáb, sokszög alapú hasáb-, összeszerelés térben, megoldások keresése. Hogyan, milyen eszközökkel tudom összeállítani a hálózatot, érdekes formák tervezése és modellezése</p>	<p>Hálózatok, tér és sík problémája> térlátás fejlesztése</p> <p>Összeilleszthetőség, alkalmazhatóság a valóságban> konstruáló képesség fejlesztése</p> <p>Tér és sík viszonya; vizuális szövegértés, szövegalkotás</p>	<p>Tantárgy, integrációs téma</p> <p>Matematika> hálózatok és mértani testek összefüggései</p>	<p>óraszám</p> <p>2 óra</p>
<p>5. téma: Kisméretű szabálytalan tárgy becsomagolása úgy, hogy fel lehessen ismerni mi van a csomagban! Ugyanakkor védelmet is kell nyújtania, ne törjön össze, védelmet nyújt a postai szállítás során.</p> <p>5b téma: haszontalan, feleslegessé vált tárgy becsomagolása úgy, hogy</p>	<p>Fejlesztési résztémák leírása</p> <p>A reklám, manipuláció a fogyasztó választásának befolyásolása> médiaismeret, médiahasználat tudatosítása</p> <p>Színek, formák, anyagminőség szerepe a reklámban> színek esztétikája, pszichikai hatása</p>	<p>Tantárgy, integrációs téma</p> <p>Technika> anyagismeret, anyaghasználat</p> <p>Vizuális kultúra> színelmélet</p> <p>Művészettörténet> csomagolás története</p>	<p>óraszám</p> <p>2 óra</p>

<p>eladható, vagy elajándékozható legyen Csomagolás, mint manipuláció!</p>			
<p>6. téma: Legkedvesebb tárgyad csomagolása, úgy hogy következtetni lehessen a csomag tartalmára Karácsonyra érzelemdoboz készítés</p>	<p>Fejlesztési résztémák leírása Érzelmekek szerepe mindennapjainkban A színek érzelmi hatásai A formák, anyagminőség, méret szerepe> használhatóság fontossága Térlátás, kreatív gondolkodás fejlesztése</p>	<p>Tantárgy, integrációs téma Tantárgy, integrációs téma Technika> anyagismeret, anyaghasználat, Vizuális kultúra> színelmélet Művészettörténet> csomagolás története</p>	<p>óraszám 2 óra</p>
<p>7. téma: Világító ajándékdoboz tervezése és kivitelezése örök emlékeknek. Másra is használható, tartani lehet benne valamit és fényt bocsát ki.</p>	<p>Fejlesztési résztémák leírása Szükséges témakörök: A tárgyiasult emlék fogalma A forma, szerkezet és használhatóság összefüggései</p>	<p>Tantárgy, integrációs téma Technika> anyaghasználat Etika, biológia> emlék, emlékkép fogalma</p>	<p>óraszám 2 óra</p>
<p>8. téma: a titkos rekeszeket tartalmazó doboz apró titkos tárgyak tartásához 8B téma: titkos könyvborító tervezése, elhúzható, lefedett tépőzáras rejtekekkel</p>	<p>Fejlesztési résztémák leírása A titok fogalma, szükségessége Anyagismeret: fa; papírok minősége; anyagok; kövek, termékek, könyvborító</p>	<p>Tantárgy, integrációs téma Technika> anyaghasználat Erkölcstan> titok fogalma és szerepe életünkben</p>	<p>óraszám 2 óra</p>

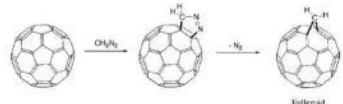

A 2. tanév 1. félévi részletes terve

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
<p>1. TÉMA: CSOMAGOLÁS</p> <p>1. résztéma: Mappám, amelyen én vagyok, külső vagy belső-titkos- borító tervezése</p> <p>Időigény: 2 óra</p>				
<p>Asszociatív képességek fejlesztése</p> <p>Vizuális és az absztrahálás képesség</p> <p>Problémamegoldó, heurisztikus képességek</p> <p>Attitűd:</p> <p>Önismeret: a manuális – intellektuális tevékenység, az anyagi – szellemi terület, az intuitív – tudatos gondolkodás</p>	<p>Tervezzünk mappát különböző anyagokból, amelyik illik hozzád! Lányok és fiúk különböző színűek, különböző anyagból! Úgy tervezd, hogy lapokat lehessen belerakni!</p> <p>MILYEN ANYAG, MÉRET, technika, szín, minta, szó illik hozzád?</p>	<p>Elvonatkoztatás</p> <p>Adott méretű mappa egyéni borítása egyedi ötletek alapján</p> <p>Milyen vagyok, milyenné szeretnék válni?</p> <p>Színekkel, formákkal, anyagokkal - textúrával felületek létrehozása</p> <p>Munkaformák: egyéni, frontális, tanári bemutató</p> <p>Szükséges eszközök: grafikai eszközök</p>	<p>Előzetesen elkészült minták</p> <p>Szükséges eszközök: grafikai eszközök</p> <p>Anyagok: különböző színű, minőségű és vastagságú papírok, hullámkarton, selyempapír, zsírpapír stb.; zsinetek, fonalak, huzalok, ragasztó, textília, hullámpapír, műanyag lapok</p>	<p>A művek kis nézőképét kérjük beszúrni</p> <p>Mappák: az internetről</p>

<p>A kezdeményezőkézség erősítése</p>	<p>(Pl. lányok pici, textil, varrott, orgonaszín, fiúk nagy, fémes, csavarozott, techno stílusú)</p> <p>Mérete: A/4-es</p> <p>>anyaghasználat</p> <p>>önismeret</p> <p>>színek, formák érzelmi szerepe</p>		<p>Mérete: A/4-es</p>	
<p>2. résztema: Természeti forma-paprika, banán, alma- reklámcélú csomagolása</p> <p>Időigény: 2 óra</p>				
<p>>Szabad asszociáció analízis</p> <p>> problémamegoldó és heurisztikus-kreatív képességek kibontása</p>	<p>Tervezz, modellezz</p> <p>Csomagold be úgy a modelled, hogy darabonként szállítható legyen!</p>	<p>REKLÁM szerepe életünkben, médiatudatosság</p> <p>Egyedi térbeli megoldásokat használhatsz, ügyelj a csomagolás gazdaságosságra,</p>	<p>eszközök: papír, olló, ragasztó, tű, cérna, tépőzár</p>	<p>A csomagolás története:</p> <p>http://csomagolas.blog.hu/2010/01/02/csomagolas_tortene_1_a_papir</p>

<p>> vizuális élmények kialakítása > szociális képességek erősítése</p>	<p>Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia flexibilis gondolkodás, érzelmi intelligencia, originalitás >formaelemzés >reklámgrafika >hálózatok, befoglaló forma</p>	<p>felismerhetőségre, logót is tervezhetsz! Nyitható, zárható legyen a csomagolás! pl.: bővülő csonka kúpok, Munkaformák: Egyéni munka páros munka csoportmunka</p>		<p>Csomagolóanyagok története: https://www.cimkeplaza.hu/blog/csomagoloanyagok-tortenete-ahogy-kezdott/ Ipari formatervezés és csomagolás – Sulinet Tudásbázis</p>
<p>3. résztema: „Marsjármű” becsomagolása: csonkakúp, csonka gúla, sokszög alakú- (ütésálló, védő csomagolás). Csomagolás extrém helyzetekben. Időigény: 3 + 2 óra</p>				
<p>Természettudományi és technológiai kompetenciák Digitális kompetencia Szociális képességek erősítése: kooperáció, szociális alkalmazkodás</p>	<p>Csomagolj be egy kisautót, úgy, hogy magasról leejtve ép maradjon és „talpra” – a kerekei legyenek legalul, mikor kinyitódik a</p>	<p>Összefüggések keresése a marsi körülmények és a Marsra érkezés lehetséges megoldásai között, nem probléma a már meglévő megoldás</p>	<p>Felhasználható anyagok: A/ 3-as karton; vastagabb fonal, ragasztó, tű, cérna Kisautó</p>	<p>http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/tudomany/curiosity-landolt-a-marson- Courisity űrszonda> képek http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/</p>

	<p>csomag. Kibírja a lepottyantást. A csomagolás CSAK VÉD!</p> <p>Anyaghasználat> szerkezet és funkció összefüggései >szétnyílódó hálózatok >ütésálló szerkezetek</p>	<p>lehetséges megoldások> csonka gúla; ejtőernyő, szőrök, stb., macskatalp?</p> <p>Munkaformák:</p> <p>Egyéni munka páros munka</p>	<p>A/ 3-as karton; vastagabb fonál, ragasztó, tű, cérna</p>	<p>tudomány/curiosity-landolt-a-marson- Courisity űrszonda> képek Magasság és zuhanás: https://hu.wikipedia.org/wiki/L_Macska#Magass.C3.A1g_.C3.A9s_zuhan.C3.A1s</p>
<p>4. résztema: Hálózati rajzok készítése- kocka, téglatest, háromszög alapú hasáb, sokszög alapú hasáb-, összeszerelés térben, megoldások keresése.</p> <p>Hogyan, milyen eszközökkel tudom összeállítani a hálózatot?</p> <p>Érdekes formák tervezése és modellezése</p> <p><i>A. Időigény: 2 + 3 óra</i></p>				
<p>Gyakorlás, a térlátást elősegítő feladat Digitális kompetencia Pontos és kitartó munkára nevelés >A szerkesztőeszközök használatának pontosítása</p>	<p>Hálózati rajzok készítése, majd összeszerelése térben-- kocka, téglatest, háromszög alapú hasáb, sokszög</p>	<p>Munkaformák: páros munka, csoportmunka, egyéni munka, tanári magyarázat Csoportmunka: melyik csapat tudja a legtöbb és legváltozatosabb formákat összerakni</p>	<p>Eszközök: szerkesztőeszközök szívószálak> nagyméretű, hajlítható,</p>	<p>Vetíthetjük Katsu Kimura dobozait. Testek hálózata> https://www.geogebra.org/m/E2QxuYYM#material/bxB6aGPE GPE Testek hálója:</p>

	<p>alapú hasáb-, összeszerelés térben. Matematikai kompetencia, a térforma és annak síkban kiterített hálózata közötti összefüggés megértése.</p> <p>>hálózatok , tér és sík problémája</p> <p>>összeilleszthetőség, alkalmazhatóság a valóságban</p>	<p>minden tanuló képességeinek megfelelő feladatot kap a szabályos testekből származtatott doboz készítéséhez.</p> <p>Megoldások keresése – hogyan, milyen eszközökkel tudom összeállítani a hálózatot, érdekes formák tervezése és modellezése. Az egyes csoportok más-más testet modelleznek meg (tetraéder, kocka, dodekaéder, ikozaéder.)</p> <p>Milyen összeépítési módokat használhatunk? Fülek ragasztóval, fülek” alakú kötéssel”. Befűzőgumival, stb.</p> <p>Csoportmunka: melyik csapat tudja a legtöbb és legváltozatosabb formákat összerakni Esetleg félszabályos testeket is lehet! (Szerintem nehéz lenne.) Vagy Fulleroidot? Nagyban?</p>	<p>egymásba illeszthető szívószálak</p> <p>fóliák, kartonpapírok</p>	<p>https://www.google.hu/search?q=testek+hálója&client=firefox-b&tbm=isch&tbo=u&source=ANIMÁCIÓ https://www.geogebra.org/m/E2QxuYYM#material/smg44maT</p>
--	---	--	--	---

B. 5. résztema: Kisméretű szabálytalan tárgy becsomagolása úgy, hogy fel lehessen ismerni mi van a csomagban! Ugyanakkor védelmet is kell nyújtania, ne törjön össze, védelmet nyújt a postai szállítás során.

5B résztema: haszontalan, feleslegessé vált tárgy becsomagolása úgy, hogy eladható, vagy elajándékozható legyen
Manipuláció, mint csomagolási eszköz!

<p>>Az eredetiség hangsúlyozása >Az intuíciókon, az ihleten keresztül a kreativitás kibontakoztatása >A bizalom légkörének kialakításán keresztül a kreativitás megerősítése</p>	<p>Kisméretű szabálytalan tárgy becsomagolása úgy, hogy fel lehessen ismerni mi van a csomagban! Érzékenység fejlesztése mások problémái iránt –ne törjön el a szemüveg Vállalkozói kompetencia >reklám, manipuláció a fogyasztó választásának befolyásolása >színek, formák, anyagminőség szerepe a reklámban</p>	<p>Kifejező csomagolás, témaválasztás: több hatás elleni védelem- ütés, törés, lopás Készíts csomagolás tervet, kiváló minőségű szemüveg, vagy egyéb tárgy számára, úgy, hogy háromszög vagy sokszög lapokat használj. A csomagolás, mérete, köbtartalma, formája és a felírat grafikai megoldása, félrevezető legyen. De azért a fogyasztói igényeknek megfeleljen, ne legyen undorító a csomagolás. Eszztétikus és ütészálló legyen! Harmonika alak, esetleg? minél kisebb üres tér legyen a tárgykörül- Pl.: szemüveg-, és ütészálló legyen.</p>	<p>Szabálytalan alakú tárgyak Anyagszükséglet: papírkartonok, ragasztó, olló, cérna, tű, öntapadó szalag, buborékfólia, fóliák, műanyagdobozok, hurkapálcák, szivacs, akril festék</p>	
---	--	---	--	--

		<p>Vagy: kaktusz becsomagolása, szúrás, ütés és túlélő csomagolás</p> <p>Háromszög lapokkal és ezek összeszerelésével (térkitöltés gazdaságos módja.</p> <p>Háromszöglapok felhasználásával</p> <p>Munkaformák: egyéni, páros munka, tanári magyarázat, bemutató</p>		
--	--	--	--	--

C. 6. résztema: Legkedvesebb tárgyad csomagolása, úgy hogy következtetni lehessen a csomag tartalmára. 6B résztema: Karácsonyra: „Érzelemdoboz, csomagolás”, készítés

D. Időigény: 2 óra

<p><i>Játékos helyzetek teremtése, ahol az alkotás folyamatán van a hangsúly, nem a</i></p>	<p>Legkedvesebb tárgyad csomagolása, úgy hogy következtetni lehessen a csomag tartalmára Személyesség, kifejezőerő. Elsősorban önismereti, csoportépítő és kommunikációfejlesztő szerepe</p>	<p>Kedves tárgyaid közül válassz ki egy kisebbet, amit könnyen tudsz szállítani. A kiválasztott tárgyat csomagold be úgy, hogy az védje, takarja a tárgyat, de azért következtetni lehessen a csomag tartalmára. A</p>	<p>Munkaformák: egyéni munka, páros munka</p> <p>Egyéni ötletek segítése, különböző drótokkal,</p>	<p>Egyéni ötletek segítése, különböző drótokkal, papírokkal, kartonokkal, hullámkartonnal egyéb igény eszközökkel! esetleg agyag Gyurma,</p>
---	--	--	--	--

<p><i>mindenáron elérni kívánt eredményen.</i></p>	<p>lehet, ha az osztály megpróbálja kitalálni az egyes csomagok tartalmát.</p> <p>Vállalkozói kompetencia, tárgyak értékesítése</p> <p>Matematika kompetencia</p> <p>Komplex látásmód kialakítása</p> <p>Személyközi és állampolgári kompetencia</p> <p>>érezelmek szerepe mindennapjainkban</p> <p>> színek érzelmi hatásai</p> <p>>formák, anyagminőség, méret szerepe Pl.: könnyen megfogható, jó érzés kézbe venni, vagy pont az ellenkezője</p> <p>>doboz bezárhatósága</p> <p>ne grafika fejezze ki az érzelmeket, hanem a doboz formája, anyaga, nyithatósága, színe. és ha ez rendben van, akkor jöhet hozzá a szívecske, meg a szeretlek felirat.</p>	<p>csomagolás módja legyen jellemző rád, illetve a tárgy és a te kapcsolatodra. A csomagoláshoz bármilyen anyagot és rögzítő eszközt (pl. spárga, ragasztó) felhasználhatsz.</p> <p>Érzelemdoboz: Készíts olyan dobozt, melybe az érzelmeidet tudod becsomagolni – kifejezi az adományozott felé mutatott érzelmeidet, hozzá fűződő kapcsolatod</p> <p>Hogyan lehet egy dobozzal, csomaggal érzelmet kifejezni? Hol a határ?:</p> <p>Színek, formák érzelmeket kifejező szerepe</p>	<p>kartonokkal, hullámkartonnal egyéb igény eszközökkel!</p> 	
<p><i>E. 7. résztema: Világító ajándékdoboz tervezése és kivitelezése örök emlékné.</i></p>				

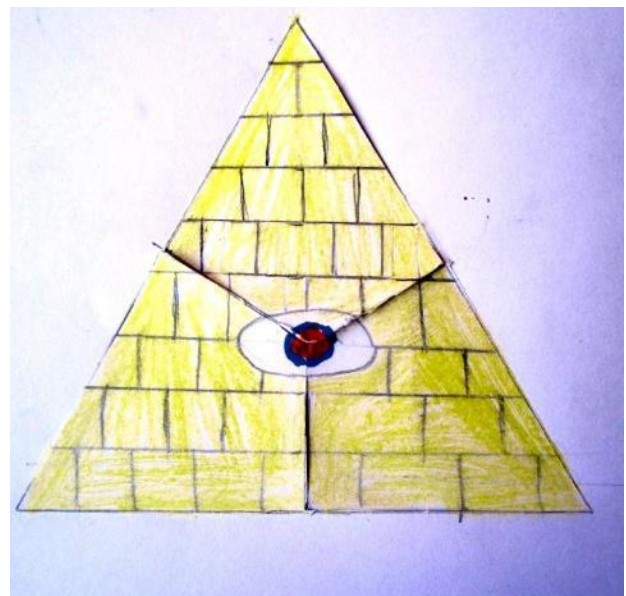
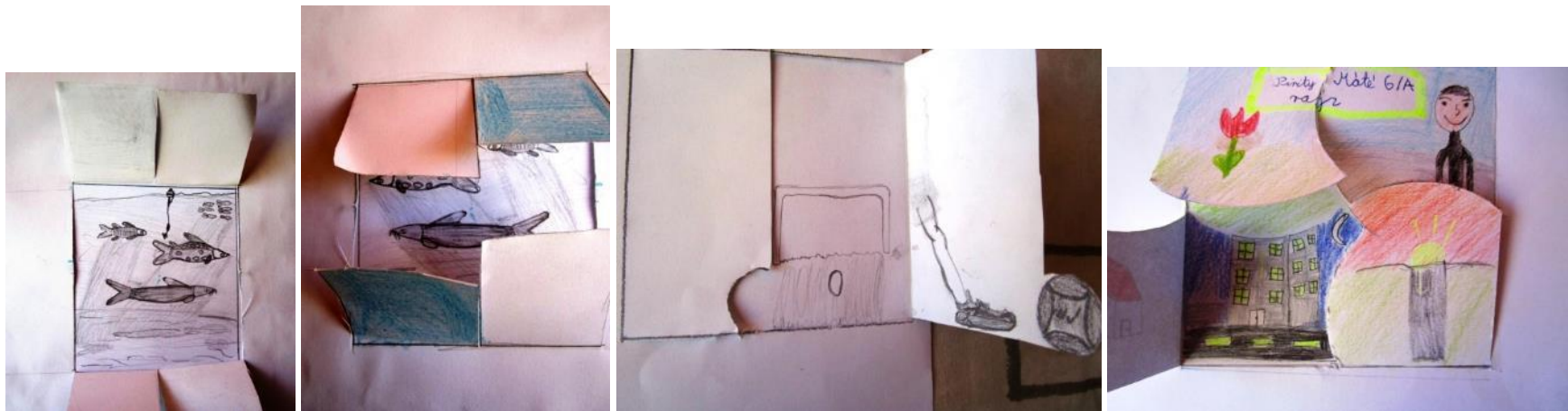
<p>A problémaérzékenység biztosítása, s ennek fejlesztése két különböző művészeti ág ötvözésével.</p> <p>A doboz legyen másra is használható, pl. tartani lehet benne valamit és fényt bocsát ki. Pl.: horgásznak csalidoboz</p>	<p>Világító ajándékdoboz tervezése és kivitelezése örök emlékek.</p> <p>heurisztikus-kreatív képességek</p> <p>Természettudományi és technológiai kompetencia</p> <p>Problémamegoldó gondolkodás</p> <p>>tárgyasult emlék fogalma</p> <p>>forma, szerkezet és használhatóság</p> <p>.</p>	<p>Feladat: Tervezz olyan tárgyat, mely világít és tárolni lehet benne valamit. A tároló formának tükröznie kell, a funkcióját! Mit lehet benne tartani! Sötétben is lehessen látni, Pl.: a déli sarkponton, ahol fél évig nem kel fel a nap, a gyógyszeresdoboz éjszaka is használható.</p> <p>Váltizat: gyógyszeresdoboz sátoros kiránduláshoz?</p> <p>horgásznak csalidoboz.</p> <p>vadásznak csali doboz</p> <p>Csoportmunka 4-5 fős csoportok. a csoportok kialakítása> vegyes képesség szerint</p>	<p>Led-ek, papírkarton, sniccer az ablakok, díszítések kivágásához, a dobozforma kialakításához dekorációs papírok-hólyagpapír, foszlós papír, pausz papír, foto karton, zsineg, fonal.</p> <p>Értékelési szempontok: ötletesség, kivitelezés minősége, munka mennyisége, esztétikum.</p>	
<p><i>F. 7B résztema: titkos könyvborító tervezése, elhúzható, lefedett tépőzáras rejtekekkel</i></p>				

<p>Az érzelmi intelligencia fejlesztése a művészeti alkotásokon és a létrehozott alkotásokon keresztül A flexibilitás (sokféleség) és originalitás érvényesítése</p>	<p>Titkos rekeszeket tartalmazó doboz apró titkos tárgyak tartásához. Szerkezeti érzék fejlesztése Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia >titok fogalma, szükségessége >anyagismeret: fa; papírok minősége; anyagok; kövek, termékek, könyvborító</p>	<p>Tervezz és modellezz meg egy dobozt, amibe egy értékes dolgot lehet rakni. A dobozt lásd el egy rejtett zárral, hogy nehezen lehessen nyitni Tervezz egy könyvborítót úgy, hogy titkos tárgyakat – kisméretű- lehessen elrejteni Ha ez egy olyan könyvborító, amiben zsebek, több rétegbe becsúszatható rekeszek vannak, akkor az tetszik. Ezt rövidebb idő alatt is el lehet készíteni. Például tankönyvborító puskatartóval.</p>	<p>egyéni, páros, csoport munka Értékelési szempontok: Mennyire furfangos a záródás? Milyen a doboz vagy a könyvborító megformálása</p> 	<p>Zárak, dobozok, záródások áttekintése, megbeszélése >dobozka, kívül növényi termékekkel és gyöngyökkel díszítve, >drótok, kalaptű >A "zár" egy kalaptű, ami egy U-szögbe szúrható. Képek bemutatása</p>
--	--	---	--	--

TANULÓI MUNKÁK

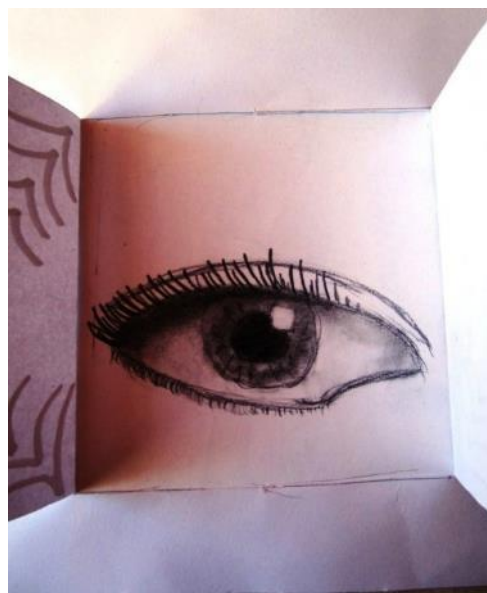
Tanulói munkák az 1. témához: Mappám, amilyen én vagyok, külső vagy belső-titkos- borító tervezése

Fiú,12 éves

Fiú, 12 éves

Lány, 12 éves

Tapasztalatok, javaslatok:

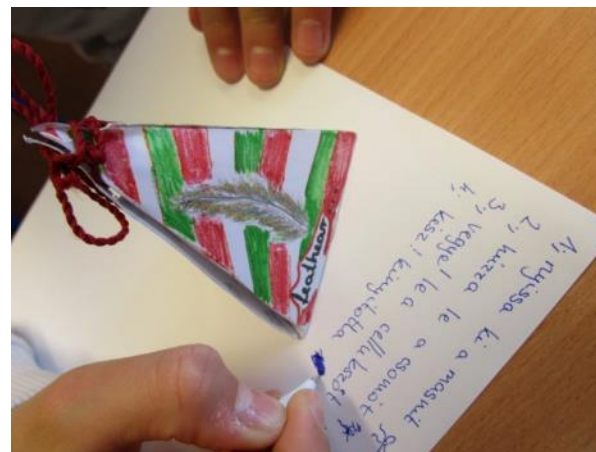
A tanulók szívesen végezték a munkát! Ötletesek voltak a munkák, a kivitelezés viszonylag jól sikerült.

Feladat: Változatos anyagok bevonása a feladatba. Ezek lehetnek. bőr, karton, különböző textúrájú anyagok. Külön lehet a fiúk és a lányok részére anyagokat és színeket tanácsolni. Varrott és fűzött technikák bemutatása. Az eszközök bővítése szükséges, ollók, különböző vágóeszközök, összeillesztéshez ragasztók, forrasztó eszközök egyéb speciális eszközök. Ez szükségessé tenné a csoportbontást a balesetveszély miatt párhuzamosan a technika órával. Különleges mappákat is lehetne készíteni mindenféle titkos rekesssel kartonból összeragasztva. Ezeket a tevékenységeket dupla órában tudom elképzelni.

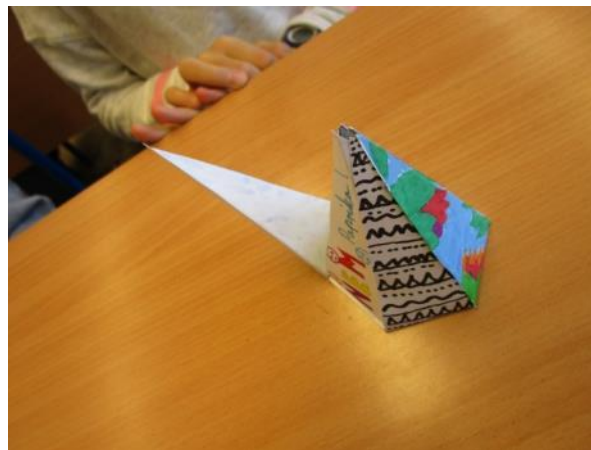
Tanulói munkák a 2. témához: Természeti forma-paprika, banán, alma- reklámcélú csomagolása

Fiú 12 éves

Lány 12 éves

Tapasztalatok, javaslatok:

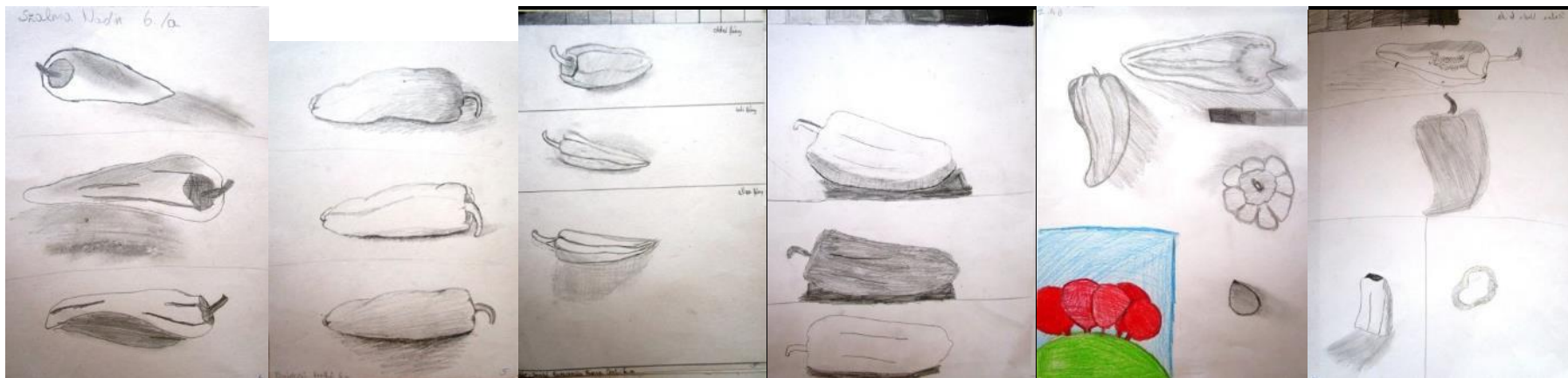
Feladat kiválasztásánál megegyeztünk a becsomagolandó formáról, mi legyen az. A paprikát választottuk. Előzetes feladatként formatanulmány volt a feladat. Alak, forma, nagyság, árnyékok megfigyelése> telifény, ellen fény, oldalfény megfigyelése> metszetrajzok.

Tanulói munkák a 3. témához: Természeti forma befoglalása absztrakt formába – előtanulmány az ideális csomagláshoz

Fiú 12 éves

Lányok 12 éves

Tapasztalatok, javaslatok:

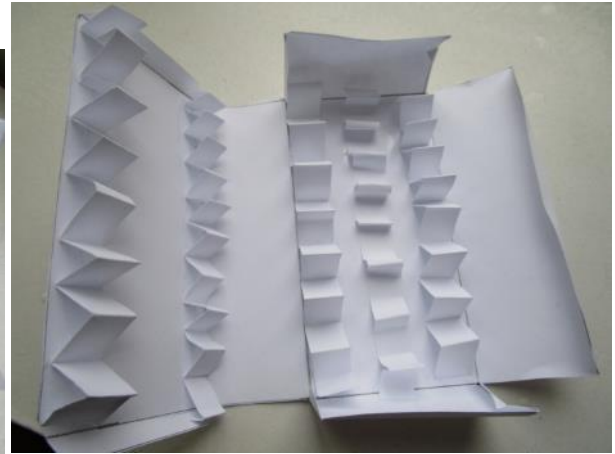
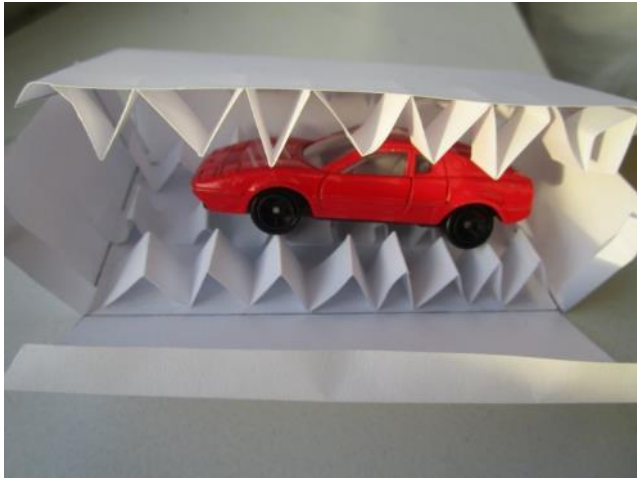
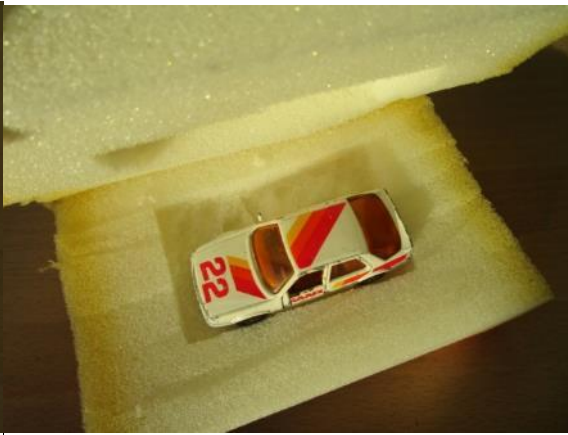
A feladat megoldásakor megállapodtunk még a paprika formájában is! Előzetes feladatként meghatároztuk a lehetséges legoptimálisabb formát. Így a befoglaló forma egy négyzetes alapú gúla lett! A szabásminta elkészítése után a felület megtervezése a feladat, ez lehet átverés és félrevezető is, teljesen egyedi.

Javaslat: több forma egyszerre történő becsomagolása a jobb helykihasználás érdekében. Vagy árukapcsolás címén forma és egy ajándék becsomagolása.

Csomagolás módjának változatosabbá tétele, a díszítés elkészítése digitális technikával, majd nyomtatása és címkézése.

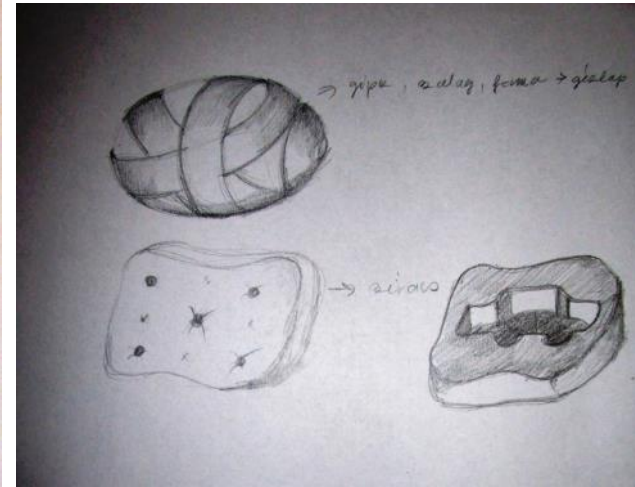
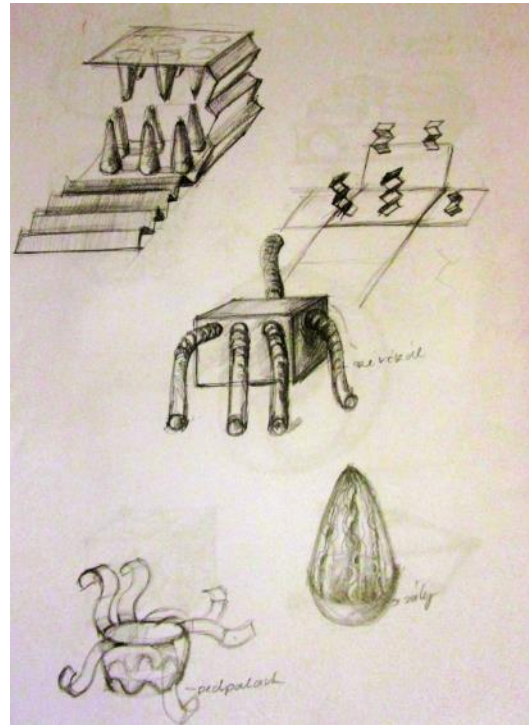
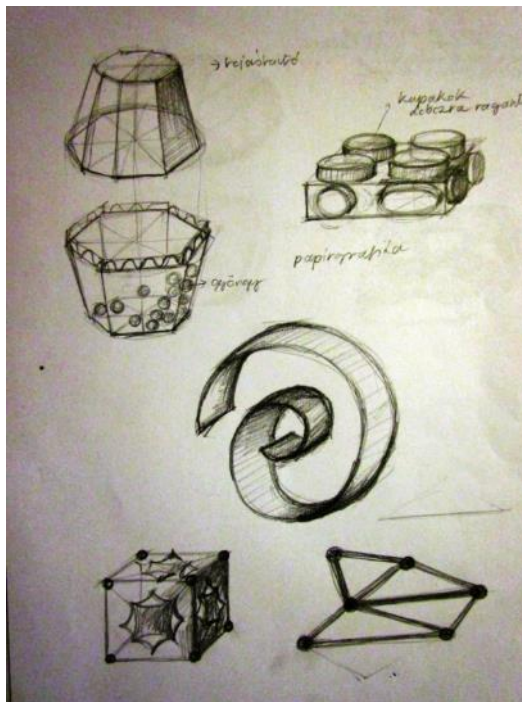
Tanulói munkák a 4. témához: „Marsjármű” becsomagolása: ütésálló legyen, védő csomagolás extrém helyzetekben

Fiú- lány vegyes csapatok, csoportmunka 12 éves

Előzetesen készült tervek:

Tapasztalatok, javaslatok:

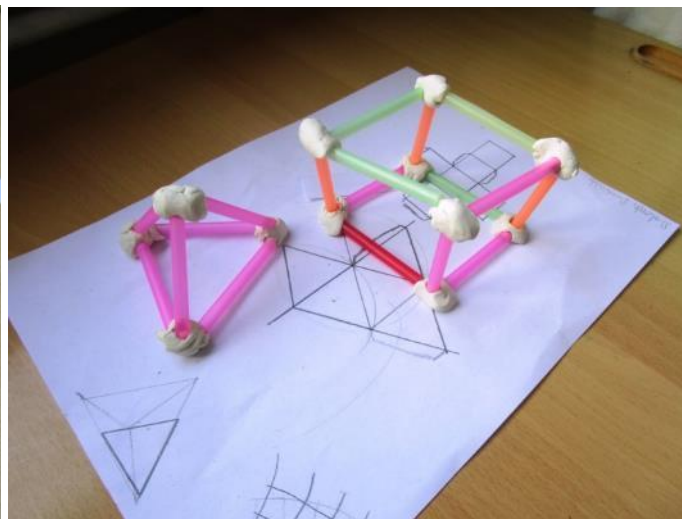
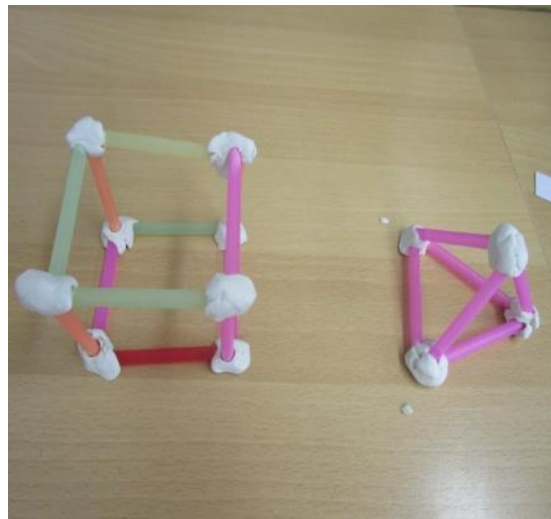
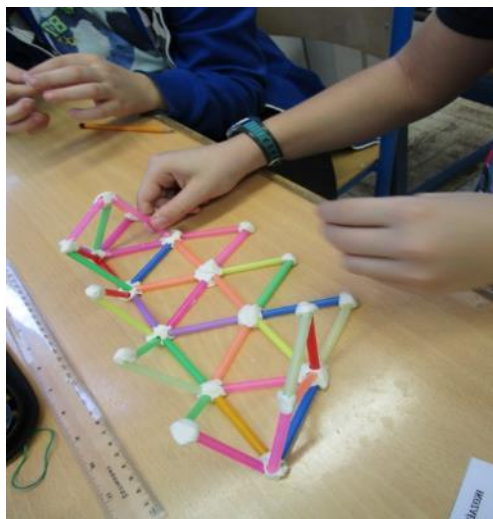
A csoportmunka helyett a páros vagy az egyéni munka előnyösebb, mert a kivitelezésnél sok üresjárat volt a méretek miatt, kisméretű volt az autó és nem fért hozzá mindenki egyformán a munkához! Ezen kívül még az ötletek megvalósításában sem sikerült mindenkinek egyetértenie a csoportokon belül. Változatos anyagokat adtam illetve kértek a tanulók. A szivacs nagy sikert aratott, de egyben le is egyszerűsítette a probléma megoldását.

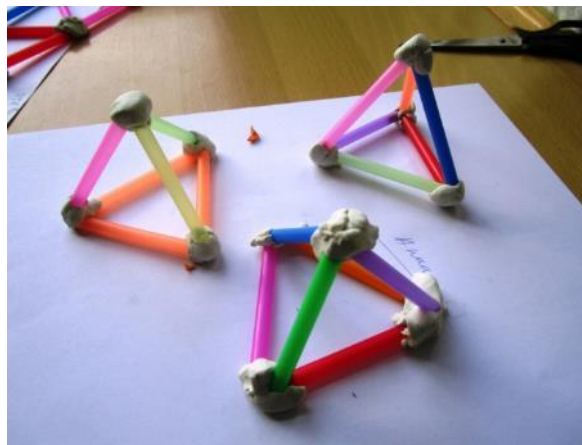
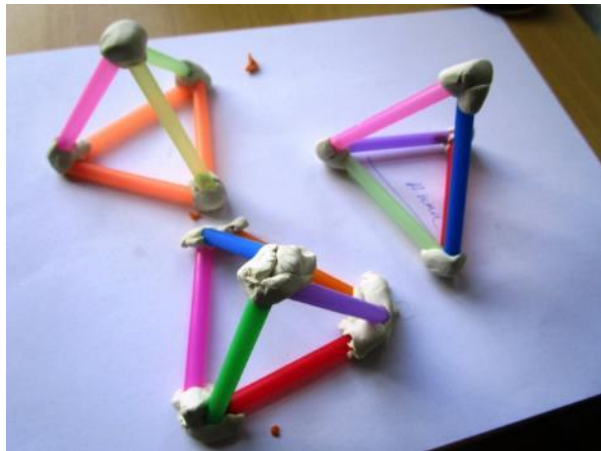
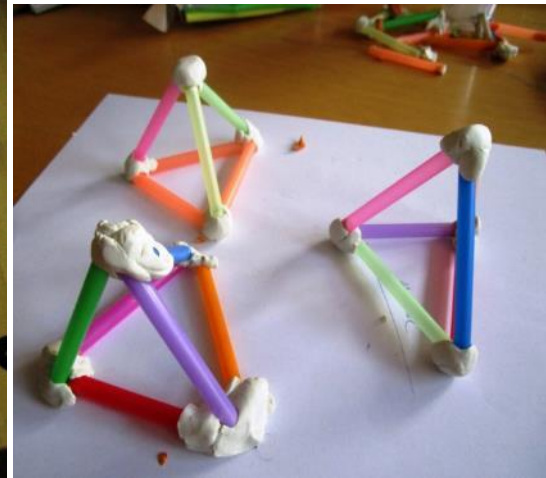
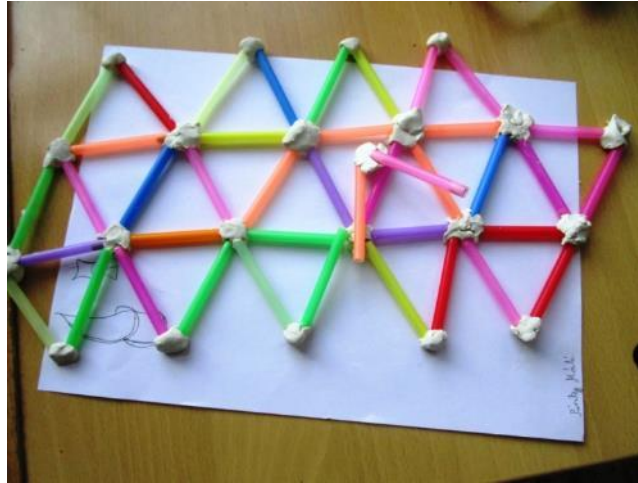
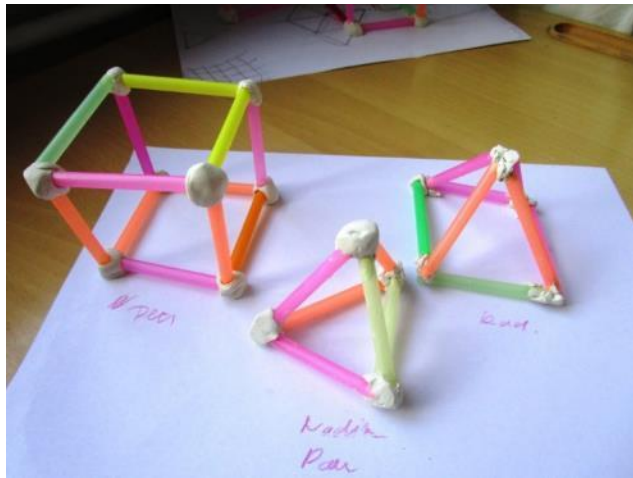
Javaslat: egyéni vagy páros munka, így mindenkinek lehetősége van az egyéni ötletek megvalósítására. Különleges szerkezetek készítése, mely ütés és törésálló csomagolást adnak, egyben környezetbarát is!

Tanulói munkák az 5. témához: Hálózati rajzok készítése.

Kocka, téglatest, háromszög alapú hasáb, sokszög alapú hasáb-, összeszerelés térben, megoldások keresése – hogyan, milyen eszközökkel tudom összeállítani a hálózatot, érdekes formák tervezése és modellezése

Csoportmunka: fiúk, lányok vegyesen 12 évesek

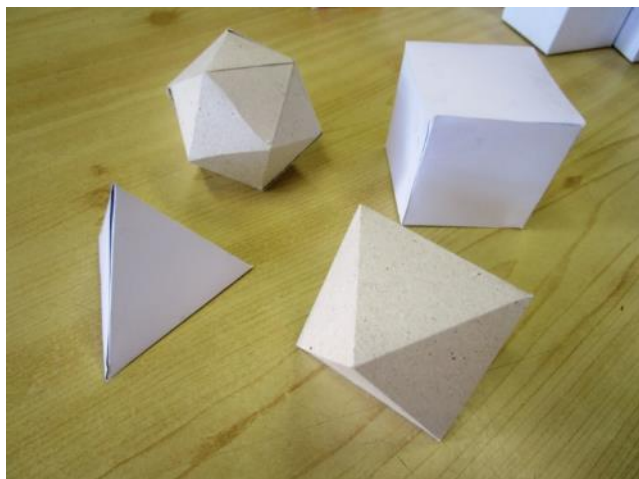

Tapasztalatok:

A tanulók nagy nehezen szerkesztették meg a mértani testek hálózatát, illetve építették meg a mértani testeket szívoszálból. A szerkesztés és a térlátás erősítésére egy plusz órát szerveztem, ahol mindenkinek el kellett készítenie az adott mértani testeket!

Javaslat: Matematika tantárgy és a vizuális kultúra tantárgy tanmenetének összehangolása adott témákra. A hálózat összeillesztésénél erősebb kötőanyagot kell használni, mert a táblagyurma erre nem nagyon alkalmas! Különleges alakú testek hálózatának szerkesztése.

Előkészítő órán készült geometrikus testek

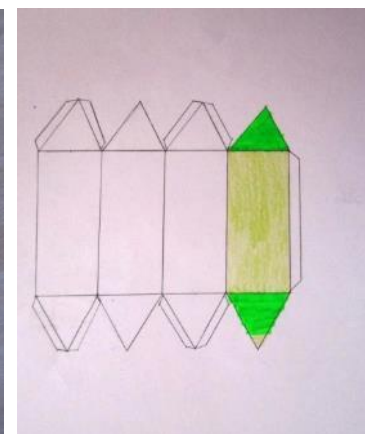
G. Tanulói munkák a 6. témához: Kisméretű szabálytalan tárgy becsomagolása úgy, hogy fel lehessen ismerni, mi van a csomagban!

A csomagolásnak védelmet is kell nyújtania, ne törjön össze, védelmet nyújt a postai szállítás során.

Lány: 12 éves

Fiú: 12 éves

Tapasztalatok:

A tanulók személyes tárgyak helyett a tolltartóban és a táskában lévő tárgyak közül választottak: mobiltelefon, hegyező, ceruzák, radír. Személyes jellegű szövegeket rajzoltak az általuk már ismert önállóan tervezett hálózatok felületére. A feladat megoldása érdektelenségbe fulladt.

A befoglaló formákat keresték, szerkesztették és tervezték a felületét.

Javaslat a természetismeret tankönyvedben lévő valamely fogalom becsomagolása úgy, hogy utaljon a benne lévő dologra. Orkán, szellő, zivatar, jégeső, csendes eső, forró láva, jég, hóihar, harmat, zúzmara stb.

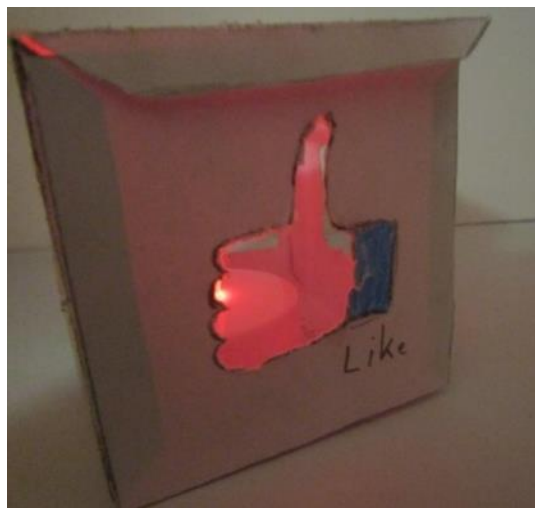
Példa: Pillangóhatás> egymásba illeszkedő formák sorozata, mindegyik egy kicsit más; anyagminőség változása> selyem, durvább vászon, papír, karton, műanyag, fa, fém

Úgy készíteni egy sorozatot, mint a tápláléklánc egymásra épülő láncai. A formánál indulhatunk az amorf formán keresztül a gömbölyű, szögletes, egyedi formák felé. A méret is lehet kiindulás> egészen kicsi, kicsi nagy.

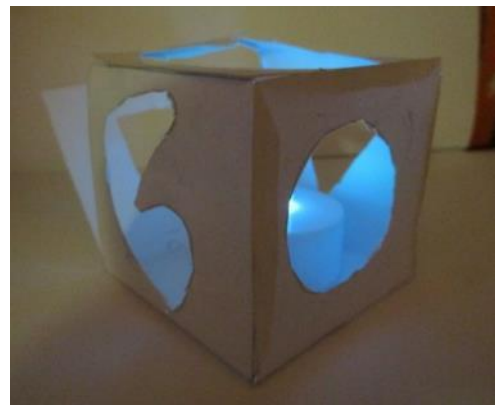
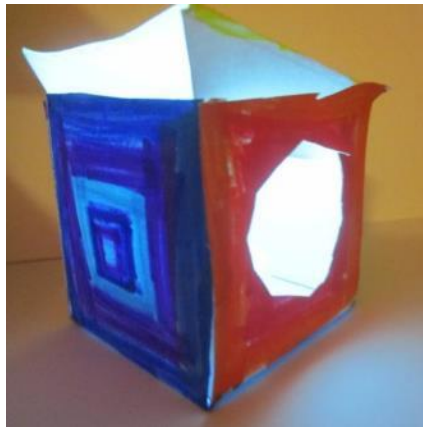
Két részből áll: 1. >fogalom kiválasztása, és tervezés, anyagok és technikák megválasztása. 2. > kivitelezés, értékelés csoportmunka

Tanulói munkák a 7. témához: Világító ajándékdoboz tervezése és kivitelezése örök emlékek. – Másra is használható, tartani lehet benne valamit és fényt bocsát ki. Pl.: horgásznak csalidoboz

12 éves fiúk

12 éves lányok

Tapasztalatok

A tanulók szívesen végezték a feladatot, jó ötleteket is tartalmaznak a megoldások. Alaposan átgondolták a forma felületének megtervezését. A mintázattal és a világitás színével próbáltak variálni. Mint világító eszköz, mely a felület formáival variál csak.

A fiúk a tervezés fázisánál alaposabbak voltak, a lányok a kivitelezésben szorgalmasabbak és pontosabbak. Feladat az anyagtól-karton- és a formától –kocka-történő elszakadás –bár rengeteg megoldási lehetőséget mutattam, maradtak a biztonságos, már jól bevált formánál. Anyagjavaslatok: színes műanyag lapok, színes átlátszó flakonok bevonása, műanyag ragasztó, színes fóliák. Nem szabályos hálózatok bemutatása, rajzolása.

Sötétben milyen tárgyra lehet szükségünk a mobiltelefonunkon kívül? Ez lehetne a kiindulási alap!

**Tanulói munkák a 8. témához: 8A: Titkos rekeszeket tartalmazó doboz apró titkos tárgyak tartásához
B: titkos könyvborító tervezése, elhúzható, lefedett tépőzáras rejtekekkel**

1.

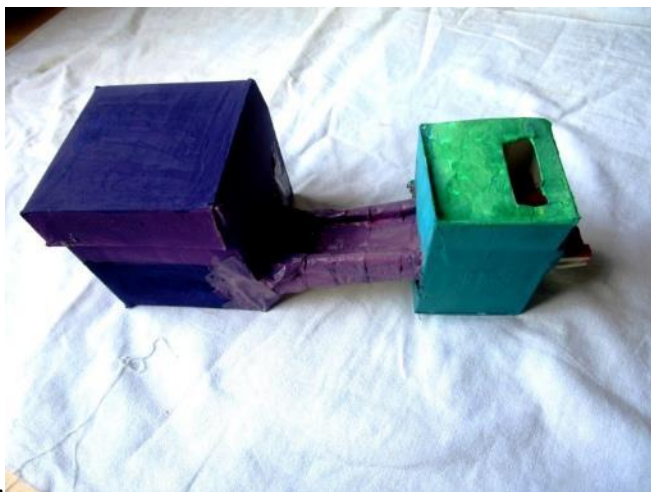
2.

3.

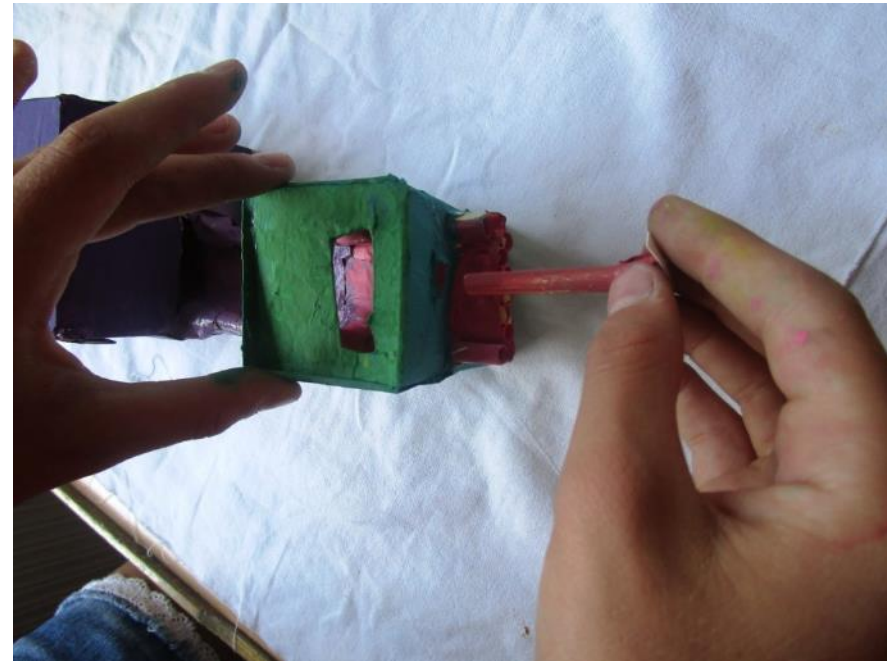
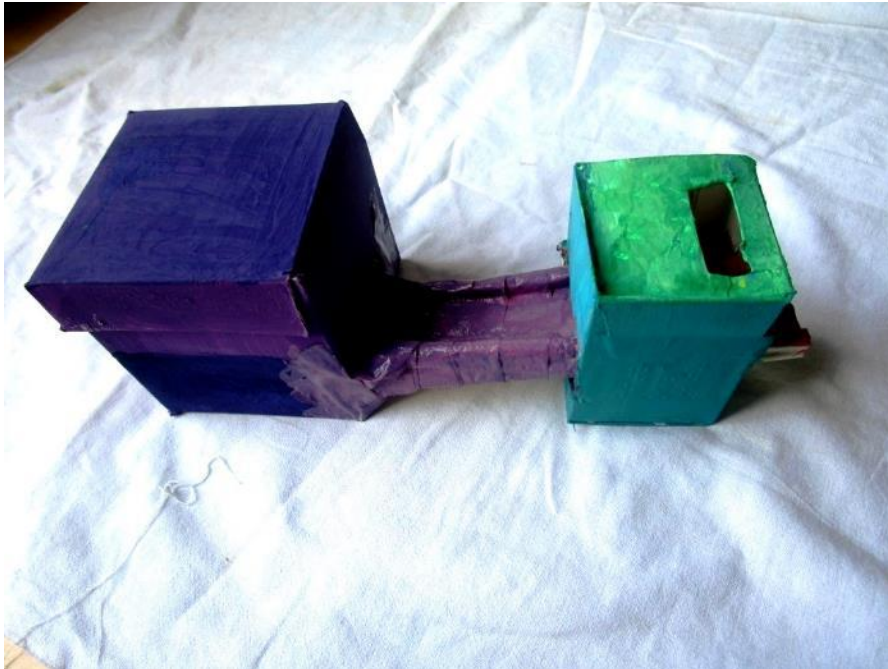
12 éves fiúk

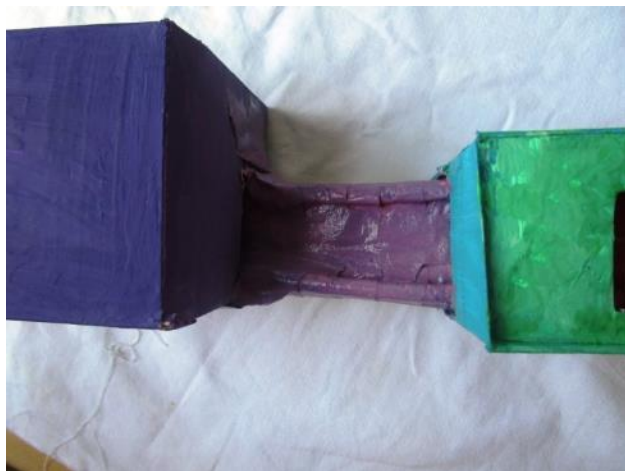
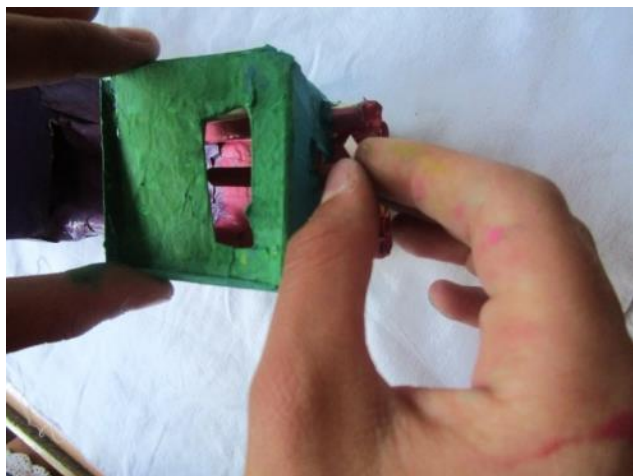
Magyar nyelv } 6. o
Könyv felh
Könyv Dóra }

A titkos rekesz működése
1. Fel kell nyitni az első dobozt
2. Az alján lévő egy felhajtható fűl
3. Ezt fel kell nyitni!
4. Titkos rekesz megtalálása!

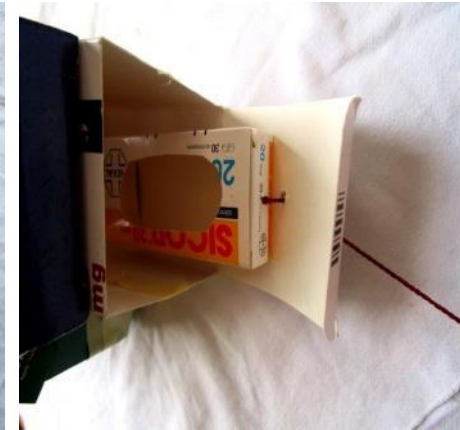
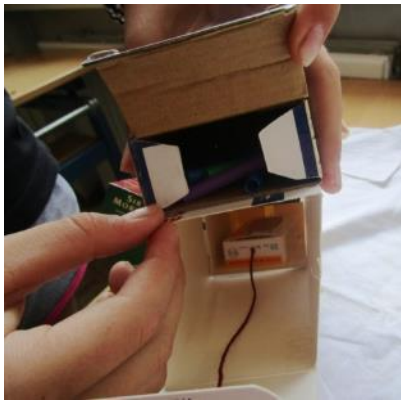
12 éves fiúk

2.

12 éves fiúk

Tapasztalatok:

A munkák hulladék dobozokból készültek, melyeket egész évben gyűjtöttünk. A tanulók 3-4 fős csoportokban, párosával és egyénileg dolgoztak.

A feladatmegoldások elég ötletesek és átgondoltak, bár ötleteiket menet közben valósították meg. Az órákat nem előzte meg tervezés, csak az aktuális lehetőségeket, ötleteket valósították meg nagy örömmel. Szívesen magyarázták el a működést és a rejtett rekeszeket. Az óra hozadéka ezeknek a titkoknak a vizualizálása, tárgyasítása.

A lányok kreatívabbak, a fiúk precízebbek voltak a feladat megoldásában.

Javításra szorul a munka minősége, új anyagok beemelése a munkák kivitelezéséhez. Pl.: fa, faragasztó, fűrész, műanyaglapok, lombfűrész, akril festék. Ezeket az eszközöket viszont csak az osztály bontásával lehet megoldani a balesetveszély miatt. Fontos a térlátást fejlesztő és az anyagismeretet bővítő órák beemelése a technika tantárggyal karöltve! Javaslat dupla órák, csoportbontás, technika tantárggyal egyeztetés a tanmenettel kapcsolatban.

6. osztályos tanítási - tanulási programok A kortárs képzőművészet tanítása modulhoz

SZERZŐK:

PEDAGÓGIAI PROGRAM:

Geisbühl Tünde, Kölcsey Ferenc Általános Iskola

Nagy Imre Magyar Képzőművészeti Egyetem, Tanárképző Tanszék

Pók Tímea, Kőbányai Szent László Gimnázium

Sinkó István, Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium és Kollégium

Wrobel Péter közreműködésével, Kőbányai Szent László Gimnázium

TANÍTÁSI-TANULÁSI PROGRAMOK:

Geisbühl Tünde, Kölcsey Ferenc Általános Iskola

Pénzár Ágnes, Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános iskola, Gimnázium és Szakközépiskola Deák

Ferenc Gimnáziuma és Általános Iskolája

PEDAGÓGIAI PROGRAM

A KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZE TANÍTÁSA

Geisbühl Tünde, Nagy Imre, Pók Tímea,
Sinkó István (Wrobel Péter közreműködésével)

Alapelvek, célok – szemléletmód

A program az érvényben lévő Nemzeti Alaptanterv (2012) céljait, alapelveit elfogadja, de a hangsúlyt még inkább az *aktív, cselekvő megismerésre* helyezi, különös tekintettel a megismerés sajátosságainak megtapasztalására és feltárására. Ezért a megtapasztalható világ tág köréből merít, és ehhez társítja a kortárs művészet példáit. E művekhez kapcsolódva a megismeréshez *általánosan szükséges képességeket* kívánja fejleszteni. A környezet feltárása kiterjed a belső környezetre is, és ebben kiemelt hangsúly esik a megismerés folyamatára és jellemző módozataira.

Mentális reprezentációink bizonyos karakterizálható formái a műalkotások példáival jeleníthetők meg. A tapasztalatok értelmező megközelítése során a módszerek között is helyet kap a *reflexió* és az *önreflexió*, és az ezzel kapcsolatos műalkotások is.

A gondolkodás fejlesztése művészeti tevékenységgel

A legáltalánosabb értelemben megfogalmazható cél a gondolkodás fejlesztése a művészeti megközelítési módok és a művészeti tevékenység segítségével. A kortárs művészet jelenségeit, példáit használjuk fel arra, hogy szélesebb körben is érvényesíthető képességek kibontakozását segíthessük velük. A teljes körű, *egészséges fejlődés* olyan cél, amit a legtöbb pedagógiai program a sajátjának tekint. Ehhez mi hozzáteszük azt, hogy figyelembe kell venni az agykéreg két felének funkcionális aszimmetriáját, és arányosan, kiegészítő módon kell működtetnünk verbális és vizuális befogadó rendszerünket (Hámori, 1985, 144). A vizuális nevelésre fókuszáló fejlesztéstől nem áll távol az integratív szemlélet sem. Célunk az is, hogy a műveltség területei között lehetséges *kapcsolatok* feltárását a tanulás folyamatába is bevonjuk.

A fejlődést a következő általános képességek körében kívánjuk támogatni

- kezdeményezés
- kísérletezés
- feltárás (megtapasztalás – megélés - megértés)
- asszociáció
- elemzés – kombinálás
- probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)
- koncepció alkotás, tervezés
- döntés
- kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)
- folyamatszervezés (a megvalósítás során)
- megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)
- összetett építkezés
- kifelé irányuló reflexió
- befelé irányuló reflexió (önreflexió)
- tapasztalatok az alkotófolyamatról

- fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamathoz
- rugalmas gondolkodás
- együttműködés
- motiváció

A *képességek kialakításának minőségére* helyeződik a hangsúly, és ez alá rendelődik az elsajátítandó ismeretek köre.

Új tanulási formák

Nem az egyszerűtől az összetett irányába tartó építkezés elve felel meg a megismerés természetesebb szempontjainak, hanem az összetett helyzetben szerzett tapasztalatoknak az értelmezése, rendszerezése, absztrakciója, modellek alkotása. Fontos cél a környezet megismerése és a megismert elemek bevonása egy olyan nyitott rendszerbe, mely az elemek sokféle kapcsolódásra ad alkalmat, így a mi szempontunkból kiemelt jelentőségű vizuális információs kapcsolódásokra is. A megismerés folyamatának jelentős fázisa a kutatás és kísérletezés, amikor a jelenségek sokasága kerül felszínre. A kísérletező, felfedezéseken alapuló tanítási, tanulási módszer (*Inquiry Based Learning*) pedagógiai modellje a vizuális nevelésben is jól alkalmazható. Fontos feladat ezeknek a tapasztalatoknak megőrzése az alkotó megközelítés számára.

A környezet vizuális módszerekkel történő megismerése során *magának a megismerésnek a sajátosságai* is feltárulhatnak előttünk. Ez a tudás igen tág körben érvényesíthető, és *szellemi eszközzé*, munkamódszerré válhat. A kezdeményező megközelítést érdemes összekapcsolni a reflexió eszközeivel. Saját aktív részvételünk folyamatát is érdemes regisztrálnunk, és elemeznünk. Ez alkalmat ad számunkra, hogy módosítsunk a megközelítésünkön, és tágíthassuk szellemi eszközeink körét. Bár felfogó rendszerünk működése által már az észlelés szintjén automatikusan rendszerbe szerveződnek a benyomásaink, mégis külön figyelmet kell szentelni annak a folyamatnak, mely során tudatosan bontakoztatunk ki rendszert.

A célok vázlatos megfogalmazását azok megvalósítása követi, és ez nem volna lehetséges olyan szerkezet kialakítása nélkül, amely az egész és a benne foglalt részek megformálását, elrendezését szolgálja, és ezzel egyben a kommunikációra is esélyt teremt. Az invenció mellett ez az alkotó megközelítés másik fő jellemzője. Az alkotófolyamat leírható úgy is, mint az invenciók és a rendszerré szervezés egymásra következő lépéseinek összetett folyamata (Taylor, 1983. 145; Ginnis, 2007. 42). Az alkotófolyamatnak ez a sajátossága kiterjeszhető a megismerésre is. Ezért fontos az, hogy *személyesen alakíthasson ki rendszert az, aki tanul*. Az is fontos, hogy személyes céljain túl *az együttműködés céljait is magáénak fogadja el*, legyen képes csoportban dolgozni, és csoporttársaival együtt fogalmazni meg közös célokat és kidolgozni a megvalósítás módszereit. Ez rugalmas gondolkodást, a változó körülményekhez való alkalmazkodást igényel.

Nevelési, fejlesztési célok (képességek, ismeretek, attitűdök fejlesztése)

Munkája során a tanár az alábbi fejlesztési célokat egymással összehangolva, egységes folyamatként valósítsa meg

- *Az inspirálódás önálló, személyes forrásainak kitágítása,*
- = *A nyitottság, a befogadó képességcsoport tevékenységbe ágyazott fejlesztése*
- = *A rugalmasság, a kombinációs készség és a nézőpontváltás képességének erősítése*

- = *Kapcsolatok, összefüggések felismerésének fejlesztése az egymáshoz közelebb és az egymástól távolabb eső területeken*
- = *Egyre differenciáltabb, összetettebb, kifinomultabb döntési folyamatokban való jártasság fejlesztése*
- *Az egységgé szervezés képességének kibontakoztatása mind konkrét képi, tárgyi, gondolati szinten, és e szintek között is*
- *Együttműködési képesség fejlesztése a másokkal való együttgondolkodás és együttes tevékenység során*
- = *Reflexiókra való érzékenység, és az empátia fejlesztése*
- = *Az önállóság és az egyéni kezdeményezés erősítése*
- *A reflexió és az önreflexió képességének kibontakoztatása*

Várható eredmények

- Közvetlenebbé válik a diákok viszonya a kortárs művészettel.
- Több kapcsolódási pontot tudnak kialakítani általános tapasztalataik és a műalkotások között.
- Jobb lesz az átjárás az egészben való és a részletekben való megragadás között, ezáltal fejlődik a problémamegoldó képesség és a folyamatban való gondolkodás képessége. ennek az előnye várhatóan kihat a tanulás más területeire is.
- Erősödnek a kapcsolatok a gyakorlati megközelítési módok és az elméleti megközelítési módok között.
- Felismerhetőbbé válik a lappangó (tacit) tudás, mint forrás szerepe a diákok számára, miközben a tiszta, világos (explicit) forma megteremtésére tesznek kísérleteket.
- Általában véve fejlődik a kreativitás, ezen belül a nézőpontváltás, a rugalmasság, az eredeti megközelítés képessége.
- Az empátia jobban érvényesül a diáktársak között, tovább differenciálódik, és kiterjed a kortársakhoz és a társadalmi és művészeti szereplőkhöz való viszonyokra is.
- A személyiség fejlődésének részeként fejlődik a kritikai szemlélet és az önismeret
- A bizonytalanság tűrésének és a kudarc elviselésének a képessége javul, ezzel összefüggésben nő a kísérletező kedv.

Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban

A közvetlen tapasztalatok megerősítik, hogy azok a gyerekek, akik megfelelő szituációban találkoztak kortárs művekkel, alapvetően érdeklődőek, mivel közel áll hozzájuk azok kifejezőmódja és látásmódja, hiszen mindez a napi vizuális élményeikkel is szinkronban van. Ez az elfogulatlan, közvetlen viszony lehet számukra a művészettel való ismerkedés első lépcsője, ami nem követel tőlük túlzott kezdeti erőfeszítést, előtanulmányt, és ez azonnali pozitív élményt, motivációt jelent számukra.

A pedagógusok megfelelő szemlélete biztosíthatja, hogy ez tartósan fenn is maradjon. A modul fenntartható akkor, ha a pedagógusok szemléletformáló, ismeretbővítő továbbképzésben részesülhetnek. Kiemelt szerepe van annak is, hogy a szakmai fejlődéshez szükséges információforrásokat és taneszközöket könnyen el tudják érni.

Tartalmak és módszerek

A modul innovatív tartalma

Tartalmában a program a környezethez és a belső folyamatokhoz fűződő tapasztalatot és tudást széles körre terjeszti ki. A művészeti példákat a kortárs művészet köréből választja. A program arra alapoz, hogy a megismerés folyamatában *az analógiák mobilizáló szerepet tölthetnek be*, átjárást biztosítanak a különböző területek között.

A tantárgyban úgy jelennek meg az ismeretek, hogy változatos módon tudjanak kapcsolódni más műveltségterületek képességfejlesztési céljaihoz. A Vizuális kultúra tantárgyhoz készült modulunk programjában szerepelnek más tantárgyakban is oktatott ismeretek, amelyek segítik a vizuális képességfejlesztés *integrálódását* az iskolai fejlesztés egészébe.

Programunk épít a már meglévő, összetett tapasztalatokra, a korábban megszerzett ismeretekre. Kiindulópontnak tekinthető az a szemléleti megközelítés, amely nem tiszta lapként kezeli a tanuló embert, hanem olyanként, aki az őt érő hatások és saját tapasztalatai szövedékében él. A tanuló *képes rá, hogy ő maga kezdeményezzen*. Nem az egyszerűtől az összetett irányába tartó építkezés elve felel meg a megismerés természetesebb szempontjainak, hanem az összetett helyzetben szerzett tapasztalatoknak az értelmezése, rendszerezése, absztrakciója, modellek alkotása. Ezzel párhuzamosan az alulról fölfelé építkezés is szükséges, mert e nélkül egyes képességek kifejlődésének hiányában a további lehetőségek lezárulhatnak.

Célunk a belülről motivált, cselekvő megközelítés. Az aktív megismerés folyamán új megközelítési módokat előhívó, innovatív attitűd bontakozhat ki. A tényszerű ismeretekből a fantázia által új összefüggés generálódhat. A tudás bármely területéhez kapcsolódó ötletnek, meglátásnak szerepe lehet az alkotó képességek kibontakoztatásában.

A racionális – irracionális összekapcsolása (fantázia)

Ha a megismert, tényszerű, oksági rendszerből kilépünk, váratlan, a rendszertől távoli, független lehetőségek bukkanhatnak fel, melyek nem magyarázhatók meg hitelt érdemlően a megszokott módon – a keretektől ki kell lépni, ez a feltétele annak, hogy valami új jelenhessen meg.

Célok megfogalmazásának generálása és döntési helyzetek biztosítása

A képzőművészet bizonyos kortárs jelenségei a megismerés kezdeményező, cselekvő formáit erősíthetik meg bennünk, és ez alkalmat ad arra, hogy döntési helyzetekben próbálhassuk ki magunkat. A tanuló ember számára biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy célokra szerveződő tevékenység és döntések során szerezhessen tapasztalatokat. Biztosítani kell, hogy hathassanak rá mind a személyes, mind a közös célok. Ennek kiemelkedő szerepe van a személyiség alakulásában.

Lehetőség teremtése rendszer kialakításának közvetlen megtapasztalására

Bár felfogó rendszerünk működése által automatikusan rendszerbe szerveződnek a benyomásaink már az észlelés szintjén, mégis külön figyelmet kell szentelni annak a folyamatnak, mely során tudatosan bontakoztatunk ki rendszert. A célok megfogalmazását

azok megvalósítása követi, és ez strukturális szervezési folyamatok nélkül nem lehetséges (Taylor, 1983). Ezért fontos az, hogy *személyesen alakíthasson ki rendszert* az, aki tanul.

Ismeretanyag és aktív megismerés – parafrázis

Az ismereteket nem egy elve elrendezett sorban bővítjük. A képességek fejlesztése során az ismereteket akkor hívjuk be, amikor szükség lesz rájuk. Nem is feltétlenül mindig ugyanazokra az ismeretekre van szükség, mert a fejlesztés lépései során érzékenyen kell reagálni az adott pillanatnyi állapotokra. Azt a viszonyt, amelyben a képességek fejlesztéséhez igazodik az ismeretanyag, leginkább egy feladattípus bemutatásával lehet szemléltetni.

Programunkban a *parafrázis* készítése rendkívül fontos feladattípus – olyan „átírás”, átdolgozás, amelyet értelmezéssel kötünk össze. A parafrázis készítése során a *cselekvő feltáráshoz* társulnak a megismerhető információk. Összetelálkozhatnak benne az értelmi és az érzelmi folyamatok, és tartalmaik kölcsönösen hathatnak is egymásra. A parafrázis olyan típusú feladat, amely alkalmat teremt a szemiotikai megközelítés számára, az értelmezés és a jel alkotás során. A megoldási lehetőségek számos irányban nyitottak, a képalkotás, a tárgyalkotás, a téri szerveződés, az időbeli strukturálódás irányába egyaránt kiterjedhetnek.

A választott művel kisebb vázlatok és jegyzetek, vagy sorozat készítése során ismerkedhetünk, eleinte a pillanatnyi személyes kapaszkodók, mint kiindulópontok felől közelíthetünk hozzá. A parafrázisok készítése során *sajátos dinamika* érvényesül. A felszíni kapcsolatoktól az egészen mély tartalmúakig juthatunk el. Igen közel kerülhetünk az eredeti műhöz, és el is távolodhatunk tőle. Eközben szinte észrevétlenül folyik az elemzés és a rendszerre szervezés, az alkotás.

A cselekvő és az elemző megragadás módjait egyesítjük, és eközben *az ismeretszerzést összekötjük az alkotófolyamattal*.

A kortárs művészet megközelítésének sajátos lehetőségei

A kortárs művészet tárgya, és inspirációs forrásai tekintetében rendkívül sokszínű, vonatkoztatási rendszere pedig nyitott. A műalkotások arra adnak nekünk esélyt, hogy sajátos szemléletmód szerint közelíthessük meg a világ dolgait. Egy ponton túl megszűnhet a határ műalkotás és élet között. Ahogy az életben elénk kerülő dolgokra reagálunk, úgy reagálhatunk műalkotásokra is és fordítva. Megmarad azonban az a lehetőség is, hogy ne lépjük át ezt a pontot, és a műalkotást ne az élet részeként fogjuk fel, hanem olyan lehetőségként, amely valamit felmutat, közvetít számunkra az életből. Valójában, amíg még beszélhetünk műalkotásról, e körül a pont körül mozgunk. Azok a művészeti formák, amelyek ránk hagyományozódtak, megkönnyítik számunkra a műtárgyak felismerését. Számos módon specializálódtak, ezzel gazdagították a világunkat.

A kortárs művészet spektruma igen széles, jelenségei szerteágazóak, ezért nem vállalható fel olyan megközelítés, amely a karakterizálását tűzné ki célul. Ennek ellenére többnyire jellemző az, hogy *a művek nyitottak*, és hogy *kommentárt igényelnek*. Az a metódus, ami a nagy stíluskorszakok, vagy a karakteres irányzatok megközelítésében alkalmazható, várhatóan nem lesz sikeres a kortárs művészet megközelítésekor. A kortárs művek elemző megközelítésének társulnia kell a kezdeményező, cselekvő, alakító, átformáló megtapasztalással, és számos lehetséges kapcsolódási pont feltáráásával. A kortárs művészet köréből ennek megfelelően

válogat a program az egyes jelenségek példái közül. E jelenségek elsősorban nem stílusok és műfajok, mert a kortárs művészet számos alkotása nem ezek által ragadható meg leginkább. Sokkal meghatározóbb az, hogy egy-egy alkotás hogyan választ ki és hogyan vet fel egy problémát, és hogy milyen sajátos kifejezési módot teremt, amikor ezt elének tárja, így számos ismert médium mellett új, váratlan területen is megnyilvánulhat, szokatlan összefüggéseket is feltárva.

A kortárs művek megragadása során nem egy kijelölt pályát követünk, nyitottságuk alkalmas arra, hogy kötetlenül közelíthessük meg őket, egyszerre több irányból is. Ez a sajátosság jól kihasználható az általános iskolában, annak is leginkább az elején, hiszen éppen megfelel az iskoláskorú gyerekek érdeklődésének, a világ dolgaihoz való felfedező viszonyának. A kortárs művészet tekintetében pedig felkínálkozik az a lehetőség, hogy a diákok közvetlenebb kapcsolatba kerülhessenek alkotásokkal, alkotói attitűdökkel.

Nem célravezető az a gyakorlat, ami egy leegyszerűsített kommunikációs sémát követ, amely során a műtárgyra távoli objektumként tekintünk, és aminek az üzenetét mi, a befogadók majd megfejtjük az elemzés során. Ahelyett, hogy ezt az igen leegyszerűsített kommunikációs sémát követnénk, a beavatkozás, az átalakítás, és az átértelmezés aktusaiban tárulhat fel előttünk számos út a műhöz közelítve, és a műtől eltávolodva. Mindezt rögzíthetjük fogalmakkal, képekkel és tárgyakkal egyaránt. A képzőművészet bizonyos kortárs jelenségei a megismerés kezdeményező, cselekvő formáit erősíthetik meg bennünk, és ez alkalmas arra, hogy döntési helyzetekben próbálhassuk ki magunkat.

A kortárs művészet tanítása során a kezdeményezés, a cselekvés, döntés támogatása nagy kihívást jelent ez az értékelés szempontjából, hiszen az értékelésnek mindig kötődnie kell viszonyítási pontokhoz. A kínáló lehetőségek közül a portfólió és a kreativitás vizsgálata közelíthet megfelelően ehhez, ami az életkor növekedésével szinkronban, egyre inkább kiegészülhet a szemiotikai feltárásban való jártasság vizsgálatával. Ekkor színre léphet, majd fokozatosan bővíthet a paletta a kódok szerinti megközelítéssel is, feltárva az alkotások egyre több rétegét. Erről bővebben a 3. részben szólnunk majd.

A kortárs művészet sajátos jellege folytán nem a történeti megközelítést helyezzük előtérbe, de művészettörténeti és kultúrtörténeti kapcsolódási pontokat alkalmazunk. A megismerés *széles spektrumára* helyezzük a hangsúlyt, ezért a forrásanyagot elsősorban *nem művészettörténeti szempont* szerint tárgyaljuk, hanem aszerint hogy miként kapcsolódhatnak az alkotások más tudásterületekhez - a történeti szempont csak ezen belül, vagy ezzel párhuzamosan kap szerepet.

Törekvésünk, hogy olyan közvetlen *lehetőséget kínáljunk fel* a tanároknak, ami segíti őket abban, hogy saját igényeik szerint folyamatosan át tudják alakítani a programjukat. A közösen kigondolt témák kapcsolódhatnak a tudás tág területeihez, és érinthetnek iskolai tantárgyakat is. Ehhez célszerűen olyan *feladat típusokat* tervezünk, amelyeket módosítani és *kombinálni lehet*, amelyek adaptálhatók az újabb és újabb helyzetekre. Az alábbiakban módszertani alapelveinket ismertetjük.

A dinamika elve

A program alapját képező módszerekben *a dinamika* elve érvényesül, ezt a műalkotások egy különös sajátossága teszi lehetővé, az, hogy többnyire könnyen megragadható formában jelennek meg, ugyanakkor a mibenlétük körül mindig *kérdések generálódnak, és ebből*

fakadóan nyitottak. Az alkotások nem pusztán közlések, hanem lehetőséget kínálnak fel a számunkra, hogy megközelíthessük őket.

Egyéni és csoportos feladatok

Fontos célunk az együttműködési képesség fejlesztése, ennek szempontjából különösen értékes a közös munka. Formái változatosak lehetnek - például páros kiállítás vagy bemutató tervezése közösen kitalált programmal - később meg lehet próbálni ezt több résztvevővel is. A művészekkel való együttműködés elősegítésére célszerű kisebb kiállításokat, bemutatókat szervezni, de gyakrabban, hogy jelenlétük folyamatosan tudjon hatni az iskolai környezetre. Fórumot teremthetünk a számukra úgy, hogy folyamatosan biztosítjuk részükre a nyilvánosságot az iskola közös tereiben, belső információs hálózatán, honlapján, és szélesebb körben is. A diákok változatos témákra szerveződő közös munkái ugyanilyen figyelmet érdemelnek.

A csoportos feladatok során közvetlenül megtapasztalható, hogy milyen élmény az, ha *több személy tudása összeadódik és egymásba szerveződik.* A közös eredménnyel nem zárul le a folyamat, hatására további izgalmas, új lehetőségek tárulhatnak fel. Ez kiegészíti a túlnyomórészt egyéni feladatokat előtérbe helyező iskolai gyakorlatot, és egyúttal gazdagítja is a tudásról alkotott képzetet, *bekapcsolva a személyes tudást egy nagyobb rendszerbe.*

Szemiotikai megközelítés

A jelekkel foglalkozó tudományok jelölnék ki olyan nyitott, teret, amelyben nagy szabadságfokkal közelíthetünk a műalkotásokhoz. Ennek során kapcsolatokat tárhatunk fel a világ objektívnek tekinthető részei és a róluk alkotott saját reprezentációink (gondolataink, képzeleteink) között. Vizsgálhatjuk azokat a jeleket, amelyekkel kifejezzük magunkat, és azt is, hogy miként működnek a jelek az emberek közösen kialakított szokásaiban.

A módszerek felől nézve a szemiotikai megközelítés szerepe az, hogy a közvetlenül ható egységes élményt össze tudjuk kapcsolni az elemzés módszerével. A szemiotikai összefüggéseket feltáró, elemző megközelítést össze lehet kötni variációk készítésével is. Nem csak verbális eszközöket alkalmazhatunk a művek megragadásához, hanem kiegészíthetjük őket a tervezés és alkotás, illetve vizuális ábrázoló módszerekkel végzett elemzés során szerzett közvetlen tapasztalatok élményeivel, és közelebb juthatunk az alkotások teljesebb hatásmechanizmusához is.

Eközben *a verbális és a nem verbális megközelítési mód kölcsönösen támogatja egymást.* Az érzékletes, átfogó tapasztalás és a verbális, analízis elrendezés közti *átfordítás* önkéntelen gyakorlása során ez a funkció fejlődik. Könnyebb lesz érzékletesen elképzelni és megjeleníteni a szavakkal leírt tartalmakat, másfelől az érzékletesen megnyilvánuló képzeteket is könnyebb lesz fogalmi egységekből összeálló rendszerre szervezni. Részben hasonlít ez arra, ami az irodalmi szöveg írásakor és a geometria feladat megoldásakor zajlik, csak egyszerre több közvetlen tapasztalati csatorna vesz részt a folyamatban.

Tételesen kifejtő szemiotikai elemzést nem végzünk 5-6. osztályban, de a fogalmi megközelítést a cselekvő megoldásokkal párhuzamosan kezelve minderre előzetesen érzékenyvé tehetők a diákok. A 9.-11. osztályban már alkalmazható a szemiotikai megközelítés, amely a korábban szerzett tapasztalatok alapján már nem lesz már teljesen ismeretlen a tanulók számára.

Történeti megközelítés és térbeli elhelyezés aktív felkutatással

A térbeli, időbeli kapcsolatok és a művészettörténeti szemlélet kialakítására készülhet olyan társasjáték, amelyben **hely és idő szerint rendezhetők el az események**. A művészettörténeti forrásokat ebben helyezhetik el a diákok. Kiegészülhet ez a rendszer más információkkal is, és idővel egyre gazdagabb kép formálódhat belőlük. Miközben a játék tervezése folyik, *a diákok kutatnak*, kapcsolatokat tárnak fel, és ez a folyamat is a tanulás részévé válik.

A tantárgyban úgy jelennek meg az ismeretek, hogy változatos módon tudjanak kapcsolódni *több, eltérő speciális területhez*, és ezzel segítsék a képességek fejlődését. A vizuális kultúra tantárgyba más tantárgyakból behívott elemek a megismerés többretű és átfogóbb tapasztalatában *integrálódhatnak*. A kortárs művészet köréből ennek megfelelően válogat a program az egyes jelenségek példái közül.

A környezet feltárása és a feltárt elemek bevonása egy nyitott rendszerbe

A megismerés folyamatának jelentős fázisa a feltárás, amikor a jelenségek sokasága kerül felszínre. Fontos feladat ezeknek a tapasztalatoknak megőrzése az alkotó megközelítés számára. Egy nyitott rendszer lehetőséget nyújthat arra, hogy változatos módon közelíthessük meg őket. A rögzítés erre alkalmas eszközeit érdemes kikísérletezni.

Más tantárgyak területeiről és még azokon túl is szabadon lehet ötleteket gyűjteni. Ennek változatos formái lehetnek: napló, vázlatfüzet, képi és hang dokumentáció, fotó, mozgókép, rögzített hang.

A racionális – irracionális összekapcsolása (fantázia)

Ha a megismert, tényszerű, oksági rendszerből kilépünk, váratlan, a rendszertől távoli, független lehetőségek bukkanhatnak fel, melyek nem magyarázhatók meg hitelt érdemlően a megszokott módon – a keretektől ki kell lépni, ez a feltétele annak, hogy valami új jelenhessen meg.

Modellszerűség

A modellszerűség a rugalmasan szerveződő tapasztalatok megnyilvánulása, az elfogulatlan feltárás alkalmat teremt arra, hogy új sémák szerveződhessenek, és irányíthatóak a további megismerést. Lehetőség nyílik arra, hogy fokozatosan feltárulhasson maga a megismerő folyamat is, hogy például egy gondolati sor, vagy szerkezeti formai variációk egymásra következésének a lépései felismerhetővé válhassanak.

A megismerési folyamatok feltárásának a tapasztalatai igen széles körben, számos terület alkotói megközelítése során érvényesülhetnek. Ez lehet az alapja annak a kapcsolatnak, ami a művészeti és tudományos területek között is kialakítható.

A kommunikáció széles spektruma

A tapasztalataink jelentős részéhez nem közvetlenül, hanem áttételesen jutunk hozzá. Emberek közvetítik képzeiteket, gondolataikat egymás között, változatos csatornákon. Ezek a csatornák fontos szerepet játszanak abban, hogy hogyan formálódik az a tartomány, amit második természetnek, teremtett, társadalmi környezetnek nevezünk, és amelytől képzeiteink jó részét is kapjuk. Az, ahogy megközelítjük a világ dolgait, nem független azoktól a csatornáktól, amelyeken megnyilvánulunk, mert befolyásolják a szemléletünket. Ezért, ha az

a célunk, hogy sokoldalú viszonyt bontakoztassunk ki magunk és a világ között, a kommunikáció változatos formáit is meg kell ismernünk.

Csatornaváltás

Az alkotás folyamán a meglévőkhöz képest valamilyen új elrendeződés kibontakozását tapasztaljuk meg. Ennek során sok belső kapcsolat szerveződik át. Mindez összefügg azzal, hogy *a gondolkodásunkat is befolyásoló csatornák között mennyire tudunk szabadon mozogni.* Ezért fontos az, hogy a csatornaváltásokra a kommunikáció eltérő formái között tudatosan is felkészüljünk. Eközben, a sok átalakító művelet során új tapasztalatokat szerzünk. Az eltérő csatornák közötti átjárás által rugalmasabbá válunk megközelítési módjainkban. .

Problémát felvető, sejtető kommunikáció

Azok, akik tanítanak, több lehetőség közül választhatnak akkor, amikor eltérő célokhoz keresnek kommunikációs formát. Ha az a cél, hogy az, aki tanul, erőfeszítést tegyen a saját önállóságának kifejlesztése érdekében, és hogy megfogalmazza saját céljait, akkor ennek megfelelően nyitott kommunikációt érdemes alkalmazni. Ekkor a tanár kommunikációja nem terjedhet ki minden részletre, ezért a felvetett problémát a diákoknak kell pontosítaniuk, és *maguknak kell a feladatukat is végső formájában meghatározniuk.*

Műhely elv - személyes preferenciák és kölcsönhatások

A műhelymunka során eltérő tevékenységek folynak párhuzamosan, és ez természetes forrása annak, hogy a résztvevők *egymástól tanulhassanak.*

A problémaválasztásban érvényesülhetnek a személyes preferenciák, vagy a csoport által meghatározott célok. A tervezett és menet közben módosított célok egy félév során úgy is teljesülhetnek, ha *nem azonos ütemben* végzik el a feladatokat a tanulók. Egy vázlatos feladatcsokorból tetszőlegesen választhatják ki, hogy melyikkel szeretnék kezdeni, és a többit is saját döntésük szerint, nekik tetsző sorrendben oldhatják meg. Személyek és csoportok is választhatnak így feladatokat.

Előnye lehet ennek a módszernek az, hogy a párhuzamosan más feladatokon dolgozók eltérő tapasztalatokat szerezhetnek egymástól, és így több hatás egyszerre érheti őket. Az eltérő feladatok közötti áthallás fokozhatja az alkotó teljesítményt. Az egyszerre érkező sokféle hatás felkeltheti az igényt a belső, személyes rend iránt.

Nehézséget jelenthet, hogy több feladathoz egyszerre kell biztosítani a feltételeket, és az értékelést nehezítheti az, hogy a korábban elkészült feladatok, mint kimunkált eredmények túlzottan befolyásolhatják azokat, akik később kezdenek hozzá hasonló feladathoz. Ekkor azoknak a megoldása, akik elsőként küzdöttek meg egy problémával, könnyen másolható mintává válhat. Ez kiküszöbölhető, ha az új megoldások keresése belső igénnyé válik. Fontos, hogy az egymástól tanulás ne a megoldások szimpla átvételét jelentse, hanem áttételesebb módon valósuljon meg, például új célok megfogalmazásával. Olyan attitűd kialakítását igényli ez, amelyben az újdonság kihívása csábítóbb, mint a biztonság érzetét nyújtó jól ismert út.

Elfogulatlanság

Fontos, hogy elfogulatlanság érvényesüljön a megismerő folyamatban, az előzetes mintákat időlegesen függesszük fel, hogy saját elsődleges tapasztalataink juthassanak érvényre. Később összevethetjük majd az elsődleges tapasztalatainkat az előzetes mintákkal.

Az elfogulatlan megközelítés több problémát vet fel. Már az észlelés maga is sémákhoz kötődik, ugyanakkor az újabb ingerek hatására ezek a sémák gyorsan át is szerveződhetnek. A fogalmi gondolkodás sémái jelentenek nagyobb nehézséget, mert tartósan befolyásolják, hogy milyen információkat vegyünk figyelembe, és milyeneket zárjunk ki, és az előzetes várakozás által az észlelésre is kihatnak. Átszervezésük hosszabb időt igényel. Az a próbálkozás, hogy kísérreljük meg időlegesen felfüggeszteni előzetes várakozásainkat, és engedjük, hogy hassanak ránk a benyomások, éppen azt a célt szolgálja, hogy *fogalmi sémáink is rugalmasan átszerveződhessenek.*

Várható eredmények

- *Közvetlenebbé válik a diákok viszonya a kortárs művészettel.*
- *Több kapcsolódási pontot tudnak kialakítani a mindennapi életben szerzett tapasztalataik és a műalkotások között.*
- *Jobb lesz az átjárás az egészben való és a részletekben való gondolkodás között, ezáltal fejlődik a problémamegoldó képesség és a folyamatok érzékelése, Ez a gondolkodási mód várhatóan kihat a tanulás más területeire is.*
- *Erősödnek a kapcsolatok a gyakorlati és az elméleti megközelítési módok között.*
- *Felismerhetőbbé válik a lappangó (tacit) tudás, mint forrás szerepe a diákok számára, miközben a tiszta, világos (explicit) forma megteremtésére tesznek kísérleteket.*
- *Általában véve fejlődik a kreativitás, ezen belül a nézőpontváltás, a rugalmasság, az eredeti megközelítés képessége.*
- *Az empátia jobban érvényesül a diáktársak között, tovább differenciálódik, és kiterjed a kortársakhoz és a társadalmi és művészeti szereplőkhöz való viszonyokra is.*
- *A személyiség fejlődésének részeként fejlődik a kritikai szemlélet és az önismeret*
- *A bizonytalanság tűrésének és a kudarc elviselésének a képessége javul, ezzel összefüggésben nő a kísérletező kedv*

Fenntartható innováció: a modul esélyei a közoktatásban

A közvetlen tapasztalatok megerősítik, hogy azok a gyerekek, akik megfelelő tanítási helyzetekben találkoztak kortárs művekkel, alapvetően nyitottan és érdeklődve fogadják az alkotásokat. Közel áll hozzájuk a kortárs vizuális művészetek kifejezésmódja és látásmódja, hiszen ezek a napi vizuális élményeikkel is szinkronban vannak. Ez az elfogulatlan, közvetlen viszony lehet számukra a művészettel való ismerkedés első lépcsője, ami nem követel tőlük túlzott kezdeti erőfeszítést, előtanulmányt, és azonnali pozitív élményt, motivációt jelent számukra. A pedagógusok megfelelő szemlélete biztosíthatja, hogy ez a motivált, érdeklődő magatartás tartósan fenn is maradhasson. (Geisbühl, 2009).

Témakörök és időterv

Az időterv féléves bontásban készült, a havi bontást és a végleges téma sorrendet majd a modult megvalósító pedagógusok tanmenete tartalmazza.

Egy-egy témakör 4-6 tanórát igényel. A témaköröknek csak egy lehetséges sorrendjét mutatjuk be itt, a tanárok a saját szempontjaiknak megfelelően módosíthatják ezt.

Táblázat formátum

TANÉV	OSZTÁLY / FÉLÉV	TÉMAKÖRÖK
2016-2017	5. osztály 1. félév	1. Műtermek, alkotók és művek 2. Művek kölcsönbe 3. Fiktív rekonstrukciós játék
2016-2017	5. osztály 2. félév	4. Látom, érzem, gondolom.... 5. Kortárs művek és személyes tárgyak 6. „Családi körbe” toppanó különös vendég

TANÉV	OSZTÁLY / FÉLÉV	TÉMAKÖRÖK
2016-2017	5. osztály 1. félév	1. Műtermek, alkotók és művek 2. Művek kölcsönbe 3. Fiktív rekonstrukciós játék
2016-2017	5. osztály 2. félév	4. Látom, érzem, gondolom.... 5. Kortárs művek és személyes tárgyak 6. „Családi körbe” toppanó különös vendég
2017-2018	6. osztály 1. félév	1. Kortárs művész, mint segítő 2. Nyomozó iroda – oknyomozás, helyszínelés 3. Sosem volt lények – „kamufilmek”
2017-2018	6. osztály 2. félév	4. Időugrás az iskolában 5. Meglepő és rendkívüli színhely 6. Használati utasítás
2018-2019	7. osztály 1. félév	1. Tárgyak szokatlan funkcióval 2. Tárgytulajdonosok karaktere, fiktív sorsok 3. Művé válás – „Teremtsünk” művet!
2018-2019	7. osztály 2. félév	4. Élet-terünk, környezetünk 5. Egy látvány filmes változatai 6. Átalakító készülékek, gépek, szerkezetek

2019-2020	8. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szabadság – zsarnokság 2. Személyes gyűjtemény – „Microcollection” - gondolati mű 3. Fiktív pályázat
2019-2020	8. osztály 2. félév	<ol style="list-style-type: none"> 4. Meghekkelt művek 5. Kortárs népművészet 6. Tapintható kérdések
2016-2017	9. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elemi formák tára - struktúra és folyamat 2. Betűtorony 3. Hibrid lények városa
2016-2017	9. osztály 2. félév	<ol style="list-style-type: none"> 4. A tárgy, mint médium 5. Szakrális szereplők kortárs attribútumai 6. Bezzeg a mi időnkben
2017-2018	10. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tárlatvezetés a Dizájncenterben 2. Védett gyermekkor 3. Családi napló
2017-2018	10. osztály 2. félév	<ol style="list-style-type: none"> 4. A profán tér átlényegítése 5. Konkrét és relatív idő 6. Saját tájkép
2018-2019	11. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kutyául van a szomszéd 2. „Mert nem érdelem!” 3. A figyelem mágikus ereje
2018-2019	11. osztály 2. félév	<ol style="list-style-type: none"> 4. A kollektív emlékezet emlékművei 5. Az átlagember keresése – ami összeköt 6. Maszk és portré
2019-2020	12. osztály 1. félév	<ol style="list-style-type: none"> 1. A csoport különös tagja 2. Az Ikon megteremtése. Találd ki magadat sztárként! 3. Pop Art „Vörös csillag”

2019-2020	12. osztály félév	2.	4. Az örök nők mozgalmá 5. Otthontalan társasjáték tervezése 6. Egyetlen mondanivaló: Az ÜZENET!
-----------	----------------------	----	--

Módszerbeli hangsúlyok

Az 1. alfejezetben részletesen ismertetett módszereket a következőkben foglaljuk össze:

- Az aktuális jelen a kiindulópont – innen több irányba indulhatunk el - történeti kapcsolatok keresése felé, jövőre vonatkozó vízió vagy prognózis felé, vagy jelenbeli másik alternatíva felé, valóságos vagy képzeletbeli tartományokba.
- Játék, keresés, ötletek, a létrehozás élménye
- Közvetlen személyes nézőpontok
- A személyes nézőpontok összekapcsolása másokéval - csoportos feladatok során
- Több szempontú, játékos, felfedező elemzés
- Összekapcsolhatók
 - o a közvetlen tapasztalatok
 - o az érzelmi benyomások
 - o a fogalmak és műelemző módszerek

Ez a szempontrendszer támpont lehet az alsó tagozatban is, mi az 5.-11. osztályokban valósítjuk meg felmenő rendszerű, három és fél tanéves iskolai kísérletünkben..

5-6. osztály

- A szűkebb és a tágabb környezethez fűződő közvetlen tapasztalat
- A belső világban formát öltő viszonyok (képzelet, elképzelés),
- A külső és a belső környezethez fűződő további, áttételesebb viszonyok (mások elgondolásai, információs formák, kommunikációs lehetőségek, a tárgyi világ megjelenítése, a természetes környezet és az ember által kialakított környezet eltérései és kapcsolatai), a valóságot reprezentáló lehetőségek egyszerűbben megragadható, de változatos formái
- Mindezek művészeti megközelítése a kortárs művészet példáinak segítségével

Témakörök, fejlesztési témák és célok, 6. osztály

Az **egyes témák 4-6 tanórát** igényelnek. Így 6-9 hónap szükséges a modul megvalósításához. Az adott tanulócsoporthoz jellemzőitől függően készítenőd a részletes időterv.

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>1. Kortárs művész, mint segítő</p> <p>Egy irodalmi mű (pl. Ludas Matyi) történetébe bekerül segítőként egy szabadon választott kortárs képzőművész, aki valamely alkotásával a főszereplő segítségére lesz.</p> <p>Az új, átalakított történet tovább szövése, megfogalmazása és vizuális megjelenítése.</p>	<p>Inspirálódás képességének tágítása más műveltség terület felől</p> <p>Fantázia, divergens gondolkodás, rugalmasság, fluencia, egyediség,</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Bő válogatás (kb. 30 mű) a kortárs alkotások közül, például:</p> <p>Lakner Antal, Kicsiny Balázs, Kis Varsó, Baglyas Erika, Chilf Mária, Gerber Pál, Pacsika Rudolf, Koronczai Endre, Sugár János, Várnai Gyula, Eperjesi Ágnes, Koralevics Rita, Ráskai Szabolcs, Födő Gábor, Barabás Márton, Haraszty István, Szentjóbby Tamás, stb.</p> <p>Válogatás az 1945 utáni és a mai, kortárs műalkotások közül:</p> <p>https://www.dropbox.com/sh/a204zgodwb1q0sp/AABct4r6Jry4KCe3oh3RE7MMa?dl=0</p>	<p>Grafika, festmény, fotó, szobor, installáció, tárgy, objekt, kinetikus szerkezet</p>
<p>2. Nyomozó iroda – oknyomozás, helyszínelés</p> <p>Egy rejtélyes fiktív történethez valós helyszín létrehozása az iskolában, iskola környékén. A helyszín, s a helyszínen található nyomok megfigyelése, elemzése, adatok rögzítése, s ezek alapján a fiktív történet rekonstruálása.</p> <p>A különös eset kiderítésére felkért nyomozó iroda létrehozása egy jellemző szakterülettel, s az adott területhez kapcsolódó különös esetek felkutatása, háttér-információk gyűjtése.</p> <p>A kinyomozandó esethez tartozó fiktív szereplők karakterének, jellemvonásainak, sajátosságainak, profiljának megalkotása a rendelkezésre álló adatok alapján.</p> <p>A rekonstruált eset és a nyomozás folyamatának bemutatása egy „nyomozói konferencián” szöveges, képes (rajzos, fotós), filmes eszközökkel.</p>	<p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Rekonstruálás</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Folyamatszervezés (a megvalósítás során)</p> <p>Megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)</p> <p>Művészi alkotó folyamat megtapasztalása</p> <p>Sokrétű munka</p> <p>Együttműködés</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>3. Sosem volt lények – „kamufilmek”</p> <p>Szakértői játék keretében egy fiktív filmstúdió vagy TV csatorna szerkesztő, rendező stábjaként dönteni kell (áldokumentum) filmek adásba kerüléséről, és új filmek létrehozásáról.</p> <p>Filmterv készítése, melyben sosem volt, képzeletbeli állatok szerepelnek.</p> <p>A kitalált állatok pontos tervének, rajzának elkészítése. A lények jellemzőinek, sajátos képességeinek és élőhelyének meghatározása. A történet felvázolása.</p> <p>Egy sajátos, rendkívüli funkcióval bíró növény tervezése, modellezése egy adott karakterű, foglalkozású, életkorú, stb. személy számára.</p>	<p>Megfigyelő képesség</p> <p>Vizuális emlékezet</p> <p>Formaalkotó képesség</p> <p>Kreativitás</p> <p>Elemzés</p> <p>Értelmezés</p> <p>Együttműködés</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Szabó Ádám: Vörös sün, áldokumentum film, 2005. http://szaboadam.tumblr.com/archive http://szaboadam.tumblr.com/post/45256097314/red-hedgehog-2005-video-detail-1922-loop http://szaboadam.tumblr.com/post/45175435366/red-hedgehog-2005-video-245-loop</p> <p>Jan Sverák: Olajfalók, 1987. Aberdeen Bestiary 12. sz. (Középkori kódex) http://mandarchiv.hu/cikk/6533/Online_lapozgathato_kozepkori_bestiarium https://www.abdn.ac.uk/bestiary/</p> <p>Westminster Bestiary, 13. sz. http://www.ziereis-faksimiles.de/bestiarium-aus-westminster http://www.facsimilefinder.com/articles/westminster-bestiary-bestiaries-third-family/</p> <p>Lakner Antal: Eurotrop, Dermohërba, A Eurofarm, 2000. 14-19. oldal http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj8293ysqrQAhXL7BQKHe5BDWsQFggfMAE&url=http%3A%2F%2Facax.eu%2Fmuveszek%2Flakner_antal.42.html%3FdownloadType42%3Ddoc%26downloadFile42%3D1137&usq=AFQjCNEwk--9imGd-q-9iGpSitrfpeANXA&sig2=4oxV9dx2jxTjtyO2PhWDQ&bvm=bv.138493631,d.d24&cad=rjt http://tokyotenuki.blogspot.hu/2006/03/antal-lakner.html</p> <p>Márton Zsolt: Rajzfilmfigurák anatómiája, 2004. http://www.tervezografika.hu/biennale_14/marton_zsolt0.html http://designdroops.cafeblog.hu/2012/08/27/kortars-magyar-artplacc/ http://hg.hu/cikkek/design/4937-mome-bestiarium-matol</p> <p>Jason Freeny: Gumimaci anatómiája, 2008. http://streetanatomy.com/2008/05/28/anatomy-of-a-gummy-bear/ http://www.moistproduction.com/Menu/index.html</p>	<p>Mozgóképek (áldokumentum film), grafika, festmény, plasztika, információs tábla, miniatúra, kódex, bestiárium (bestiárium: középkori állattani könyv, melyben állatok, gyakran nemcsak valóságos lények viselkedését írják le, hozzá kapcsolva erkölcsi tanításokat (nem valós, groteszk élőlények pl.: hárpia, óriásfejű emberek, kutyafejűek, haltestű elefánt))</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>4. Időugrás az iskolában</p> <p>Egy valós iskolai látvány, térrészlet megfigyelése, és képi rögzítése egy 5-6 képkockából álló képregény egyik képmezejében.</p> <p>Egy különös természeti jelenség (pl.: villámlás, napfogyatkozás, fényjelenségek, mágneses mező eltolódás, esőzés, szivárvány, forgószelel, stb.) során egy klasszikus és egy kortárs képzőművészeti figura jelenik meg, kel életre az iskola falai között.</p> <p>A rendkívüli találkozások, különös, szokatlan eseményeket generálnak az iskola és az iskolába járó diákok, tanárok, szülők, stb. életében, melyeket a képregény mesél el egy adott csoportnak.</p>	<p>Megfigyelés</p> <p>Absztrakció</p> <p>Időbeli folyamatok megjelenítése</p> <p>Képkalkotás, komponálás</p> <p>Kreativitás</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Válogatás klasszikus és kortárs figurális alkotásokból (30-30 mű)</p> <p>Válogatás pl. innen is https://www.dropbox.com/sh/v4puxggt609f4zt/AABYGi0byHVQMMUJ6xqFbh5ta?dl=0</p>	<p>Festmény, fotó, plasztikus mű</p>
<p>5. Meglepő és rendkívüli színhely</p> <p>Egy kortárs képzőművész szokatlan eseményt (pl.: bál, divatbemutató, parti, vetélkedő, koncert, közös alvás-álmodás, stb.) szervez, melyre nagyon sok művészt, mecénást, gyűjtőt hív meg. Mindent tökéletesen megtervez, helyszínt, külső, belső környezetet, tárgyakat, dizájnt, színeket, formákat, eseményeket, stb., és mindezek tökéletesen, következetesen illenek is a munkásságába.</p> <p>Felkéri a legszorosabb munkatársait, hogy rajzos, fotós szöveges terveket, ötleteket készítsenek elő számára.</p> <p>A meghívott vendégek nem tudhatják előre, hogy kihez hivatalosak. Viszont amint megérkeznek az eléjük táruló terek, formák, látványok, tárgyak egyre bizonyosabban felfedik a vendéglátó művész személyét.</p>	<p>Feltárás, információgyűjtés</p> <p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés</p> <p>Döntés</p> <p>Kifejezés (kommunikáció több csatornán, összetett építkezés)</p> <p>Kifelé irányuló reflexió - befelé irányuló reflexió</p> <p>Tapasztalatok az alkotófolyamatról</p> <p>Fogalmi bázis</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK, ISMERETEK/
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Damien Hirst: Az isten szerelmére 2007., A halál fizikai képtelensége egy élő tudatában), 1991., Petty-festmények, „Nile” táska, 2012., „Entomology” táskák, 2013., Gyógyszertárnak álcázott étterem, 1998-2003, 2014., Hymn, 1999., Feloldozás – Szimpatikus nagy fehérben, 2006., Aranyozott mamut csontváz, 2015.</p> <p>http://hvg.hu/kultura/20120514_damien_hirst_retrospektiv_london http://cornandsoda.com/kortars-arcok-damien-hirst/ http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/koponyak_kora_-_damien_hirst.231.html http://www.stylemagazin.hu/hir/Damien-Hirst-es-a-Prada-halott-bogarai/8776/ http://kunszt.reblog.hu/ukran-szarmazasu-milliardose-hirst-mammutja http://urbanplayer.hu/kult/damien-hirts-pharmacy-2/</p> <p>Anish Kapoor művei, terei pl.: Shooting Into the Corner, 2009-13., 1000 név, 1979-80., Cloud Gate, 2006., Leviathan, 2011., ArcelorMittal Orbit, 2012., Égi tükör, 2009., Piszkos sarok, 2008-2009. http://anishkapoor.com/ http://cornandsoda.com/kortars-arcok-anish-kapoor/ http://anishkapoor.com/274/sky-mirror-2 http://anishkapoor.com/139/shooting-into-the-corner</p> <p>Chiharu Shiota munkái, terei, pl.: 2010-2016. http://www.chiharu-shiota.com/en/</p> <p>Rebecca Horn: Lótus árnyék 2006. http://www.neu-pr.de/projektor/p_03.html https://blogbenn.wordpress.com/ubungen-und-aufgaben/der-mond-das-kind-und-der-anarchistische-fluss/ Rebecca Horn: Névtelenség tornya, 1994., Fény a bálna gyomrában, 2002. http://www.rebecca-horn.de/pages/biografie.html http://www.skny.com/exhibitions/rebecca-horn2?view=slider#2 http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/film/tate-film-pioneers-rebecca-horn-films-1970-2016 http://csw.art.pl/new/99/rebecca_e.html</p> <p>Mátrai Erik: A Vörös-tenger kettéválasztása, videó-installáció, 2005. Szpotkapu, 2011. Porticus, fény, füst helyspecifikus, 2012. http://acbgaleria.hu/muveszek/matrai_erik.13.html?pageid=272 http://kulter.hu/2012/05/az-emberi-lab-mint-meretekegyseg/ http://epiteszforum.hu/terilluzionista-interju-matrai-erikkel http://artportal.hu/lexikon/muveszek/matrai-erik-7507</p> <p>Kicsiny Balázs: A dekorátor halála, 2009-10. Ivócsarnok, 2005. http://www.balazskicsiny.com/BalazsKicsiny.html</p> <p>Yayoi Kusama: The Passing Winter/Távozó tél, 2005., Kusama with Dots Obsession, 2012. http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/yayoi-kusama http://whitney.org/Exhibitions/YayoiKusama https://www.artsy.net/show/louisiana-museum-of-modern-art-yayoi-kusama http://www.modernamuseet.se/stockholm/en/exhibitions/yayoi-kusama/ http://www.modernamuseet.se/stockholm/en/exhibitions/yayoi-kusama/art-and-fashion/ http://www.artnet.com/artists/yayoi-kusama/3</p>	<p>Tárgy, tárgyatalakítások, installáció, tér, akció, funkcionális tér, üzlet, fény, fényinstalláció, videó,</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>Ai Weiwei: Sunflower seeds/Napraforgómagok, 2010., Bang, 2013., A széllal, 2014. installáció, Alcatraz http://cornandsoda.com/kortars-arcok-ai-weiwei/ http://hvg.hu/hvgmuerto/20150322_Szokes_az_Alcatrazba_Ai_Weiwei_es_a_bor https://www.wien.info/hu/sightseeing/museums-exhibitions/contemporary-art/aiweiwei-21er-haus http://stilblog.hu/2011/04/12/ai-weiwei-es-a-napraforgo-magok/ http://www.origo.hu/filmklub/blog/kritika/20121031-egy-kinai-ad-lecket-demokraciabol-ai-weiwei-never-sorry.html</p>	
<p>6. Használati utasítás</p> <p>Kortárs művészek által létrehozott, ábrázolt tárgyak új szerepben, szokatlan használati kontextusban.</p> <p>Egy adott cél (pl.: közösség teremtő, empátianövelő, szegénység csökkentő, stb.) elérését támogató kortárművészeti tárgy használatának rajzos, szöveges bemutatása. a tárgyhasználat alternatív lehetőségeinek bemutatása.</p>	<p>Asszociáció</p> <p>Elemzés – kombinálás</p> <p>Kreativitás</p> <p>Fogalmi bázis a tág értelemben vett alkotófolyamathoz</p>
<p>ALKOTÓK – MŰVEK</p> <p>Szentjóbby Tamás: Hülő víz, 1960. (Plágium (újra létrehozva), 2000) http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/</p> <p>Gerber Pál: Konstelláció, 1999. http://www.ujmuveszetfolyoirat.hu/archiv/2010/2010_januar.pdf</p> <p>Haraszty István: Madárkalitka, 1972. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/haraszti.html</p> <p>Várnai Gyula: Átjáró, 1993. http://www.varnaigyula.hu/munkak/atjaro_ii..8.html?&pageid=7</p> <p>Joseph Kosuth: Egy és három szék, 1965. http://www.moma.org/collection/object.php?object_id=81435 http://hu.wikipedia.org/wiki/Joseph_Kosuth</p> <p>El-Hassan Róza: Feszített tárgyak, 1995. http://www.roza-el-hassan.hu/</p> <p>Bodolóczky Linda: Főz, mos, takarít, 2009. http://bodoloczkykivilinda.blogspot.hu/2010/02/foz-mos-takarit.html http://www.port.hu/pls/me/media.print_media_popup?i_area_id=7&i_objec_t_id=339344&i_topic_id=&i_is_picture=1&i_is_video=1&i_org_id=&i_media_id=265764</p> <p>Lakner Antal: Tárgyak - INERS_Home Transporter a talicska pad, 1998. http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/laknera.html http://artportal.hu/lexikon/muveszek/lakner-antal-1446</p> <p>Eperjesi Ágnes: Főzési tanácsok 1-19., 2002. http://www.eperjesi.hu/solo/fozesi-tanacsok-the-gentle-art-of-making-food?id=28 Szorgos kezek 1-6., 2000. http://www.eperjesi.hu/solo/szorgos-kezek-busy-hands?id=31 Szorgos kezek - tennivalók a házban és a ház körül,</p>	<p>Tárgyak, átalakított tárgyak, installáció, kinetikus mű, plasztika, grafika, festmény, fotó</p>

FEJLESZTÉSI TÉMÁK, TARTALMAK	NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉLOK /KÉPESSÉGEK, ATTITÚDÖK, ISMERETEK/
<p>2000. http://www.eperjesi.hu/recycled/szorgos-kezek-tennivalok-a-hazban-es-a-haz-korul-busy-hands-chores-around-the-house?id=127 Konyhatransz 1-5., 2002. http://www.eperjesi.hu/recycled/konyhatransz-domestic-trans?id=55 http://www.eperjesi.hu/</p> <p>Ráskai Szabolcs: Háztartási tárgyak, szerkezetek, pl.: Chartreuse borsóval 2005. from: "Appolinaire sorozat I-IX." https://presentexhibit.wordpress.com/2009/12/13/raskai-szabolcs/ http://www.raskaiszabolcs.com/</p> <p>Födő Gábor: Azt hiszem megvan minden, Szatyrok, 2002, http://www.fodogabor.com/</p> <p>Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomaték, 2010. http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlensegi-nyomatek-2010.html</p> <p>Pacsika Rudolf: Láncos létra: Expanding innovation, 2005, Egyensúly, http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_10/2abszurd.html</p> <p>Méret Oppenheim: Prémes csésze, 1936. http://en.wikipedia.org/wiki/File:M%C3%A9ret_Oppenheim_Object.jpg</p> <p>Man Ray: Ajándék, 1963. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:'Cadeau'_by_Man_Ray,_iron_and_nails,_Tate_Modern.JPG http://smarthistory.khanacademy.org/surrealism-manray.html</p> <p>Benczúr Emese: Ma sem voltam a strandon, 1999. http://www.c3.hu/~bartok32/emese.htm</p> <p>Koronczi Endre: Isten, Autógumi, Cipőtalp, 1999-2000. http://www.koronczi.hu/texts/till-interview.html http://koronczi.blogspot.hu/2012/11/isten.html</p> <p>Barabás Márton: Zongoragyűrűk, 2005. http://www.martonbarabas.hu/szobrok.html</p>	

Feladattípusok

Az egyes feladattípusokhoz múzeumpedagógiai tevékenységeket lehet mellérendelni:

- A. *Projekt módszerrel elkészítendő feladatok (előadás, téma feldolgozása a kortárs művészet egyes irányzatairól, személyekről) az 5-10.osztályban*
- B. *Konceptuális jellegű kitalálás, tervező –feladatok a 8-10. osztályban*
- C. *Minimalista művek létrehozása-makett jellegű, plasztikai jellegű feladatok 9-10. osztályban*
- D. *Land art jellegű feladatok az 5.-9. osztályban*
- E. *Social art, street art jellegű feladatok 9-10. osztályban*
- F. *Fotóval kapcsolatos feladatok: fotózás, fotótovábbfestés, kiegészítés, kollázs, montázs, decollage) az 5-10 . osztályban*
- G. *Installációs jellegű feladatok az 5-9. osztályban*

2017-ben Magyarországon ezekhez a szempontokhoz és feladattípusokhoz mellérendelhető (látogatható, ott foglalkozásokat, vezetéseket igényelhető) múzeumok és Képtárak, galériák neve és elérhetősége:

1. szempont A, B, D, F, G feladat típus

[Új Budapest Galéria,](#)

Budapest KIÁLLÍTÓHÁZ, [@budapestgaleria](#)

Budapest, [Viltin Galéria](#)

2. szempont, B.- C, F, G feladattípus

[Paksi Képtár](#)

Veszprém, Művészetek Háza

Székesfehérvár, Deák Gyűjtemény

Budapest, Ludwig Kortárs Művészeti Múzeum

3. szempont, B., D., E., F. feladattípus

Budapest, [Vintage Galéria](#)

Budapest, [Új-Lipótvárosi Klubgaléria](#)

Budapest, [Vizivárosi Galéria](#)

Budapest, [Faur Zsófi Galéria](#)

4. szempont, G,F, B feladat típus

Szentendre, [Művészet Malom](#)

Budapest, [Godot Galéria](#)

Budapest, [Nextart Galéria](#)

Budapest, [Molnár Anni Galéria](#)

Budapest, [Deák Erika Galéria](#)

A felsorolt intézményeken kívül természetesen még a nagyobb múzeumok (főváros és vidék) és kigalériák kínálnak lehetőségeket a fentebb vázolt, tipizált feladatokhoz, azok feldolgozásához.

Ugyanakkor a vizuális órákon, médiaórákon megjelenő feladatok modelljeiként hatalmas videó tár is rendelkezésre áll [Google Arts and Culture](#) portálon, az [Artpool Művészetkutató Központ](#), illetve a YouTube anyagai között. Az Artpool anyagai kikérhetőek, de majd minden kigaléria honlapján, az archívumban olyan kiállítások, művész életrajzok találhatóak, melyek segíthetik a tanári munkát.

Irodalom

Élő MúzeumCafé (2017): Beszélgetést a kortárs művészet befogadhatóságáról. Magyar Nemzeti Galéria, 2017. 09. 14, az AVANTGARD Múzeum + program keretében.
<http://muzeumcafe.hu/hu/ilyet-en-tudok/>

Hemrik László (2014): A kortárs művészet múzeumpedagógiai megközelítésének lehetőségei, Új Pedagógiai Szemle, 6. sz. 118-122. <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00082/2004-06-mu-Hemrik-Kortars.html>

Kovács Hajnalka: A múzeumok és a múzeumpedagógia szerepe a vizuális nevelésben. Kézirat. Kecskeméti Főiskola, Kecskemét. http://pk.uni-pae.hu/images/muhelyek/magyar_gyermekultura_modszertani_kozpont/kutatasok-modszertanok/kovacs_hajnalka_muzeumok_muzeumpedagogia.pdf

Szoboszlai János György (2014): Szakmai minimum III: Kortárs művészet és oktatás. Tranzitblog.hu, 2014-04-10.
http://tranzitblog.hu/szakmai_minimum_iii_kortars_muveszet_es_oktatas/

Szoboszlai János György (1999): Megjegyzések a mai magyar művészetről.
<http://www.c3.hu/~eufuzetek/konyvespolc/8-v-szoboszlai.html>

Vásárhelyi Tamás-Sinkó István (2014): Múzeum az iskolatáskában. Nemzeti Tankönyvkiadó. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Vásárhelyi Tamás és Kárpáti Andrea (szerk., 2011): Múzeumi tanulás. Typotex Kiadó, Budapest. Felsőoktatási tankönyv verzió: <http://docplayer.hu/1256918-A-muzeumi-tanulas-kezikonyve-tovabbkepzi-tanfolyami-jegyzet.html>

A pedagógiai program folytatása:

Értékelés: kimeneti követelmények tanévenként

Az alkotó folyamatot érdemes összekapcsolni a *reflexió* eszközeivel. Saját aktív részvételünk folyamatát is érdemes regisztrálnunk és elemeznünk. Ez alkalmat ad számunkra, hogy módosítsunk a megközelítésünkön, és tágíthassuk elemzési módszereink körét. A modul képességfejlesztési céljait értékelik majd a vizuális kommunikáció, színpercepció és a térszemlélet fejlődését vizsgáló tesztek és a portfólió értékelés. Személyiségfejlesztési céljainak megvalósulása szempontjából a kutatás során alkalmazott tesztek közül különösen fontos lesz a Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív, amely a gondolkodás rugalmasságát

és a problémamegoldó stratégiákat értékeli, és a Kreatív Gondolkodás Teszt, amely a technikai kivitelezés helyett az eredetiséget, ötletességet tárja fel.

Differenciálás a feladatokban és az értékelésben

Több típusú tehetség mutatkozhat meg egy emberben, és ezek a potenciálisan lehetséges *tehetségfajták a személyre jellemző mintázattá szerveződhetnek*. Ennek a karakternek a kibontakoztatása a személyiségfejlesztés egyik fő célja. A tanulók hajlamai, érdeklődése, személyes érték választása és személyes megközelítési módja számára lehetőséget kell biztosítani. Ezt szolgálhatja, ha módot adnak nekik arra, hogy választhassanak a feladatok közül, és hogy megoldásaikban érvényesíthessék saját szempontjaikat.

Az értékelés során az az elv érvényesülhet, hogy egyrészt *saját magához*, másrészt kortársaihoz: a kísérleti programban résztvevőkhöz és a hagyományos módon tanulókhöz viszonyítanak mindenkit. Számunkra különösen fontos annak értékelése, hogy mennyit haladt előre egy-egy tanuló saját magához képest. Előnyt élvezhetnek például a diákok kedvelt tantárgyaival kapcsolatos feladatok is az értékelés során. Ez *pozitív visszacsatolásra ad alkalmat*. Természetesen ennél több szempont is szükséges az értékeléshez, ezért érdemes a személyes választást támogató értékelést kiegészíteni további szempontokkal bővített portfólió értékeléssel is. Mindemellett hangsúlyoznunk kell, hogy ez utóbbi inkább a reális visszajelzés miatt fontos, és összességében a pozitív visszacsatolásnak kell meghatározónak lennie.

A parafrázis feladatok hatásainak értékelése

Hogyan értékeljük a parafrázis készítés feladatát? Elsősorban azt érdemes vizsgálni, hogy miként hatnak a szemlélet alakulására.

Erre egy olyan *preferencia vizsgálat* lehet alkalmas, amelyben arra kaphatunk választ, hogy a diákok inkább a mechanikusan megoldható feladatokat, vagy a problémamegoldást igénylő feladatokat részesítik-e előnyben. Változik-e a kísérletben részt vevő diákok preferenciája az összetettebb problémamegoldást igénylő feladatok javára?

Kiegészítheti ezt egy összetett, egyéni feladatsor több szempontú vizsgálata, **portfólió elemzés**.

Minimum követelmények és optimum szintek

KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

az 5. évfolyam végén

NEVELÉSI FEJLESZTÉSI CÉL	MINIMUM KÖVETELMÉNYEK <i>A tanév végén minden tanuló képes...</i>	OPTIMUM SZINT <i>A tanév végén a jó képességű tanuló képes...</i>
nyitottság	elutasítás mentesen tekinteni a kortárs alkotásra.	kíváncsisággal tekinteni a kortárs alkotásra.
megfigyelőképesség / értelmezés	adott szempontok által vezetve megfogalmazni a megfigyeléseit.	önállóan észrevenni és megfogalmazni a látványok és a jelenségek jellemzőit.

elemzés	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatos objektív és szubjektív észrevételeit szétválasztani.	a látványokkal, jelenségekkel kapcsolatosan összegyűjtött megállapításait rendszerezni, összefüggéseket felismerni.
problémamegoldás	a meghatározott problémára önálló megoldási javaslatot tenni.	az adott téma, jelenség kapcsán önállóan azonosítani, meghatározni a problémát, és több megoldási javaslatából választva alkotó tevékenységet folytatni.
kreativitás	szabad asszociációi felhasználásával ötleteket megfogalmazni.	szabad asszociációi és fantáziája segítségével eredeti ötleteket megfogalmazni.
önismeret	megfogalmazni milyen alkotások keltik fel az érdeklődését.	megfogalmazni mely alkotások miatt keltették fel érdeklődését, milyen személyes vonatkozásokat tárt fel.
jártasság, tájékozottság a kortárs művészet terén	felismerni, kiválasztani a kortárs alkotásokat, s néhány alkotó nevét, s alkotását felismeri.	felismerni, megnevezni kortárs vizuális művészeti műfajokat, jelenségeket, és több kortárs alkotót és alkotásaikat.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Szakmódszertani pályázat
2016-2020

**Moholy-Nagy Vizuális Modulkok:
a 21. századi képi nyelv tanítása**

4. MODUL | KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZET

Múzeumpedagógiai programok a kortárs képzőművészet tanításához – I. rész

Sinkó István
művész-tanár, művészeti író, képzőművész

2016

A múzeumpedagógia céljai

A múzeumpedagógiai tevékenység célja hármas.

1. A kulturális javak bemutatásához (múzeumi tárlatok, kiállítások, gyűjtemények) kötődő tudás-és ismeretanyag szóbeli és tevékenységeken keresztüli továbbadása a látogatóknak.
2. Az iskolán kívüli ismeretszerzés fontos bázisaként a múzeumi ismeretanyaggal való tudásbővítés
3. Kreatív és korcsoportra specializálódott ráhangoló gyakorlatok vezetése

Ezek a fő szempontok a kortárs művészeti tárlatok, kiállítások és gyűjtemények esetében különös hangsúlyt kapnak azáltal, hogy az iskolán kívül történő ismeretátadás és foglalkozások itt intenzívebb, hangsúlyosabb formát öltenek. általában a kortárs művészet (sem a képzőművészeti, sem az irodalmi, sem a zenei területen) nem kerül a tananyag törzsanyagába. Ezért a ráfordítható időmennyiség egyik nagyszerű lehetőségeként a tárlatok, kiállítások jelenthetik a jobb megismertetés, megismerés forrását.

Nem mindegy, hogy milyen korcsoportot milyen típusú kiállításra viszünk, mennyire lehet az számukra feldolgozható átélhető. Ezt szükséges kihasználni a rajz-vizuális tantárgyat tanító tanároknak.

A kortárs művészet elhelyezése a gondolkodásban:

- *Példák a kortárs mű és közönsége találkozására: a XIX sz.-tól napjainkig*
- *Impresszionisták –itt vált el művész és közönsége*
- *Picasso a gúny és siker –egy sikertörténet (karrier a XX. század elején)*
- *Dali a provokátor – A festő, mint média személyiség. Dali a pop –art előfutára*
- *A sikeres absztrakt- a második világháború utáni első nagy avantgard áttörés az amerikai absztrakt*
- *A pop art mint múzeumi művészet-az ellenművészet kultikussá válása és értékképződése*
- *A poszt-modern csődje-a 80-as évek elejének válsága, a poszt-modern gondolat inaktualitása*
- *Az új klasszicizmus-két új klasszicizmus (a neorealista ,techno-realista és a neo-dada)*

A tárlatokon (múzeumokban, galériákban) látható kortárs anyag értelmezésének, esetleges feldolgozásának rásegítésére van szükség a helyi viszonyokat, a tárlat tartalmi, formai előzményeit, a rendezési koncepciót jól ismerő múzeumpedagógusokkal való együttműködésre.

Kortárs művészet a múzeumban

A múzeumi helyszín-hacsak nem kortárs művészeti múzeum (Képtár, Intézet, Gyűjtemény) az adott múzeum , - mint a Ludwig- Kortárs Művészeti múzeum, a múzeumként nem funkcionáló Múcsarnok, a Paksi Képtár, a Dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézet, vagy a pécsi Kortárs Gyűjtemény, a Kiscelli Múzeum Fővárosi Képtár - ritkábban adódik lehetőség kortárs művekkel való találkozásra. A felsorolt intézmények profilja azonban a modern, neo-

avantgard, kortárs alkotások gyűjtése, bemutatása, tehát itt felkészült szakemberek foglalkoznak a látogatók tájékoztatásával is. Programok, múzeumpedagógia, múzeum kommunikáció, feladatlapos ismertetések, gyerek és felnőtt tárlatvezetések, művész-közönség találkozók szervezése segít/het/i a befogadást.

Kortárs művészet az iskolában

A mai magyar alap és középfokú oktatásban a vizuális –ill. .médiá ismeretek tantárgyban a kortárs művészet alig jelenik meg. A tankönyvek legnagyobb számban a XX. Századi művészettel, leginkább a 70-es,80-as művészet ismertetésével zárják a tanulandó anyagot. A pedagógusok egy része azonban korszerű szemlélettel rendelkezve figyeli és igénybe veszi a kortárs művészeti kiállítások adta lehetőségeket és a mellékletben megadott program kínálatot. Ez a fővárosi és a megyeszékhelyeken található iskolákban jelentősebb mértékű-lévén ott több kortárs kiállítás és kiállítóhely van –máshol alkalmi és nagyobb szervező képességet igényel a kortárs –és egyéb –tárlatokra való eljutás.

A kortárs művészet múzeumi, illetve iskolai interpretálása döntő mértékben az empatikus képességeken, a kreativitáson és a játékos tevékenységek sokszínű alkalmazásán múlik.

Mivel a kortárs művészet - a maga történeti előzményein kívül - gyakran hivatkozik egyéb művészeti, (zene, mozgás, színház stb.) illetve művészeteken kívüli (tudomány, filozófia, szociológia stb.) vonatkozásokra, ezért a tanárnak illetve múzeumpedagógusnak ilyen szempontból is felkészülnie kell lennie. A gyermek és felnőtt közönség számára a legjobb befogadói lehetőség a kortárs művek nyomán készülő alkotások létrehozása lehet.

Az alábbiakban kísérletet teszek néhány jelentős kortárs irányzat tananyagba helyezésére illetve az ott megjelenő magyar művészek, alkotók „nevesítésére”. Másrészt, az egyes irányok korosztályokra specializálható feldolgozására, valamint néhány technikát és módszert mutatnék be a „jó gyakorlatok” köréből.

Irányzatok, alkotók	Korosztály	Jó gyakorlat – kreatív múzeumpedagógiai munka-alkotó műhely a múzeumban
<p><i>Konstruktív, konkrét és kortárs absztrakt / A XX. sz. jelentős irányzatainak továbbélése a geometrikus,szerkezetes képépítésben/</i></p> <p>alkotók: Bak Imre, Nádler István, Szinyova Gergely, Fajó János, Nemes Márton, Maurer Dóra, Vera Molnar</p>	<p>5-9. osztály</p>	<p>Vágj ki A/4 –es papírból geometrikus és szabad formákat (legalább 2-3 darabot). ! A kivágott formákkal, és a z A/4 –e papírban megmaradt formák segítségével készíts színes alapon kompozíciókat!</p> <p>Színes fóliákból vágj ki alakzatokat és egymás mellé, egymásra helyezve fehér papíralapon készíts egy általad kitalált témára kompozíciót! Használd a mellékletben található anyagokat!</p> <p>Vonalzó, fekete filctoll és ceruza segítségével rajzolj egyszerű formákat, a formák éleit erősítsd, keress egymáshoz kapcsolható, egymásba érő éleket. A konturált formák egy részét s satírozd a fekete grafit ceruzával! Legyen ez egy konstruktív tájkép!</p> <p>Keress geometrikus formákat ábrázoló fotókat, ezeket színezd át , vágd szét és illeszd új kontextusba(összefüggésbe)!</p>

<p>Koncept és neokoncept / a gondolati és képi fogalmazás azonosulása, a fogalmi képvé alakítása-ez a koncept, ennek megújuló formája a neo-konceptuális művészet/</p> <p>alkotók: Várnai Gyula, Szentjóby Tamás, Erdély Miklós, Pauer Gyula, Atalai Gábor, Erdélyi Gábor, Societé realiste (Gróf Ferenc , Jean-Baptiste Naudy)</p>	<p>7-9. osztály</p>	<p>Fedezd fel az újsághírek mögött egy érdekes képi ötlet lehetőségét. Írd le, vázold fel, tervezd meg!</p> <p>Képtelen képeket sorakoztass fel egy gondolat mentén. .Legyenek egymástól eltérő, össze nem kapcsolható látványok. keress képi, fogalmi, tartalmi kapcsolódást és rendezd őket egybe!</p> <p>Fogalmazd meg egy kiáltványt egy számodra-csak számodra-fontos ügy, dolog, tárgy érdekében! Adj képi formát a kiáltványodnak!</p>
<p>Installáció /térbe helyezett, körbejárható, díszlet jellegű képzőművészeti alkotások/</p> <p>Alkotók: Ex-artist collective(Kaszás Tamás, Loránt Anikó), Csörgő Attila,Vincze Ottó, Csákány István, Kokesch Ádám</p>	<p>5-9. osztály</p>	<p>Tervezz meg egy általad érdekesnek mondott újsághír nyomán egy installációt, ami a többiek számára is gondolatébresztő lehet. Vázold fel az installáció képét, mellékelj a hírt, és rajzold le, gyűjtsd össze írásban, milyen anyagokat használnál fel, mekkora is lenne a mű?</p> <p>A teljes dokumentációt ragaszd fel egy kartonra, kiállítás kész formában!</p>
<p>Médiaművészet / különböző médiumok felhasználásával készült,síkban és térben egyaránt megjelenő,a legkorszerűbb technikai eszközrendszereket is felhasználó művészeti műfaj/</p> <p>Alkotók. Szegedy-Maszák Zoltán, Keserue Zsolt, Németh Hajnal, Komoróczy Tamás</p>	<p>7.-9. osztály</p>	<p>Számítógépen (ha van ilyen programod) próbálj meg átalakítani festményeket.</p> <p>Készíts tervet egy ismert film néhány kockájának felhasználásával egy saját digitális nyomat kivitelezésére. Szerepelj te is a nyomatban egy átalakított fotóval.!Készíts telefonod fotó és videó üzemmódjával kisfilmet életed egy pillanatáról,ezt szerkeszd össze és mutasd be számítógépen!</p>
<p>Új festészet, neo-transzavantgard, új realizmus/ a 80-as években megjelenő erősen expresszív festői</p>	<p>8.-9. osztály</p>	<p>Festészeti technikák segítségével alakíts át fotójeleneteket. Fess bele a fotóba!</p> <p>Készíts egy kis makett teret tárgyakkól és fess meg mintha benne lennél!</p>

<p>kifejezőmód (heftige malerei, transzvantgard) újajélése a 2000 –es években</p> <p>alkotók.</p> <p>Csernus Tibor (+ 2007), Sándorfi István (+ 2009)</p> <p>Lajta Gábor, Kis Róka Csaba, Czene Márta, Kondor Attila,</p>		<p>Egy klasszikus műalkotást folytass saját gondolataid, ötleteid segítségével!</p>
<p>Kortárs (szobrászat) plasztika</p> <p>Szabó Ádám, Szász György, Kovách Gergő, Péli Barnabás</p>	<p>8.-9. osztály</p>	<p>Készíts papírplasztikát egy nem létező állatról!</p> <p>Egy kedves videó játékodat, számítógépes hősödet mintázd meg sokféle anyag felhasználásával! Készítsd el síkban és térben különböző anyagokból lakószobád egy részletét „átméretezve”!</p>
<p>Street art, public art/ városi művészetnek is nevezhető, utcai tárgyak, falak felhasználásával létrejövő, a közösség aktuális problémáira is reflektáló művészeti kifejezőeszköz, műfaj/</p>	<p>5.-9.o</p>	<p>Lakóhelyed közelében lévő „műtárgyakat” (tűzoltócsap, buszmegálló, parkolóóra) fotózd le és a fényképet alakítsd át, hogy „ember-központúbb legyen”!</p> <p>Készíts terveket utcára helyezhető grafikai, festészeti alkotásokhoz (tűzfal –kép, fal grafika)!</p>

Műelemzések

A formák háborúja – Szij Kamilla

Szij Kamilla: Cím nélkül, 2003-2009

A gyerekek párban munkálkodnak. Páronként kapnak egy nagy méretű, A/3-as vagy A/2-es rajzlapokat, valamint két különböző színű ceruzát. A párok kiválasztanak egy geometriai formát és a játék célja, hogy a lap két sarkából elindulva megpróbálják „meghódítani” egymás területét, úgy, hogy a választott geometriai formákat összekapcsolva „masíroznak” végig. A foglalkozásvezető felhívja a figyelmet, hogy ügyeljenek a formák szabályosságára és közel azonos méretére. A játék végén megvizsgáljuk, ki hódított meg nagyobb területet, hol sűrűsödnek vagy ritkulnak az alakzatok.

Meditatív rajzok – Szíj Kamilla

A gyerekeket 4-5 fős csoportokba osztjuk. Mielőtt elkezdenénk a játékot, megbeszéljük, milyen típusú vonalakat húzhatunk, ezeket felrajzoljuk a táblára, majd megpróbáljuk csoportosítani őket. Ezt követően a csoportok kapnak 4 db négyzet alakú lapot, valamint különböző színű ceruzákat. A játékot az első gyerek kezdi: a 4 lapot úgy helyezi el egymás mellett, hogy az egy nagy négyzetet formázzon, majd egy tetszőleges vonalat húz rajtuk, úgy, hogy az mind a négy lapon áthaladjon. A következő játékos, mielőtt megrajzolná a saját vonalát, elforgatja az egyik, másik, vagy akár mind a négy lapot, megtartva a nagy négyzet formát. Majd így megy ez egészen addig, amíg egy kuszának tűnő, térképre vagy akár szabásmintára hasonlító kép jön létre. Miután a rajzolással végeztek a gyerekek, egy-egy fotókartonra egymás mellé helyezve két csoport (összesen 8 db négyzet alakú lap) munkáit felragasztjuk.

Egymás kezét-ceruzát tartó kezét- fogva közösen kezdenek rendszer rajzokat készíteni úgy , hogy a másik igyekszik azt megakadályozni a saját keze erejével. Ez kölcsönös nehezített rajzolást, és bizonytalan vonalhálókat eredményez.

Ennek a feladatnak egy variációja, ha egyéni munkában a gyerekek 4 db 10x10 cm-es lapot négyzetesen elhelyezve két különböző színű ceruzával kezdenek el vonalakat húzni, majd elforgatják a lapokat, és az így „széttöredezett” vonalakat megpróbálják egy újjal egyesíteni, majd ismét elforgatni és ismét rajzolni. Miután ezzel végeztek, egy A/4-es méretű pausz papírt a rajlapokra helyezve a tetszőleges vonalstruktúrákat átmásolhatják az áttetsző lapra.

Struktúrák – Szíj Kamilla

A kiállítás megtekintése során a gyerekekkel közösen fedeztük fel, mire hasonlanak a kiállított munkák, milyen vonalstruktúrákat alkotnak, milyen mintázatokat adnak ki. Ezt követően pedig szabad kézzel a gyerekek is megpróbálhatják lekövetni, milyen, amikor egy vízbe dobott kő hatására elkezd fodrozni a vizet, vagy a szeizmográf földrengést jelez. De akár olyan egyszerű mintázatokat is megpróbálhatnak felnagyítani a gyerekek, mint például az ujjlenyomat, a fának az évgyűrűi vagy egy levélnek az erezete.

Technokol, vagy stift ragasztó segítségével vonalhálókat rajzolnak, amit színezett homokkal vagy gipszporral tesznek plasztikussá. Ezt a műveletet nagy papíron csoportban végzik és minél sűrűbb vonalhálót kell létrehozni.

Forma-jel-nyelv-képzés – Szinyova Gergő

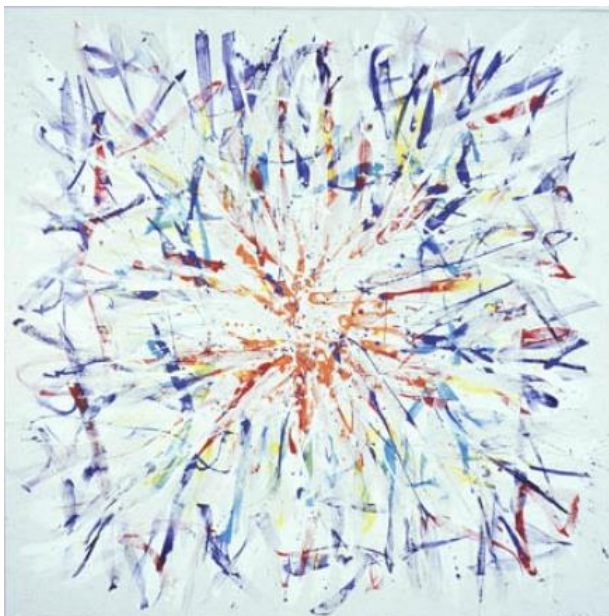
Szinyova Gergő: Cím nélkül, az AOP sorozatból, 2012

Szinyova Gergőt sokszor inspirálják a világhálóról összegyűjtött fotók. A gyerekek ilyen fényképeket kapnak, majd megpróbálják a színeket, struktúrákat követve lefesteni azt.

Csoportmunka (3-5 fő). Az alkotáshoz kis játékkártyákat készítünk, melyeken különböző minőségű és színű vonalak, valamint geometriai formák láthatóak. A gyerekek előre elkészített kártyák közül húznak. A játék során minden gyerek húz egy kártyát és a kártyán lévő színnel felfesti a formát a nagy méretű (A/2) lapra. A formák állhatnak külön is, de kapcsolódhatnak is egymáshoz, és abban sincsen megkötés, milyen hosszúságú/méretű formát festenek.

Színes papírból különböző szélességű, vastagságú szabályos és szabálytalan csíkokat, formákat vágnak ki. Ezeket egy homogén sötétebb színű kartonra komponálják meg. Legyen a műben valamelyest szimmetria is!

Egy képrészlet továbbgondolása – Nádler István

Nádler István: Zenére festett kép, 1982

A foglalkozáson Nádler festményét vesszük nagyító alá, megvizsgáljuk, milyen formákból és színekből épül fel, mire utalhatnak a színek, mire hasonlíthat?

Majd az alkotáshoz a gyerekek megkapják az alkotást kinyomtatva, 12*12 cm-es méretben, s a feladat, hogy A/3-as lapra felragasztva próbálják meg továbbgondolni, kiegészíteni, folytatni az alkotást, megfesteni a kontextust, ahol a kis kép része az egésznek.

Festékes tubusokat helyeznek el egymás mellett egy asztallapon. Az asztalra merőlegesen fehér kartont szerelnek derékszögben. A festéktubusokból erőteljes ütésekkel kispricceltetik a festéket. Az így létrejövő „képet” azután másik fehér kartonra nyomtatják, és újranyomtatják, míg a vastag festék eltűnik a felületről. A nyomtatások során el is lehet mozdítani a nyomófelületet.

Egyetlen vonalrajz (Egyvonalas történet) – Korniss Dezső

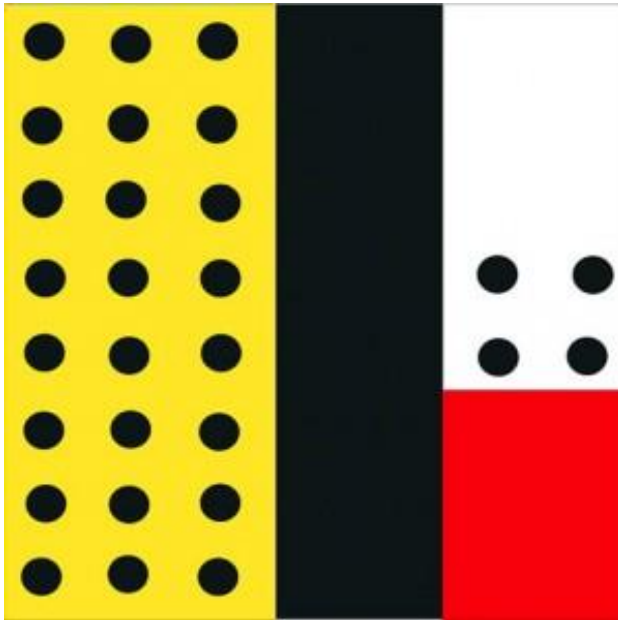
Korniss Dezső: Ördög, szitanyomat, évsz.n.

A gyerekek egy rendhagyó ceruzarajzot készítenek. Szepesi Attila versét felolvasva arra kérem a gyerekeket, igyekezzenek minél több elemét, tárgyát megjegyezni, majd ezt követően ezt rajzolják le a lapra, de úgy, hogy nem emelik fel a ceruzát, hanem egy folyamatos vonallal ábrázolják azt. Így a vers – és a gyerekek által hozzáadott elemek egyetlen hömpölygő, hullámzó, a különböző elemeket részben elfedő, de összefonódó képpé áll össze. Ha a ceruzarajt elkészült, kiszínezzük az alkotást.

Játékos vonalrajzzal szabad formák egymásba rajzolásával, vagy adott forma sablonok felhasználásával készítenek nagyobb méretű képet csoportosan. Az egymásba ható formaközöket színnel töltik ki. Az így kialakuló új képet újrakomponálják, méretre vágják.

H.

Térkép-alkotás – Halász Károly

Hopp-Halász Károly: Monolit struktúrák,

1987

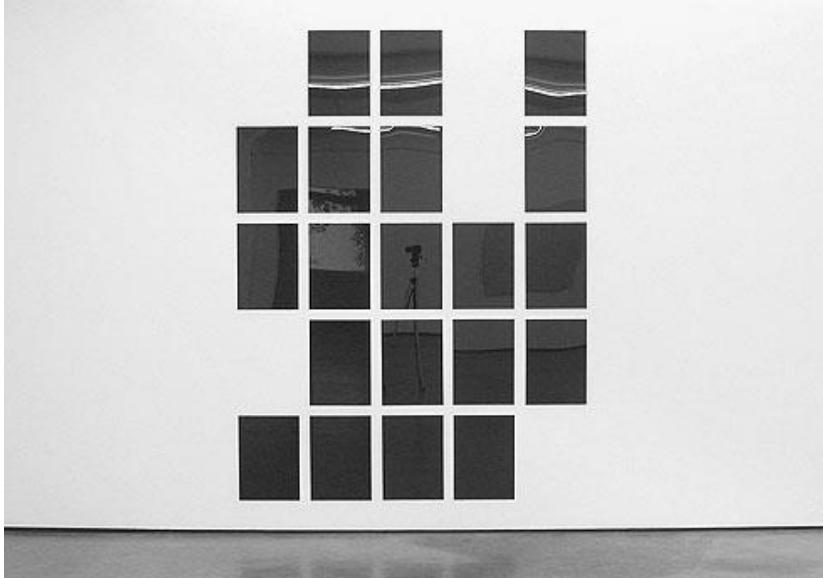
Ez a feladat inkább játék, mint alkotás, pontosan, játékos alkotás.

Az osztályt két csoportra osztjuk, már itt elkezdődik a játék, hiszen a gyerekek kártyát húznak, amin vagy piros kör vagy sárga négyzet lesz látható, így a csoport tagjai megkereshetik egymást. Ha kialakultak a csapatok, megkeresik az előre kijelölt területet a térben, ami két 6mX6m négyzet, ez adja az alkotói felületet. Mindkét csoport mellett, már előre elkészített nagyméretű, színes geometriai formák és különböző tárgyak vannak, ezek lesznek a játék „szereplői”. Minden gyerek húz az előre elkészített kártyákból, amin különböző utasítások vannak, mint pl., hogy akinél sárga kör van, az helyezze el a kijelölt területen, szabályosságra törekedve. Vagy akinél kék háromszög van, az egészítse ki a sárga köröket, de szabálytalanul, stb. A geometriai formák mellett találkozhatnak a gyerekek olyan kártyákkal is, amin valamilyen tárgy, esetleg saját maga szerepel, ezekkel, mind kiegészítik a képet. Így készül el a játékos alkotás, amit fényképen megörökítünk. Ennek a feladatnak többféle variációja lehet, amíg az idő és a lelkesedés engedi, lehet velük játszani. A lényeg a csoportban alkotás és a nagy térben való bátrabb mozgás.

A *Neo-Geo* és a *Monolit* sorozathoz kapcsolódóan a diákok egy előre elkészített fekete keretben dolgoznak, s ebben a keretbe kell megtervezniük és megkomponálniuk a képet, felhasználva a különböző geometriai alakzatokat. A feladat komoly tervezői munkát igényel, hiszen a kép térben van, vagyis mindössze a keret segíti a további elemek rögzítését, így a gyerekeknek kell végiggondolni, mely részeket építik egymásra, mi lesz az alap, mire a következő lépcsőfok, a következő minta. A geometriai formák tetszőlegesen kör, rombusz, négyzet, téglalap, stb.

Sablonokat vágnak geometrikus formákból. Ezeket hosszú papírcsíkokra helyezik, majd festéssel, esetleg spray-al egyszínű felületekkel töltik ki..A csíkokat azután térben összeépítve épületeket, városrészleteket alakítanak ki nagy méretben.

Inverz képek – Hartmut Böhm

Hartmut Böhm: Mintamondatok 2011

A gyerekek kapnak két fehér és két színes lapot. Tetszőleges geometriai formákat kivágnak, majd felragasztással rögzítik, s elkészítik ennek a formarendszernek az inverzét is.

Egy adott modellforma összes rajzolható és sokszínű variációját készítik el színes papíron nagyobb méretben. Ezeket függőleges és vízszintes sorokba rendezik. Térben belógatják, vagy/és falra szerelik a „mintamondatokat”.

Mozgástanulmányok Maurer Dóra

Maurer Dóra: IXEK, 2013

Csoportmunka. A gyerekek egy előre kijelölt területen játszanak. Egy tetszőleges ponton rögzítik a fonalat és egymás mögé felsorakoznak. A gyerekek egymás után dobznak egy dobókockával, és amennyit dombnak, annyit kell lépni – a területen belül maradván – tetszőleges irányba. A lépések nyomán kialakult pontokat rögzítik, s pontok között lesz kifeszítve a fonal, jelölve a játékosok útvonalát. A játék végeztével a gyerekek körbeülik a pályát és megpróbálják lerajzolni ezt az útvonalat.

Fonalak segítségével parafatáblán áthatásokat szerkesztenek a pontokat gombostű vagy rajzszög helyettesíti. A színes fonalak azután bonyolult színes vonalrajzzá válhatnak.

A vizuális kultúra tanára és a múzeumpedagógus alkotó együttműködésének szempontjai

1. szempont: olyan kortárs-és mellette klasszikus –kiállítások bemutatása, játékos módszerekkel, melyek az adott korosztály számára megfelelő kihívást jelentenek.

Összehasonlító, kalandos, élmény centrikus és logikát, vizuális élményt, vizuális emlékezetet egyaránt megmozgató tárlatok. Lehetnek design kiállítások önálló alkotói bemutatók stb. Ezek sokoldalú élményt, benyomást és ismerős hívószavakat rejtenek magukban, melyre rajztanár, ill. múzeumpedagógus építhet.

2. szempont: Olyan geometrikus, konkrét, strukturalista kiállítások megtekintése és foglalkozások tartása, melyek a logikai, tervező, konstruáló képességek kompetencia területét érintik. A non-figuratív, absztrakt, neo-absztrakt, design képzőművészeti alkotásokkal való játék, azok értelmezése, elhelyezése az alkotói tevékenységben, a térrel és a formarendekkel való párhuzamba állítása.

3. szempont: Intermediális alkotásokkal való játék, illetve olyan grafikai anyagokat használó alkotó (csoportok) munkáinak bemutatása ahol a személyesség és az általános vizuális értékrend találkozik. Személyes, individuális filmek, a társadalmi vagy kisebb közösségekhez fűzhető problémák művészi kifejezése a kortárs eszközök segítségével.

4. szempont: A személyes mítoszok, illetve a *neo-konceptualitás*, *neo-dada* megjelenése tárlatokon és az ezekkel való kreatív foglalkozások. Olyan művek létrehozása hagyományos és speciális anyagokkal, melyek a személyesség, az Énkép kifejeződését segítik.

Műlista

A szemléltető anyagnak folyamatosan változnia kell a kortárs művészet alakulásának megfelelően. Az itt felsorolt alkotók és művek nem képviselhetik a kortárs művészet széles spektrumát. Ebből következően a műjegyzékben megjelenő példák sem tekinthetők tételes tananyagoknak. Az egyes művek és alkotók példáival olyan javaslatot teszünk, amely a tanároknak segítséget nyújt abban, hogy saját forrásait bővíthessék.

Alkotók és művek a 6. osztály számára:

Aberdeen Bestiary 12. sz. <https://www.abdn.ac.uk/bestiary/>

Antal Balázs: Installáció (2013 Derkovits). <http://www.viltin.hu/hirek/derkovitsmost>

Baglyas Erika: Száz lepedő, 2004. <http://artportal.hu/magazin/kortars/szaz-lepedo---muvesz-mint-maganember--muveszet-mint-maganugy>

Leleplezés, Kelengye, 2010. <http://artportal.hu/magazin/kortars/kelengye--elkendozes--leleplezes--csonto-lajos-megnyitoszovege-baglyas-erika-kiallitasahoz>

Baglyas Erika: Tehetetlenségi nyomaték, 2010. <http://baglyaserika.blogspot.hu/2011/09/tehetetlensegi-nyomatek-2010.html>

Benczúr Emese: Nem tudhatod... <http://www.c3.hu/~bartok32/emese.htm>

Bodolóczky Linda: hétköznapi tárgyak <http://bodoloczkilinda.blogspot.hu/2010/02/foz-mos-takarit.html>

http://www.port.hu/pls/me/media.print_media_popup?i_area_id=7&i_object_id=339344&i_topic_id=&i_is_picture=1&i_is_video=1&i_org_id=&i_media_id=265764

Borsos Lőrinc: Kiállítás szüleinknek, 2012. <http://borsoslorinc.com/hu/index.php/szemelyes/kiallitas-szueleinknek/>

Chilf Mária: Átmeneti tárgyak, 2014. <http://www.nappalimenedekhely.ro/atmeneti-targyak/>

Ducki Tomek: Életvonal, 2007. Animáció. <http://www.tomekducki.com/life-line-eletvonal>

El-Hassan Róza: Feszített tárgyak, 1995. <http://www.roza-el-hassan.hu/>

Eperjesi Ágnes: tárgyak a házban és a ház körül <http://www.eperjesi.hu/recycled/szorgos-kezek-tennivalok-a-hazban-es-a-haz-korul-busy-hands-chores-around-the-house?id=127>

<http://www.eperjesi.hu/recycled/csempek-tiles?id=89>

<http://www.eperjesi.hu/>

Erdély Miklós: Hadititok, 1984. <http://www.artpool.hu/Erdely/mutargy/Hadititok.html>

Födő Gábor: hétköznapi tárgyak, Szatyrok <http://www.fodogabor.com/>

Freeny, Jason: Gumimaci anatómiája, 2008.. <http://streetanatomy.com/2008/05/28/anatomy-of-a-gummy-bear/>

Gerber Pál: Jó jel (Nem azért élek, hogy boldog legyek, hanem hogy teljesítsem kötelességemet, 1992. (rekonstrukció) <http://www.mke.hu/node/33492>

Gerber Pál: Konstelláció, 1999 http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/archiv/2010/2010_januar.pdf

Haraszty István: Madárkalitka, 1972. <http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/haraszti.html>

Hirst, Damien: Az isten szerelmére 2007. A halál fizikai képtelensége egy élő tudatában) – 1991, Petty-festmények, „Nile” táska 2012. „Entomology” táskák, Gyógyszertárnak álcázott étterem 1998-2003, 2014, Hymn 1999. Feloldozás – Szimpatikus nagy fehérben 2006, Aranyozott mamut csontváz 2015. http://hvg.hu/kultura/20120514_damien_hirst_retrospektiv_london

<http://cornandsoda.com/kortars-arcok-damien-hirst/>

http://artmagazin.hu/artmagazin_hirek/koponyak_kora_-_damien_hirst.231.html

<http://www.stylemagazin.hu/hir/Damien-Hirst-es-a-Prada-halott-bogarai/8776/>

<http://kunszt.reblog.hu/ukran-szarmazasu-milliardose-hirst-mammutja>

<http://urbanplayer.hu/kult/damien-hirts-pharmacy-2/>

Horn, Rebecca <http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/film/tate-film-pioneers-rebecca-horn-films-1970-2016> http://csw.art.pl/new/99/rebecca_e.html
<https://blogbenn.wordpress.com/ubungen-und-aufgaben/der-mond-das-kind-und-der-anarchistische-fluss/> http://www.neu-pr.de/projektor/p_03.html
<http://www.rebecca-horn.de/pages/biografie.html>
<http://www.skny.com/exhibitions/rebecca-horn2?view=slider#2>

Jan Sverák: Olajfalók, 1987. <https://www.youtube.com/watch?v=x3Ssx0ECTD4>

Kapoor, Anish Shooting Into the Corner 2009-13.
<https://www.youtube.com/watch?v=MBmp1b4bFok> 1000 név 1979-80.
<http://c4gallery.com/artist/database/anish-kapoor/anish-kapoor-interview-1000-names.html>, Cloud Gate 2006 <http://aerotope.com/what-we-do/art/cloudgate-anish-kapoor-chicago.html> <https://www.youtube.com/watch?v=JOuizoxCrZA> Leviathan 2011.
ArcelorMittal Orbit 2012. Égi tükör, Piszkos sarok, <http://anishkapoor.com/>
<http://cornandsoda.com/kortars-arcok-anish-kapoor/>

Kusama, Yayoi <http://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/yayoi-kusama>
<http://whitney.org/Exhibitions/YayoiKusama>
<https://www.artsy.net/show/louisiana-museum-of-modern-art-yayoi-kusama>
<http://www.modernamuseet.se/stockholm/en/exhibitions/yayoi-kusama/>
<http://www.modernamuseet.se/stockholm/en/exhibitions/yayoi-kusama/art-and-fashion/>
<http://www.artnet.com/artists/yayoi-kusama/3>

Koronczi Endre: Cipők <http://www.koronczi.hu/texts/till-interview.html>

<http://koronczi.blogspot.hu/2012/11/isten.html>

Koronczi Endre: Minden csoda, Artist loves you, Kordonszalag, Láthatóság,
<http://www.koronczi.hu/mirror/index.html> <http://www.koronczi.hu/freewill/index.html>

Kosuth, Joseph: Egy és három szék, 1965.
http://www.moma.org/collection/object.php?object_id=81435
http://hu.wikipedia.org/wiki/Joseph_Kosuth

Lakner Antal: Eurotrop, Dermohërba „A Eurofarm) 2000.
<http://tokyotenuki.blogspot.hu/2006/03/antal-lakner.html>
<http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwj8293ysqrQAhXL7BQKHe5BDWsQFggfMAE&url=http%3A%2F%2Ffacax.eu%2Fmuveszek%2Flakner-antal.42.html%3FdownloadType42%3Ddoc%26downloadFile42%3D1137&usg=AFQjCNEwk--9imGd-q-9iGpSitrfeANXA&sig2=4oxV9dx2tjxTjtyO2PhWDQ&bvm=bv.138493631,d.d24&cad=rjt>

Lakner Antal: Tárgyak - INERS_Home Transporter a talicska pad 1998.

<http://www.artpool.hu/lehetetlen/real-kiall/nevek/laknera.html>

<http://artportal.hu/lexikon/muveszek/lakner-antal-1446>

Márton Zsolt: Rajzfilmfigurák anatómiája, 2012.
http://www.tervezografika.hu/biennale_14/marton_zsolt0.html
<http://designdroops.cafeblog.hu/2012/08/27/kortars-magyar-artplacc/>
<http://hg.hu/cikkek/design/4937-mome-bestiariu-mato>

Mátrai Erik, http://acbgaleria.hu/muveszek/matrai_erik.13.html?pageid=272
<http://kulter.hu/2012/05/az-emberi-lab-mint-meritekegyseg/>
<http://epiteszforum.hu/terilluzionista-interju-matrai-erikkel>
<http://artportal.hu/lexikon/muveszek/matrai-erik-7507>

Németh Hajnal: Összeomlás, 2011. <https://www.youtube.com/watch?v=mMYuH4yVJVY>

Németh Ilona: Rész, 2000. http://www.balkon.hu/archiv/balkon04_08/02szipocs.html

Oppenheim, Méret: Prémes csésze, 1936.
http://en.wikipedia.org/wiki/File:M%C3%A9ret_Oppenheim_Object.jpg

Pacsika Rudolf: Láncos létra: Expanding innovation, 2005. Egyensúly
http://www.balkon.hu/archiv/2006/2006_10/2abszurd.html

Plessi: LLaut Light, 2011. <https://www.youtube.com/watch?v=-VeM9MFkqPo>

Ray, Man: Ajándék, 1963.
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:'Cadeau'_by_Man_Ray,_iron_and_nails,_Tate_Modern.JPG
<http://smarthistory.khanacademy.org/surrealism-manray.html>

Ráskai Szabolcs: háztartási tárgyak, szerkezetek <http://www.raskaiszabolcs.com/>
Shiota, Chiharu munkái, terei, <http://www.chiharu-shiota.com/en/>
Szabó Ádám: Vörös sünn, áldokumentum film <http://szaboadam.tumblr.com/archive>
<http://szaboadam.tumblr.com/post/45256097314/red-hedgehog-2005-video-detail-1922-loop>
<http://szaboadam.tumblr.com/post/45175435366/red-hedgehog-2005-video-245-loop>

Szentjóby Tamás: Hülő víz, 1960. (Plágium 2000)
<http://multiplika2000.wordpress.com/2008/11/16/hulo-viz/>

Szirmai Márton: Grimm Cafe, 2013, animációs rövidfilm, <https://vimeo.com/69794173>

Vác Péter: Nyuszi és az őz, animáció, 2012. <https://vimeo.com/52744406>

Várnai Gyula: Átjáró, 1993. http://www.varnaigyula.hu/munkak/atjaro_ii..8.html?&pageid=7

Várnai Gyula: Hármasság, 1995.
<http://www.varnaigyula.hu/munkak/harmassag.33.html?&pageid=7>

Weiwei, Ai <http://cornandsoda.com/kortars-arcok-ai-weiwei/>
http://hvg.hu/hvgmuerto/20150322_Szokes_az_Alcatrazba_Ai_Weiwei_es_a_bor
<https://www.wien.info/hu/sightseeing/museums-exhibitions/contemporary-art/aiweiwei-21er-haus>
<http://stilblog.hu/2011/04/12/ai-weiwei-es-a-napraforgo-magok/>
<http://www.origo.hu/filmklub/blog/kritika/20121031-egy-kinai-ad-lecket-demokraciabol-ai-weiwei-never-sorry.html>

Westminster Bestiary, <http://www.facsimilefinder.com/articles/westminster-bestiary-bestiaries-third-family/>

6. osztályos tanítási - tanulási programok A kortárs képzőművészet tanítása modulhoz

SZERZŐK:

Geisbühl Tünde,
Kölcsey Ferenc Általános Iskola

Pénzár Ágnes,
Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános iskola, Gimnázium és Szakközépiskola Deák Ferenc
Gimnáziuma és Általános Iskolája

TANÍTÁSI TANULÁSI PROGRAM

a kortárs képzőművészet modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

Geisbühl Tünde
Kölcsey Ferenc Általános Iskola
(Budapest)

Időterv

Kipróbálás: 2017/18. tanév, a megvalósítás kezdete a 1. félévben, 2017. november

6.A: heti 1 órában – 26 óra

6.B: heti 1 órában – 26 óra

A 6. évfolyam 2017-18. tanév programjának áttekintése

TÉMA CÍME	Fejlesztési résztémák	Integráció	Időigény
1. Kortárs művész, mint segítő	Egy irodalmi mű, műrészlet elemzése a segítségre szoruló szereplő/hős helyzetének megismerése céljából Kortárs képzőművészek szokatlan tárgyai, melyek a főszereplő segítségére lehetnek A továbbszótt irodalmi mű egy jelenetének ábrázolása	irodalom, fizika (tárgyak jelenségek működése)	4 óra
2. Nyomozó iroda – oknyomozás, helyszínelés	Nyomozóirodák létrehozása speciális szakterülettel Egy rejtélyes történet helyszíne, helyszínelés, dokumentálás Az esthez tartozó fiktív szereplők karaktere, profilja „Nyomozói konferencia”	Média, Informatika, Etika, a választott „specializáció” szerint csoportonként eltérő, pl.: természettudomány, sport, életvitel, történelem, stb.	5 óra

3. Sosem volt lények – „kamufilmek”	Egy titkos laborban – különös növénykísérletek Egy fiktív hírműsor– szakértői játék - sosemvolt, képzeletbeli lények, állatok Filmstúdiók filmterve a sosemvolt lény bemutatására - munkálatok, forgatás Filmszemle	Biológia, Földrajz, Média, filmművészet Irodalom, Informatika	5 óra
<p>Az első félévre tervezett feladatokat nem tudtuk hiánytalanul elvégezni, egyrészt nagyon sok tanóra elmaradt különböző rajtunk kívül álló okok miatt, másrészt a tanulók is lassabban haladtak, mint vártam, terveztem.</p> <p>A harmadik feladatot kezdtük el az első félévben, a folytatása már a második félévre esik.</p>			

Az osztályok létszáma 21, 24 fő. Heti egy tanóra. A 6. a osztály tanulói egyöntetűen sokkal lelkesebben, aktívabban és igényesebben dolgoznak, alig várják az újabb kihívásokat, igyekeznek mindig jobbat létrehozni. A 6. b osztályosok harmada, néha fele sokkal nagyobb kihívást jelent, mert kevésbé motiváltak, és nem érzik igazán fontosnak, hogy igényes alkotást hozzanak létre. a csoportban való munka is sokkal nehezebben megy nekik. A legutóbbi feladatnál változtattam az előzetes tervemen náluk, s így van érzékelhető javulás az órai munkájukban, a közös beszélgetésekben is, ezért remélem, hogy szinte mindenki lelkesebben, és igényesebben dolgozik majd.

A tervezett feladatokat sajnos lassabb tempóban tudjuk elvégezni, mert nem csak a gyerekek haladnak lassabb ütemben a megvalósítással, hanem rengeteg iskolán kívüli feladataik vannak,

amik miatt gyakran hiányoznak, vagy elmaradnak tanórák (versenyek, színházlátogatás, korcsolyázás, úszás, ünnepség, egyéb projektnapok, stb.)

A feladatok megírása és megvalósítása során több szempontot is fontosnak tartottam. Egyrészt mindenképp szerettem volna, hogy az előző évben, az 5. évfolyamon már látott, „használt” kortárs alkotásokat (azok fotóit) egyre biztosabban ismerjék, egyre több szempont szerint vizsgálják, alkalmazzák, és persze újakkal is ismerkedjenek. Fontos a feladat megtervezésénél, kitalálásánál az is, hogy kapcsolódjon a gyerekek érdeklődési köréhez, életkori sajátosságaikhoz. Ugyanakkor elengedhetetlen az is, hogy figyeljek a tanulókra, s tudjak menetközben is módosítani a feladatokon, feladatrészekben, ha szükséges évről évre, és néha fontos, hogy lehessen más és más feladat, módszer, munkaforma is az egyes párhuzamos osztályokban.

A tanulók nagyon várták már (mert hallották a korábbi diákoktól) az erre a tanévre tervezett „filmes” feladatokat. Nagyon izgatja, foglalkoztatja őket ez a lehetőség, hiszen a telefonjukat tudják használni erre. Imádják rögzíteni magukat, s egymást is, s ezekben a feladatokban fontos célt kaphatott ez a korosztályuk számára fontos játék. Az utóbbi években ezek a feladatok ebbe a „filmezős” irányba alakultak, módosultak.

A modul szerinti **első feladatunk egy irodalmi mű, a Ludas Matyi újragondolása** és összekapcsolása egy kortárs műtárggyal, amit olyan szerepbe, szituációba kellett hozniuk, elképzelniük, hogy alkalmas legyen Ludas Matyi megsegítésére. Ebben az esetben az volt a megoldandó probléma, hogy egy kortárs tárgyat, műtárgyat olyan funkcióban, szituációban képzeljenek el, ami alkalmas arra, hogy Ludas Matyi megleckéztesse Döbrögit. Fontos a

kerettörténet, az eredeti mese, ami váratlan módon, humorosan folytatódik, miszerint Matyi találkozik egy kortárs művésszel, akinek ellátogat a műtermébe.

Nagyon hasznosak azok az apró visszacsatolások, amelyekkel megerősíthetők a korábbi tanórák témái. Itt például arra lehet visszaemlékezni, hogy az előző évben már megnéztünk fotón néhány kortárs műtermet, s most azok egyikébe csöppenhet Matyi. A tárgyak új vagy célirányos funkcióval való összekapcsolása pedig a következő évi (7. oszt.) tárgytervezési feladatot készíti elő.

Az alkotó feladat az volt, hogy a műtárgy akcióban legyen látható a képen, láthassuk minél pontosabban, és érzékletesebben Döbrögi helyzetét. S feladatuk volt az is, hogy megfogalmazzák miképpen valósult meg ez a jelenet, s ezt fogalmazzák meg úgy, mintha folytatnák a mesét, s derüljön ki az is, hogy ki volt Matyi segítségére. Ami nehézséget okozott a gyerekek egy részének az az volt, hogy valósnak tűnő, következetes helyzetet gondoljanak ki. Sokan a jelenet, szituáció kitalálása során megfélekedtek a feladat eredeti elvárásairól. Gyakran kerültek a következetlenség helyzetébe, vagy kifelejtettek valamit az adott keretektől. Ennek ellenére feladatot szinte mindenki élvezettel megoldotta, a 6. b osztály tanulóinak az igényes képi kifejezőeszköz használat terén voltak problémái. Nem belső szükséglet és elvárás náluk az igényes kidolgozás, hanem csak a jó jegy megszerzése érdekében fordítanak többlet energiát a munkára.

A feladat képi megvalósítása során a figyel irányítását a szén mellett egy-két színes porpasztell kréta használatával kellett megoldaniuk. A szén használata többnyire újszerű volt még számukra. A történetet egy külön lapra írták, s tették a rajz mellé.

A második, hosszabb témánk a nyomozóirodák által feltárt ügy filmes rögzítése és bemutatása volt. Ugyan először úgy terveztem, hogy a feladat bevezetését - a kortárs művek fotóinak, mint bűnügyi helyszínek az értelmezését - csoportban végzik majd, de végül az egyéni

feladatmegoldásnál döntöttem. Szerettem volna jobban megismerni az egyes tanulók gondolkodását, egyéni fantáziájukat, következetes, tényekből kiinduló teória-képzésüket. Olyan kerettörténetbe helyeztem őket, mintha egy neves nyomozóiroda hirdetne felvételt, s azokat veszik fel, akik a legtökéletesebb - a valóságos képi információkból kiinduló, azokat szem előtt tartó -, de frappáns, hihető teóriákat fogalmaznak meg. Nyolc fotót három példányban nyomtattam ki, s így egy képhez három teória születhetett. Ezeket össze is vethettük, s megbeszéltük a hallott teóriák alapján, hogy kiket lenne érdemes felvenni. Ennél a feladatnál is sok időt „vesztettünk” mert minden tanuló szerette volna felolvasni az ötletét, s aztán meg is beszéltük, vitattuk ezeket. A probléma az, hogy csak a füzetekben maradt némi nyoma ezeknek az óráknak, mert látható alkotás ekkor még nem született.

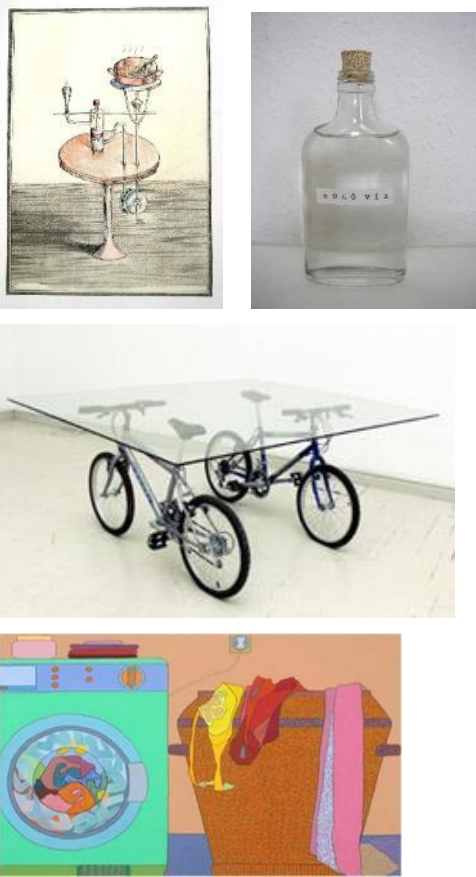
Ez a feladat szintén alkalmas volt arra, hogy felidézzen és megerősítsen tavalyi fejlesztési célokat. Az objektív képi elemek, és a szubjektív gondolatok tudatos szétválasztását, s a következtetések, teóriák felállításában betöltött fontos szerepüket. Ez kicsit be is vezette a saját nyomozói gondolkodásuk alapjait. Azonban ebben az életkorban a következetes oknyomozói gondolkodás még igencsak kezdetleges, és a játék öröme, a mozgóképi rögzítés az, ami igazán lázba hozza őket. Arra alkalmas ez a feladat, hogy láthatják mire képesek, milyen „filmet” tudnak készíteni, mit kellene másként, máshogyan csinálni. Látva egymás munkáit, tanulhatnak egymástól, tudatosíthatnak egyre több mindent. Hol került ellentmondás a nyomozásukba, játékukba, hol vannak hiányosságok, amik miatt a nézők nem érthetnek meg mindent, hosszú lett vagy nagyon rövid, nem lehet értelmezni, esetleg hiányzik a nyomozás, s csak a bűntényt rögzítették. Megállapíthatják azt is, hogy mennyire tudnak szervezeten együttműködni, miben kellene változniuk, magatartásuk, személyiségük, vagy szervezetlenségük okozza-e a problémákat. Az együttműködés az egyik osztálynak jól ment (6. a), míg a másiknak kevésbé. Ezt a rajzos értékelő lapokon rögzítettük is. A feladatot majdnem mindenki kedvelte, azok nem, akik összevesztek, s nem tudták megoldani jól a munkát. Fontos óra, órák voltak az egymásnak való

bemutató is, a közös kommunikáció egymás alkotásairól. A végén kérték, hogy korábbi évek filmjeit is hadd lássák. Sajnos ez a feladatrész is további időbeli csúszást eredményezett, viszont azt gondoltam, hogy a kíváncsiságuk olyan lehetőség, amit ki kell használnom, hiszen az ilyen állapotban folyó figyelem és beszélgetés sokkal hatékonyabb.

A harmadik feladatot a titkos laboratóriumban való munkálkodást elindítottuk, az egyik osztály csoportban dolgozott (6. a), a másik osztály tanulói viszont önállóan oldották meg a feladatot. Ez a munkaforma eltérés sikeresebb eredményt hozott mindkét osztálynál. A feladat előkészítése közös, vezetett beszélgetés és játékos problémamegoldásokkal történt. Majd egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítettek a labor dolgozóihoz méltó „növény-nemesítést” rajzzal, leírással, illatokkal és hangokkal, zajokkal. A csoportban dolgozók sokkal komplexebb terveket és bemutatót hoztak létre, viszont az önállóan dolgozó tanulók, izgalmas és jó rajzokat, leírásokat adtak be.

A 6. évfolyam 2017-18. tanév részletes terve

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
1. TÉMA: KORTÁRS MŰVÉSZ, MINT SEGÍTŐ, időigény: 4 óra				
1. résztéma: 1 óra				
Egy irodalmi mű, műrészlet elemzése a segítségre szoruló szereplő/hős helyzetének megismerése céljából				

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
<p>Inspirálódás képességének tágítása más műveltség terület felől.</p> <p>Jellemvonások, karakterek egyre árnyaltabb megfogalmazása.</p> <p>Emberi viszonyok meghatározása, képi megjeleníthetőség.</p> <p>Néhány adekvát képi/filmnyelvi eszköz megismerése.</p>	<p>Az irodalom tanár és/vagy a tanulók bevonásával egy irodalmi alkotás kiválasztása, melyben egy fontos szereplő segítségre szorul.</p> <p>A választott mű a Ludas Matyi első egységének közös meghallgatása.</p> <p>A főszereplők karaktere, jelleme, viselkedése, viszonyuk egymással: Ludas Matyi és Döbrögi jellemvonásainak összegyűjtése. A kettejük viszonyának fogalmi körülírása.</p> <p>Ki, mit csinálna Matyi helyében, ki, mit szeretne, vagy tudna tenni egy ilyen szituációban.</p> <p>Néhány gyors jelenet, beállítás, létrehozása és fotózása, melyben főként a képi eszközök segítségével láthatóvá lesz az egyik szereplő alárendelt, kiszolgáltatott helyzete.</p>	<p>Előzetes megbeszélés, egyeztetés kollégával, diákokkal.</p> <p>Kiscsoportos feladat a jellemvonások, viszonyok megfogalmazása.</p> <p>Egyéni feladat, majd közös megbeszélés.</p> <p>Kiscsoportos drámás feladat, fotózás</p>	<p>Nyomatott, vagy hanganyag a választott műből</p> <p>Saját vizuális füzet</p> <p>Teremben található eszközök, telefon fényképező funkcióval</p>	
<p>2. résztéma: 1 óra</p>				

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
Kortárs képzőművészek szokatlan tárgyai, melyek a főszereplő segítségére lehetnek				
<p>Nézőpont váltó képesség fejlesztése.</p> <p>Fantázia, divergens gondolkodás, rugalmasság, fluencia, egyediség</p>	<p>Kortárs alkotások adott szempontok mentén való vizsgálata.</p> <p>Kivetített kortárs képzőművészeti alkotások megfigyelése a segítségnyújtásra való felhasználás szempontjából. Ötletek, asszociációk gyűjtése.</p> <p>Személyes választások a főszereplő megsegítésére. A kiválasztott alkotás történetbe szövése. Például: Ludas Matyi hazafelé bandukol megveretése után, és találkozik egy kortárs művésszel, aki segítségére siet, elhívja a műtermébe, ahol közösen kiválasztják az alkalmas művet, tárgyat, eszközt, ami Matyi segítségére lehet. Kitervelik a z akciót....</p> <p>A történet ábrázolási lehetőségének/lehetőségeinek vázlata</p>	<p>Egyéni választások, ötletek.</p> <p>Kiscsoportos megosztások, megvitatások.</p> <p>Egyéni választás, ötletelés, tervezés. Megfogalmazás.</p>	<p>Kortárs alkotások mappába, ppt-be gyűjtve.</p> <p>Projektor, számítógép.</p> <p>Alkotások kinyomtatott fotói.</p> <p>Tanulói füzet</p>	

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
3. résztéma: 2 óra				
A továbbszótt irodalmi mű egy jelenetének ábrázolása				
<p>Képalkotó, komponáló képesség,</p> <p>Lényeg kiemelő képesség,</p> <p>Vizuális elbeszélő képesség</p> <p>A figyelem irányítás képességének fejlesztése</p>	<p>Az egyénileg kitalált történetek egy jellemző, fontos pillanatának képi ábrázolása.</p> <p>A hatékony vizuális közvetítés érdekében fontos a jelenet lényeges elemeinek kiválasztása. Az ábrázolni kívánt helyzet, esemény megfelelő komponálása.</p> <p>A figyelemirányítás eszközeként a szénrajzhoz egy-két szín használatával kísérleteznek.</p> <p>A vázlatok és megbeszéltek alapján képi alkotás szénrel és színes krétával.</p> <p>Az elkészült alkotások közös megfigyelése, megbeszélése adott szempontok mentén.</p>	<p>Közös beszélgetés.</p> <p>Az elkészített egyéni vázlatok kapcsán egyéni „konzultációk”.</p> <p>Kiscsoportos megbeszélések, javaslatok, ötletek egymásnak.</p> <p>Egyéni alkotás.</p> <p>Közös, nagycsoportos beszélgetés.</p> <p>Egyéni értékelés</p>	<p>Vázlatfüzet, ceruza,</p> <p>Rajzlapok A/3 szén és néhány választott színes porpasztell kréta, fixatív.</p>	

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
	<p>A közös megbeszélés után egyénileg értékelik a munkájukat rajzos, szöveges kérdések alapján.</p>		<p>Rajzos, szöveges értékelő lapok.</p>	

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
2. TÉMA: NYOMOZÓ IRODA – OKNYOMOZÁS, HELYSZÍNELEÉS, időigény: 5 óra				
1. résztéma: 1 óra				
Nyomozóirodák létrehozása speciális szakterülettel				
<p>Képolvasás, értelmezés.</p> <p>Objektív, szubjektív elemek szétválasztásának képessége.</p> <p>Elemzés, kombinálás, koncepció alkotás.</p> <p>Ok-okozat feltárása</p> <p>Tervezés, önállóság</p>	<p>A kíváncsiság felkeltése, bevezetés az oknyomozás témába, előre kiválasztott kortárs alkotások fotóival.</p> <p>Kinyomtatott képek közül választhat minden tanuló. Egy képből annyi példány van, ahány fős kis csoportokat szeretnének létrehozni, pl.: 3-4 főt.</p> <p>Az azonos képeket választó tanulók a képen látható vizuális információk alapján megkísérlik kitalálni mi történhetett az adott helyszínen, vagy a szereplővel. Szamba veszik az objektív tényeket, nyomokat, és</p>	<p>Egyéni fotóválasztás.</p> <p>Kiscsoportok alakítása.</p> <p>Kiscsoportos feladatmegoldás.</p>	<p>Kinyomtatott kortárs művek fotói.</p> <p>Tanulói jegyzet, vázlatfüzet.</p>	 <p><small>Fotó: Székely, László, 2015. Képzőművészeti installáció. 100 cm x 100 cm. Helyszín: Művelődési, Kulturális Központ, Budapest.</small></p>

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
	<p>következtetéseket, teóriákat állítanak fel.</p> <p>A csoportok megosztják egymással a látványokhoz kitalált következtetéseiket, teóriáikat.</p> <p>Saját tanulói nyomozóirodák létrehozása. A tanulók érdeklődési területeinek gyors összegyűjtése, felírása a táblára. Az azonos érdeklődési területhez tartozó tanulók közös nyomozóirodát alkotnak, 2 vagy 3, 4, 5 fővel.</p> <p>Kitalálják a nyomozóiroda nevét, logóját. Közösen gondolkodnak egy kinyomozandó eseten, ami a szakterületükhöz kapcsolódik.</p> <p>Kitalálják, mire lesz szükségük a „bűntény” feltárásához, valamint, hogy milyen anyagok, eszközök felhasználásával, és milyen helyszínen tudnák létrehozni az esetet.</p> <p>Összegyűjtenek olyan eseteket, információkat, melyek kapcsolódnak</p>	<p>Közös megbeszélés.</p> <p>Eltérő létszámú kiscsoportok létrehozása.</p> <p>Kiscsoportos munka, tanári konzultációkkal.</p> <p>Rövid inspirációs ppt. a logókról, esetleg a fémdomborításról.</p> <p>(az aktívabb csoportok domborított fémlemezről is elkészíthetik a jelvényüket)</p>	<p>Tábla, kréta.</p> <p>Projektor, laptop, ppt.</p> <p>Fémdomborítóshoz: fém üdítősdobozok felvágott palástja, rossz golyóstoll, olló, dobozkarton lapok.</p>	

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
	<p>a nyomozói szakterületükhöz. A szakterületükhöz kapcsolódó érdekes és fontos információkat, adatokat vagy eseteket kinyomtatják.</p> <p>Ezekre a feladatokra az iskolai tanórán kívül is időt kell majd fordítaniuk.</p>	<p>A csoporton belül projekt jellegű feladatvégzés.</p> <p>Önállóan tervezik, osztják el, végzik az adott feladataikat.</p>	<p>Tanulói gyűjtéshez számítógép, internet.</p>	
<p>2. résztéma: 2 óra</p> <p>Egy rejtélyes történet helyszíne, helyszínelés, dokumentálás</p>				
<p>Elemzés – kombinálás.</p> <p>Probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás)</p> <p>Koncepció alkotás, tervezés.</p> <p>Rekonstruálás</p> <p>Kifejezés (kommunikáció)</p>	<p>A kitalált rejtélyes eset, bűntény rekonstruálása, felderítésének dokumentálása.</p> <p>A dokumentálás lehetőségének megbeszélése, a szükséges információk listája, mely segíti a tanulói csoportok munkáját. A készítendő dokumentáció lehet mozgókép, fotósorozat, ppt, nyomozati napló, stb., melyeket a projekt végén a nyomozói</p>	<p>Frontális információ, közös megbeszéléssel.</p>	<p>Tanulói telefonok, melyek alkalmasak kép és hang rögzítésre.</p> <p>Hozott eszközök anyagok (pl.: mérőszalag,</p>	

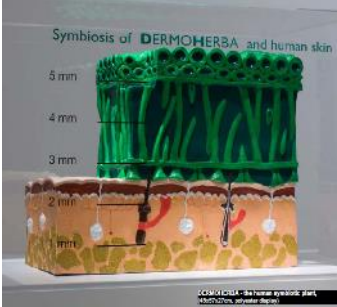

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
<p>több csatornán, csatornaváltással)</p> <p>Folyamatszervezés Megoldás (komplex elméleti és gyakorlati)</p> <p>Művészi alkotó folyamat megtapasztalása, sokrétű munka.</p> <p>Együttműködés</p>	<p>konferencián mutatnak majd be egymásnak.</p> <p>A tanulói csoportok az egész iskola területét használva létrehozzák - terveik alapján, és a hozott eszközök, anyagok felhasználásával – a rejtélyes eset nyomait.</p> <p>Majd átalakulnak helyszínelőkké, nyomozókká, és dokumentálják a tényeket, a helyszínt, és az eset felderítését.</p> <p>Az összegyűjtött nyersanyag, fotó, film, rajz, szöveg, hanganyag felhasználásával házi feladatként folytatják az eset dokumentációjának elkészítését.</p>	<p>Önálló projektszerű tervezett feladatvégzés az adott kiscsoportokban.</p> <p>Tanári segítség, konzultáció a felmerülő problémák kapcsán.</p> <p>Teljesen önálló, iskolán kívüli projektmunka.</p>	<p>gumikesztyű, lámpa, csipesz, stb...)</p>	
<p>3. résztéma: 1 óra</p> <p>Az esthez tartozó fiktív szereplők karaktere, profilja</p>				

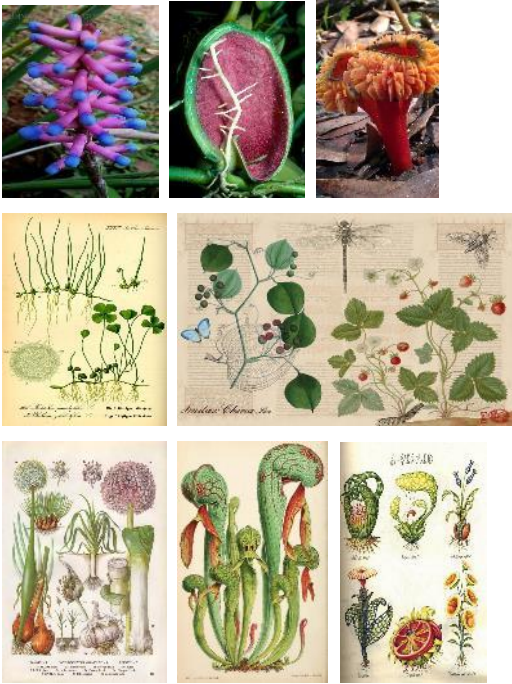
Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
<p>Rekonstruálás</p> <p>Kifejezés, kommunikáció több csatornán, csatornaváltással.</p> <p>Együttműködés.</p> <p>Képkalkotó, komponáló képesség,</p> <p>A figyelem irányítás</p>	<p>A kitalált rejtélyes eset elkövetőjének vizuális megjelenítése.</p> <p>A csoportok megalkotják az elkövető karakterét, profilját, megfogalmazzák a lényeges karakteres jellemzőit.</p> <p>A nyomozóirodában különleges fantomkép rajzolókká válnak a tanulók.</p> <p>Úgy rajzolják le egymást, mint „elkövetőket”, hogy nem láthatják a rajzlapjukat, rajzukat. Az elkészült portrét kiegészítik, folytatják a megbeszélte profiloknak megfelelően, valamint a háttérben az elkövető előfordulási helyét is ábrázolják.</p> <p>Az egyes nyomozóirodák akár képes felhívássá/plakáttá is alakítják a rajzokat, s azokat kitehetik az iskolában.</p>	<p>Csoportmunka, verbális információk összegyűjtése, majd azok egyéni feladatként vizuális megjelenítése.</p>	<p>Rajzlapok, filctollak, újságpapír az eltakaráshoz, festék.</p> <p>Cellux vagy gyurmaragacs a plakátoláshoz.</p>	
<p>4. résztéma: 1 óra</p>				

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
„Nyomozói konferencia”				
	<p>A tanulói csoportok, „nyomozó irodák” bemutatják egymásnak az elkészített vizuális anyag (ppt, fotó, mozgókép, hanganyag, poszter, stb.) segítségével a különleges esetüket.</p> <p>A játékos szituáció segítségével átélhetőbbé lehet a nyomozói szerep, s a bemutatkozás keretei is így komolyabbak.</p> <p>A tanár vagy egy tanuló lesz a konferencia levezető elnöke, ő kéri fel a nyomozó irodák képviselőit az előadásokra.</p> <p>A konferencia záró elemeként értékelik az egyes irodák munkáját.</p>	<p>Frontális előadások a tanulói kiscsoportoktól.</p> <p>Irányított beszélgetés, értékelés.</p>	<p>Projektor, laptop, hangszóró,</p> <p>Tanulói ppt, képek, mozgóképek, stb.</p>	

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
				
3. TÉMA: SOSEM VOLT LÉNYEK – „KAMUFILMEK” , időigény: 5 óra				
1. résztéma: 1 óra Egy titkos laborban – különös növénykísérletek				

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
<p>Megfigyelő képesség</p> <p>Vizuális emlékezet</p> <p>Formaalkotó képesség</p> <p>Kreativitás</p> <p>Elemzés</p> <p>Értelmezés</p> <p>Együttműködés</p> <p>Kortárs alkotás, mint terv, makett megfigyelése.</p>	<p>A feladat elvégzését szintén kerettörténetbe helyezzük, miszerint a tanulók egy titkos laboratóriumban vannak és egy különös projektben vesznek részt.</p> <p>Tervezniük, modellezniük kell egy sajátos, rendkívüli funkcióval bíró növényt egy adott életkorú, kívánságú személy számára.</p> <p>A tervezés előtt felmérjük, kinek milyen viszonya van a növényekkel: növény birtoklás, gondozás, választás, kedvelés.</p> <p>Az új növényt 12 éves gyerekek számára tervezik, ehhez felméri az ilyen korú gyerekek kívánságait, vágyait. Két nagy papírra összegyűjtik, mit szeretnének, mit nem szeretnének a gyerekek.</p> <p>Az összeírt listát szétdaraboljuk, s az egyes tanulók ezek közül választanak. A tanulók az általuk választott funkciók alapján kerülnek</p>	<p>Frontális feladat kijelölés, közös megbeszélés.</p> <p>Két írnok segítségével rögzítjük a közösen felsoroltakat.</p> <p>Majd darabolják</p> <p>Csoportalakítás, 3-5 fős csoportok.</p>	<p>Nagyméretű csomagoló papír, filctoll.</p> <p>Olló vagy snitzer.</p> <p>Előre elkészített illatminták; kis bébiételes</p>	

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
	<p>csoportokba. A választott funkciókra kell majd tervezniük a növényt</p> <p>A csoportok írásban is megkapják a feladatot: „EGY RENDKÍVÜLI, EDDIG MÉG NEM LÉTEZŐ NÖVÉNY LÉTREHOZÁSA! Legyen a növény különleges szerepű, rendeltetésű, bírjon rendkívüli tulajdonságokkal!</p> <p>A növény fejlődéséhez, növekedéséhez, működéséhez az energiát a környezetében lévő, vagy a közelébe juttatott illatok, szagok biztosítsák.</p> <p>A növény működésének egyik sajátos mellékterméke legyen, hogy hangokat bocsájt ki.”</p> <p>Közösen megnézzük, hogy Lakner Antall milyen különleges funkcióra tervezett növényt, valamint Szabó Ádám egyedi szupergyümölcsseit, majd néhány érdekes virág, növény fotóját, és növényhatározói rajzokat.</p> <p>A csoportok kiválasztanak illatokat az előre odakészített kis illatos,</p>	<p>Frontális információ, inspiráció nyújtás.</p> <p>Csoportmunka, feladatmegosztással.</p> <p>Tanári segítségnyújtás a csoportoknak, a felmerült problémák,</p>	<p>üvegekben különböző erősen illatozó, szagló anyagokkal pl.: kávé, fokhagyma, levendula, fahéj, lenolaj, ecet, stb.</p> <p>Egyszerű hangszerek, csengők, dobok, reszelők, fémlapok, fődők, fakanalak, stb.</p> <p>Ppt. projektor, laptop,</p>	

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységek, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
	<p>szagos üvegcsékből, valamint hangokat adó eszközöket is választanak.</p> <p>Közösen kitalálják a növényt, megosztják a feladatokat egymás közt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tervrajz (méret, arányok, forma, szín, szerkezet...) - Leírás, meghatározás (élettér, szükségletek, szaporodás, működési folyamat...) - Ajánlás (kinek milyen célból, milyen funkcióra) - Makett - Hang, zaj megkonstruálása <p>Az elkészült növény terveket, hangokat, „zenét” és a tápláló illatokat bemutatják egymásnak. Kiválasztják a legkülönlegesebbet, és a legprecízebb dokumentációt.</p>	<p>elakadások megsegítésére.</p> <p>Közös megbeszélés, értékelés.</p>	<p>Rajzlapok, grafikai és színes eszközök, agyag.</p>	
<p>2. résztéma: 1 óra</p> <p>Egy fiktív hírműsor – szakértő játék - sosemvolt, képzeletbeli lények, állatok</p>				

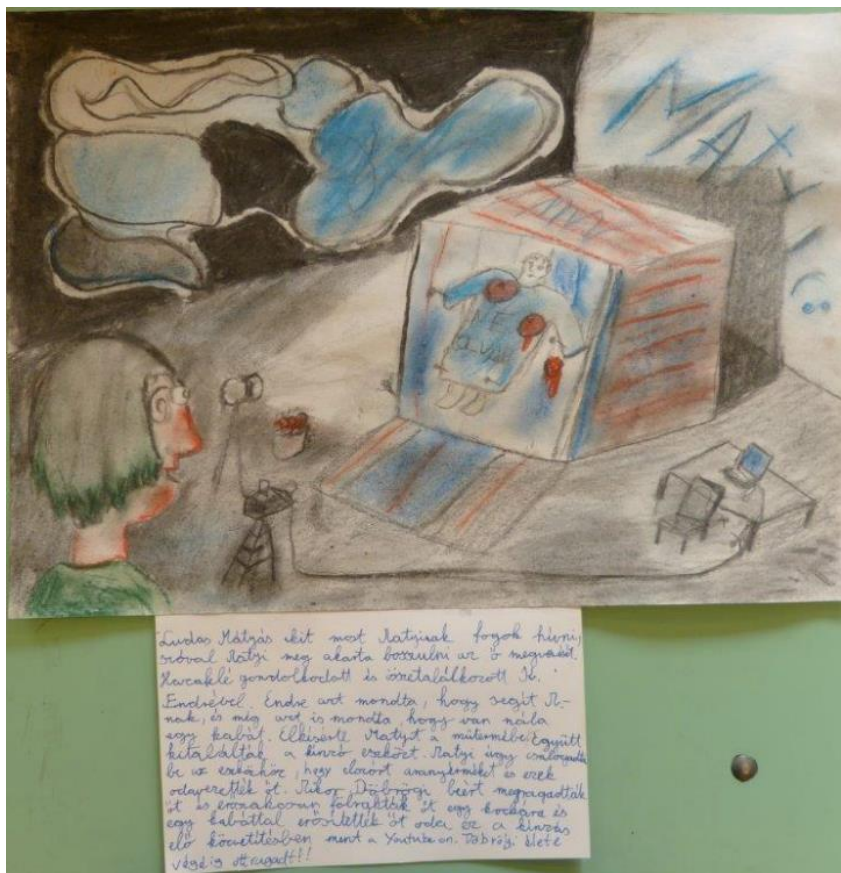
Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
<p>Látvány, kép és hang értelmezés fejlesztése. Következtetések levonása képek, látványok alapján. Statikus és dinamikus állapotok, folyamatok értelmezése. (trükk felvétel!)</p> <p>Kritikai képesség fejlesztése, befolyásolhatóság felismerése, a befolyásolás eszközeinek tudatosítása.</p> <p>Emlékezet, fantázia megmozgatása.</p>	<p>„Hírigazgatók vagytok egy tv csatornánál, érkezik hozzátok egy kis riportfilm, adásba adjátok-e? és milyen műsorban? mit gondoltok róla?”</p> <p>Megnéznek egy tudományosnak tűnő videót, egy világúrból érkezett különös mintáról, a „Vörös sünről”. Szabó Ádám áldokumentum filmjének lejátszása. Különös marsi lelet tuskéket növeszt.</p> <p>Mi lehetséges, mi nem? kérdés felvetése, mely bevezeti a sosem volt lények témát.</p> <p>Ki mit gondol erről a véletlenül előkerült filmről? A csoportok kis egyeztetés után elmondják véleményüket.</p> <p>Filmes emlékek felidézése.</p> <p>A TV csatorna megbízást ad egy filmstúdiónak egy furcsa lényeket szerepeltető film tervének kitalálása.</p>	<p>Szemléltetés. A lehetséges és lehetetlen téma bevezetése, ismeretbővítés kortárs művészeti alkotás témakörben.</p> <p>Szabodon alakított csoportban „szakértők” megbeszélés, vita, majd frontális megbeszélés, tudatosítás.</p> <p>Frontális beszélgetés, emlékek felidézése.</p>	<p>Projektor, laptop, videó link, hangszóró.</p> <p>Rajzlapok, grafikai és színes eszközök, vázlatfüzet.</p>	

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
<p>Látványok, képek felidézésének képessége.</p> <p>Kooperatív képességek fejlesztése.</p> <p>A kreativitás; fantázia, divergens gondolkodás, rugalmasság fejlesztése.</p> <p>Formaalkotó képesség fejlesztése.</p>	<p>Különböző filmes műfaj, filmtípus szerint rendeződnek csoportba, létrehozva a filmstúdiójukat.</p> <p>Megbeszélik, kitalálják a történetet és a szereplő lények külső, belső jellemzőit. Meghatározzák formájukat, képességeiket, élőhelyüket, stb. Szöveges illetve vázlatos megoldások készítése.</p> <p>Inspirációként a rajzoláshoz, megjelenítéshez megnéznék régi rajzokat középkori bestiáriumokból.</p> <p>A feladat rajzos tervezéséhez használhatók a természetismeret és biológia és állatos könyvek.</p> <p>Az elkészített vázlatok ötletek megosztása egymással.</p> <p>Házi feladat a választott filmes műfaj, filmtípus sajátos jegyeinek, jellemzőinek összegyűjtése.</p>	<p>Csoportban közös kreatív ötletelés és tervezés, kooperatív munka. Szerepbe helyezkedés motiváló, inspiráló hatása.</p> <p>Segítség, konzultáció a csoportokkal, egyénnel.</p> <p>Frontális beszélgetés.</p> <p>Házi feladat, önálló ismeretszerzés.</p>		

TANULÓI MUNKÁK

1. TÉMA: KORTÁRS MŰVÉSZ, MINT SEGÍTŐ

6. a és 6.b osztályos tanulóktól, de a 6. b osztályból több alkotás van itt, mert a 6. a osztályosoké jobban sikerült, s az övéké még kiállításon, és pályázaton

A kép az életem egyik legfontosabb pillanatát
 ábrázolja, amikor a tengerparton sétálok. A
 kép a természet szépségét és a boldogságot
 tükrözi. A sárga alak a napot szimbolizálja,
 amely mindig mellettünk van, és mindig
 melegíti a szívünket.

Domonkos Csaba
 Budapest, 2023. május 15.

A kép egy szobát ábrázol, ahol a piros alak
 a szoba közepén áll. A létrát a jobb oldalon
 láthatjuk, és a falon a kör alakú óra. A
 szoba világos, és a színek élénk.

Kőrösi Anna
 Budapest, 2023. május 15.

A kép egy zöld alakot ábrázol, aki
 a szoba közepén áll. A zöld szín a természetet
 szimbolizálja, és a sok szem a boldogságot
 tükrözi.

Kovács Zoltán
 Budapest, 2023. május 15.

A kép két alakot ábrázol, akik a természet
 között sétálnak. A zöld fák és a víz a
 természet szépségét tükrözik.

Nagy Péter
 Budapest, 2023. május 15.

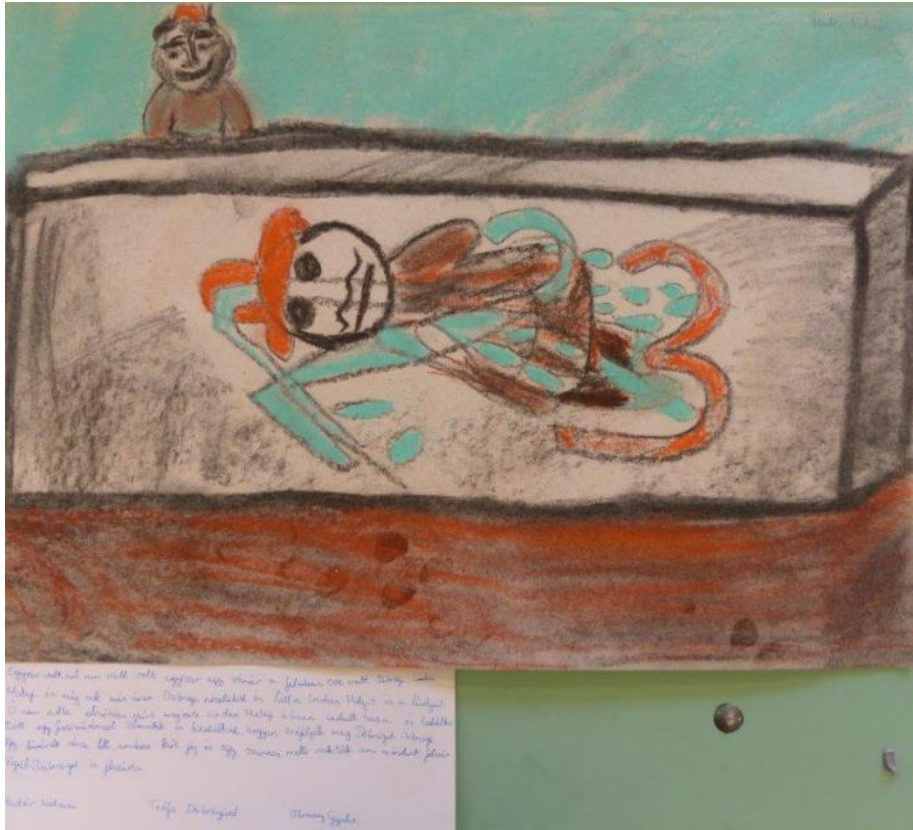

K. nyakörv

Judas Mátya mágnak találkoztam sokszor amúgy
 én kijavítottam egy kedves lányt mert egy katonának rendbe
 hoztam egy szűz szobát azelőtt szélsőséges és Mátya
 egyéni katonai és eleve szűz szobát katonai szobát
 vette lakni azt az vette egyéni hogy valami szűz szobát
 nyakörv látni hogy valami katonának szűz az
 volt szűz, későbbi Dombos Bónon Mátya tudig
 szűz szobát meg szűz szobát lett szűz Judas Mátya meg
 a katonának figyelt az valamit és az katonák
 és a nyakörv és elvett az szűz szobát

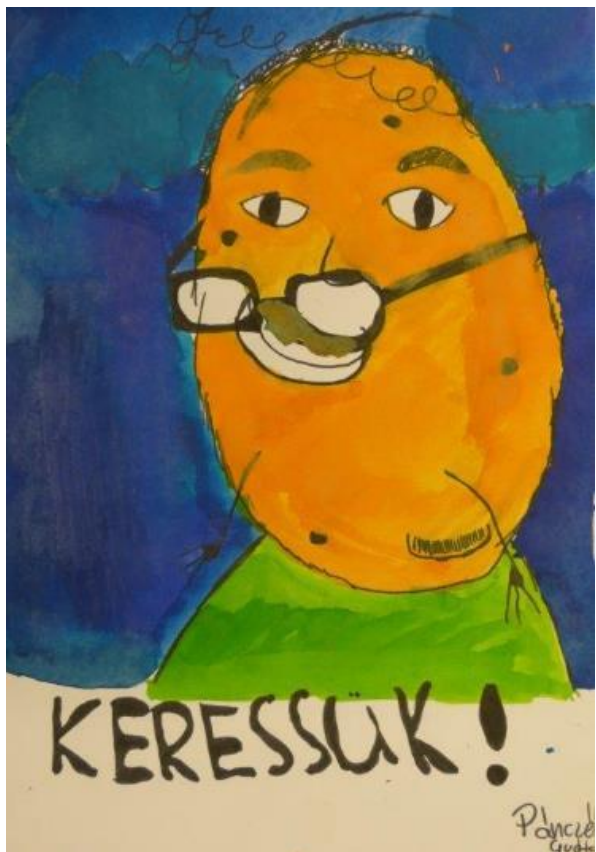

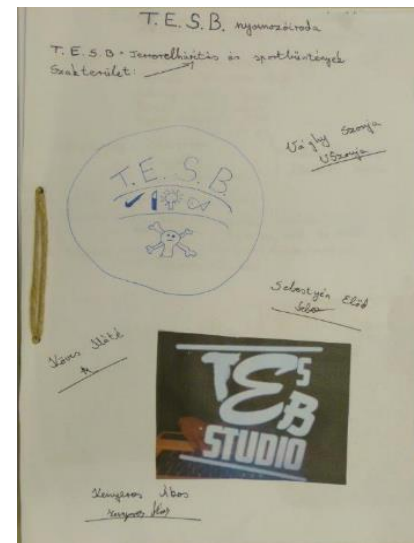
Dobozon emelkedik az a Lúdas Mátya, a katonának hogy
 a féltékeny a katonának elvett egy két szűz szobát hogy
 ha féltékeny a katonának az a Lúdas Mátya katonának szűz szobát
 ha féltékeny az katonának az katonának az katonának Mátya katonának
 megakadályozta a Dobozon szűz szobát a katonának szűz szobát!
 Schmitt Dóra 6. az anyanyelvi
 (Gedaburg)

2. TÉMA: NYOMOZÓ IRODA – OKNYOMOZÁS, HELYSZÍNELÉS

A képanyag 6. a és 6. b osztályos tanulók munkái. Az elkészült filmeket itt nem tudom bemutatni.

Robert Szendrői és a munkája
/REKONSTRUKCIÓ AZ ESETBEN/

Személyek: Robert Szendrői, Selenyén Előd
Helyszín: Mungos Árok
Társaság: Dágy Szomszédok
Kor: 1990s évek
Helyszín: József Attila
Társaság: Dágy Szomszédok
Kor: 1990s évek

1. 10.000 négyzetméter terület
2. Szomszédok 11.00 körül - munkások munkái
3. 11.00 körül - helyszínen volt egy autó
4. 14.00 körül - helyszínen munkások
tervezési elképzelés

Jóhanna Szendrői
2019.04.04 (hétfő) 10:00

Dágy Szomszédok és Mungos Árok városi rendezés
02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Jóhanna - munkája

Helyszín:
2019.04.04 11:00 körül

Szendrői munkája helyszínen munkái azóta munkák
02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Kor: 1990s évek
11.00 körül

1990s évek (szombat) 11.00 körül
Helyszín: Mungos Árok városi rendezés - helyszínen munkái
02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Előd munkája azóta munkák azóta munkák azóta munkák
02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Jóhanna Szendrői és a munkája
2019.04.04 (hétfő) 10:00 körül

Helyszín: Mungos Árok városi rendezés - helyszínen munkái
02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Előd munkája azóta munkák azóta munkák azóta munkák

02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Dágy Szomszédok (helyszín)
02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Mungos Árok (helyszín)
02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Helyszín: Mungos Árok városi rendezés - helyszínen munkái
02: Mungos Árok is egy elhanyagolt és az azóta
belsőterülettel borított az elhagyott terület
Helyszín: Selenyén Előd
Helyszín: Selenyén Előd
A város szomszédok helyszínen munkái az
előtt.

Regosul Lari: rablókból el mag, munkatársai, nagyon szorgalmas

A helyszínén kiderült, hogy egy 30.000.5 újsággyűjtő, egy 100.000 € gyémánt fűzővel és egy iPhone 5S 16GB-ot el + Anasztázia a nyakláncát is ellopják, amit az Alibi 3. emeleti női mosdójában találtak meg!

A felhívás során kiderült, hogy a tulajdonosok:

1. néha anyag helyettesít
2. nem tudni mennyit
3. néha gyémántokra volt
4. nincs tapasztalat
5. rablókól el mag

A felhívás során szerezte Péteresi János minden bizonnyal, ezért Anasztázia együtteskedésével a fentiek között a női mosdójában találtak meg!

A munkatársak közötti munka
 Vagyis a munkatársak az nem egy ilyen nagyon
 hisz munkát vállaltak az egyik nőből magunk
 munkatársak között

A munka magán
 Egy nő, egy munkatársat meg a többi nő
 munkatársak között az is munkatársak között egy
 munkatársak között a többi nő

A férfi munka
 Munkatársak munkatársak az is munkatársak a
 munkatársak között a munkatársak a munkatársak
 munkatársak között a munkatársak a munkatársak
 munkatársak között a munkatársak a munkatársak

N.L.G.T.

Nyomozóiroda

-

Ékszerablás

Égy Ékszerablás + betöltés
 Felkéri: Anasztázia (a polgármester lány)
 Szereplők:

Anasztázia: 18 éves, munkanélküli, a Berlington egyetem tanuló, a polgármester lány, anyja a leg híresebb Budapesti Gucci üzlet tulajdonosa, saját anyja Varga Petúnia mindenhol, elkíséri, hobbiját gyűjti az összes eddig létező iPhone-t.

Schulz Tamás: 39 éves, az N.L.G.T. nyomozóirodájának dolgozója, nagy jól bán a gépekkel.

Pánczél Gréta: 34 éves, az N.L.G.T. Nyomozóirodájának dolgozója, az analízis a tárgyakat.

Varga Petúnia: 23 éves, Anasztázia anyja, mindenhol a kiskorú Anasztázia, a családjaiban ő a legkisebb, 3 nővére van, saját Varga Géza milliomos kereskedő, anyja Varga Izaura híres színész.

Stócs Nóra: 38 éves, az N.L.G.T. Nyomozóirodájának dolgozója, az egyik legjobb helyszínelő és nyomozó, nem ért a gépekhez, hobbiját gyűjti a csigákat.

Nagy Corina: 32 éves, profin helyszínel, hobbiját csigákat.

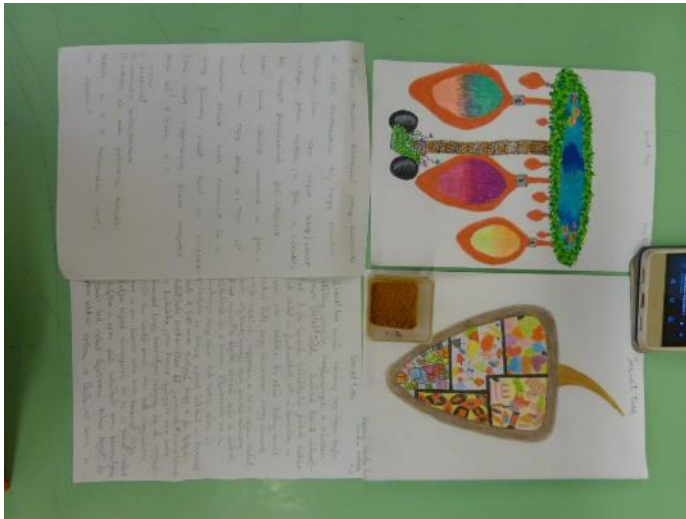
3. TÉMA: SOSEM VOLT LÉNYEK – „KAMUFILMEK”,

1. résztema

Egy titkos laborban – különös növénykísérletek

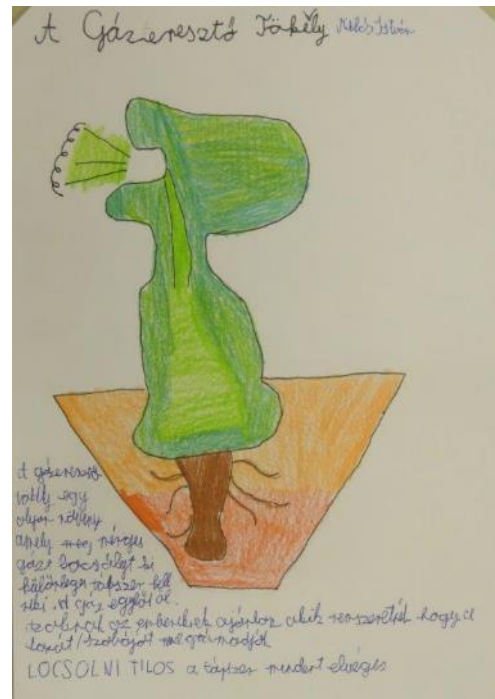
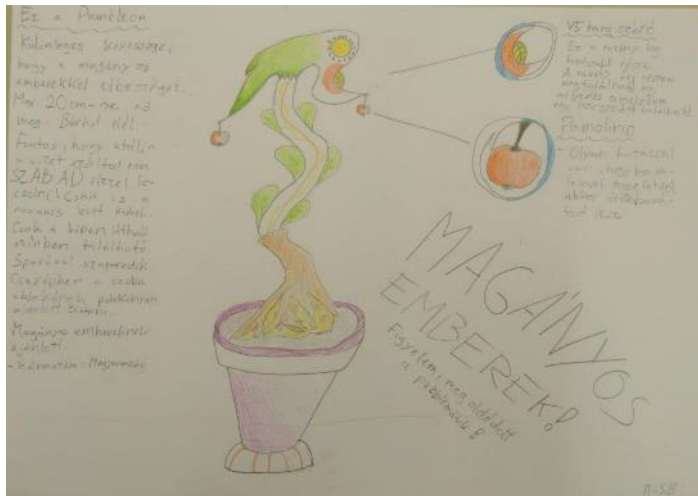
6.a osztályosok, csoportmunka, bemutatás és a növény terve, leírása, illatokkal, telefonon lejátszható vagy helyben generálható hangokkal

6. b osztályos tanulók egyéni alkotásai

Hippokratés

Néve: Hippokratés
 Teremtő: Hippokratés
 Teremtés ideje: Hippokratés
 Teremtés helye: Hippokratés

50cm

10cm

Stella Horvát

EMBERKÖLB

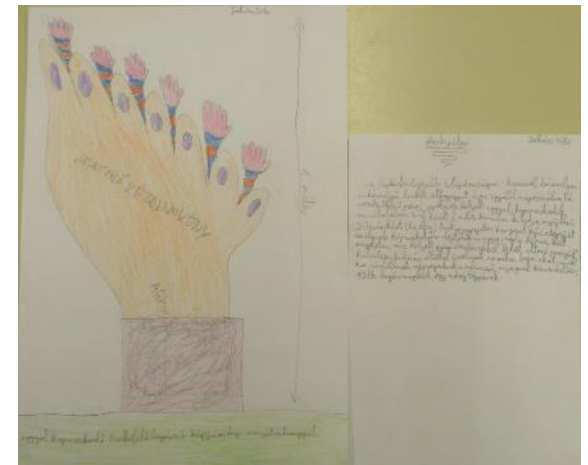
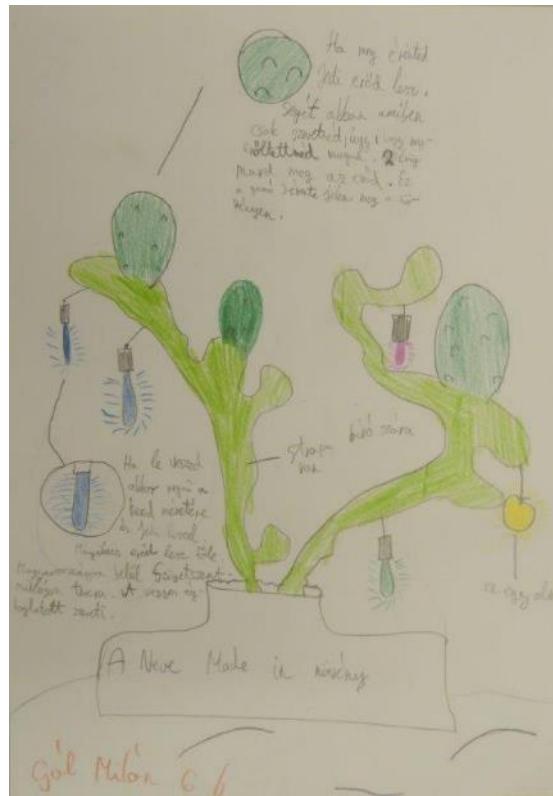
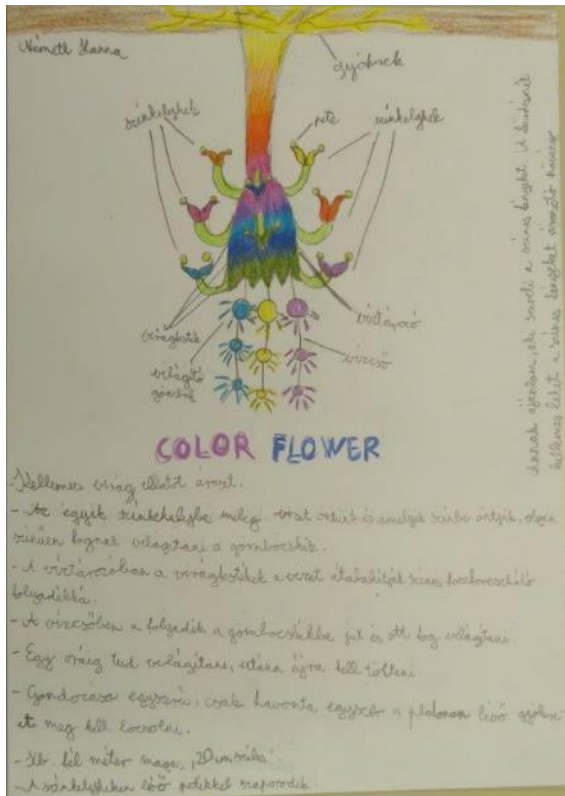
- füvök illata
- virágok
- 2 m magas
- kicsi virágok
- fehérek
- fehér virágok
- 50cm - szélesség
- Látvány: 99 cm

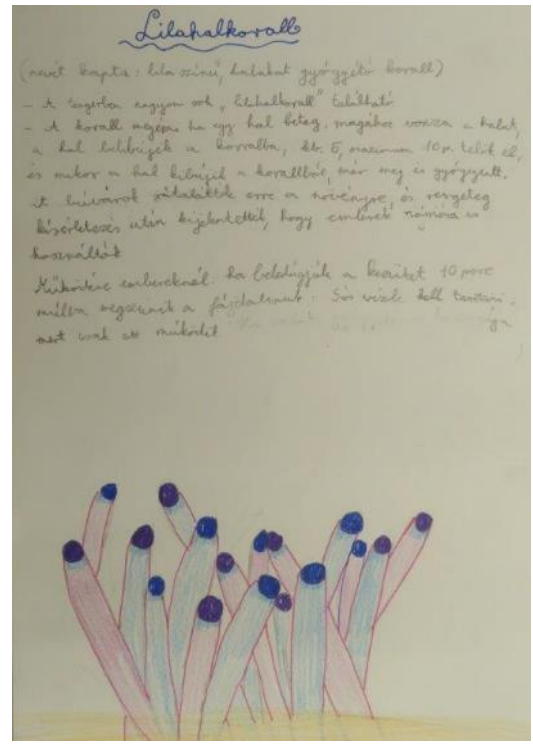
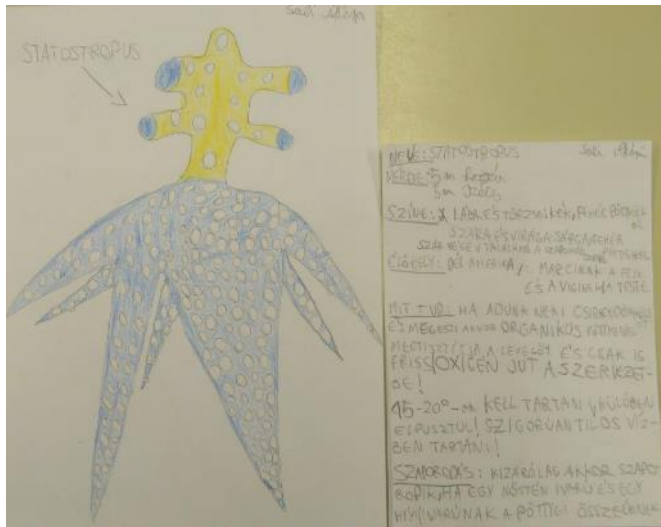
Szaporodás

Milyen a földje
 lehullandó, vizes,
 termékeny, szürkészöld
 és élénkítő a
 világy, sötét, mély,
 sötét. Az élők és
 az élők.

Artatlan Gyilkos

Ez a növény az új világ dísznövénye, amelyet
 nagyon sokan szeretik. A földet megművelve
 és megművelve a földet a nagyon szép
 és nagyon sok virágos és nagyon sok
 és nagyon sok virágos és nagyon sok

TANÍTÁSI TANULÁSI PROGRAM

a kortárs képzőművészet modul pedagógiai koncepciójának
megvalósításhoz

Pénzár Ágnes

*Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános iskola, Gimnázium és Szakközépiskola
Deák Ferenc Gimnáziuma és Általános Iskolája
(Pécs)*

Időterv

Kipróbálás: 2017/18. tanév, a megvalósítás kezdete az 1. félévben, 2017 szeptemberétől

6.A: heti 1 órában – 18 óra (10 óra a speciális tantervre)

Az 5.évfolyam 2. tanév 1. félévi programjának áttekintése

TÉMA CÍME	Fejlesztési részművek	Integráció	Időigény
1. Kortárs művész, mint segítő	Irodalmi mű részletének feldolgozása, átbeszélése Kortárs mű választása, beillesztése az irodalmi műbe, a hős segítségére A jelenet kibővítése, újra/átírása A jelenetnek plakát/ könyvborító/ illusztráció készítése (hangsúlyos a hős+műtárgy)	irodalom	4
2. Nyomozó iroda – oknyomozás, helyszínelés	Rejtélyes történet választása, lemodellezése (csoportokban) Többi csoport rejtélyeinek megoldása	Irodalom, film, média, történelem	2
3. Sosem volt lények – „kamufilmek”	Fiktív lény és környezete megalkotása egyéni munkával. Csoportokba rendeződés (4-5 fő) Csoportok között TV-s műfajok kiosztása, ennek megfelelő műsor kidolgozása a csapattagokkal + storyboard készítése	Biológia, földrajz, média, film, történelem	2

	"Műsoridő"		
--	------------	--	--

Az 5. évfolyam 2. tanév 1. félévi részletes terve

Fejlesztési célok	Fejlesztési részművek, tartalmak	Tevékenységszabványok, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
1. Kortárs művész, mint segítő - időigény: 4 tanóra				
<p>inspirálódás képességének tágítása más műveltség terület felől, fantázia, divergens gondolkodás, rugalmasság, fluencia, egyediség</p>	<p>Irodalmi mű kiválasztása (egyeztetve az irodalom tanárral, mit vesznek, vagy mit vettek nem rég), amelyben a hőst kalandja során a tanuló egy műtárggyal segíti majd ki. (Példa volt a Ludas Matyi, én inkább Arany János: Toldi c. művével vagy Gárdonyi Géza: Egri csillagok c. művével dolgoznék.)</p> <p>A választott műből kiválasztani jeleneteket, ahol a hős segítségre szorul és felosztani a gyerekek között.</p> <p>Kapnak a tanulók egy kortárs műalkotást is, amely a hős segítségére lesz.</p> <p>Feladat: Írja újra a jelenetet, a kortárs műalkotás bekapcsolásával, hogyan segíti a</p>	<p>Szöveg osztályszintű feldolgozása, egyéni problémamegoldás, alkotás</p>	<p>Irodalmi alkotásból részletek vetítve és (laptop, pendrive, internet, projektor, hangfal) kinyomtatva (Arany János: Toldi c. művével vagy Gárdonyi Géza: Egri csillagok), kortárs művek nyomtatott kép formájában, A/4-es papír, színes ceruza, festék, tus, olló, ragasztó...</p>	<div data-bbox="1554 544 1832 783" data-label="Image"> </div> <p>Irodalmi részlet: Arany János: Toldi</p>

	<p>hőst nehéz helyzetében. (1ó) Majd tervezzen plakátot/könyvborítót/illusztrációt a jelenethez, amely kiemeli a hőst és a tárgyat.(1-2ó)</p>			
<p>2. Nyomozó iroda – oknyomozás, helyszínelés - időigény: 3 tanóra</p>				
<p>elemzés – kombinálás probléma kiemelés (meghatározás, azonosítás) koncepció alkotás, tervezés rekonstruálás kifejezés (kommunikáció több csatornán, csatornaváltással) folyamatszervezés (a megvalósítás során) megoldás (komplex elméleti és gyakorlati) művészi alkotó folyamat</p>	<p>Rejtélyes, fiktív történetek keresése</p> <p>A feladatot 4-5 fős csoportokkal oldanám meg.</p> <p>Minden csoport kap egy rejtélyes ügyet, megoldással. Feladat: kartondobozba lemodellezni a helyszínt, a szövegben megadott nyomokat elkészíteni papírból.(1-2 óra). Amikor minden csoport kész, a csoportok helyszínelőkké, nyomozókká válnak. Minden csoport megnéz minden helyszín modelljét és megpróbálja megfejteni a rejtélyt. A csoportok körforgással haladnak, minden csoport legyen minden modellenél. Papíron leírják a megoldásaikat, a végső összesítésnél kiderül, melyik</p>	<p>Csoportos munka</p>	<p>Rejtélyes történetek (+ megoldás), modellezéshez karton, olló, papír, ragasztó, festék, színes, újságok, anyagok, textilek, magazinok..</p>	

<p>megtapasztalása, sokrétű munka, együttműködés,</p>	<p>nyomozó iroda volt a legügyesebb, illetve külön pontozásos szavazással a legjobb lemodellezett helyszín(ek) is kiválasztásra, jutalmazásra kerülnek.(1ó)</p>			
<p>3. Sosem volt lények – „kamufilmek” - időigény: 3 tanóra</p>				
<p>megfigyelő képesség vizuális emlékezet, formaalkotó képesség kreativitás elemzés értelmezés együttműködés</p>	<p>Egyénileg minden tanuló készítsen egy fiktív élőlényt, fiktív élettelrel. (2ó)</p> <p>4-5 fős csoportokba rendeződés. Minden csoport kap egy filmes/TV-s műfajt (híradó, reklám, mese, dokumentum film, szappanopera...). A csoport minden tagja bemutatja a csoportnak az általa alkotott fiktív lényt és környezetét, majd közösen, a lényeket felhasználva és a kapott műfajnak megfelelően előállítanak egy műsort. Minden csoport más műfajt képvisel, a végén ezekből áll össze egy komplett TV adás.</p>	<p>Egyéi munka, Csoportos munka,</p>	<p>Papír, ceruza, szírkréta, A4-es lap, hurkapálcika, olló, ragasztó, A3-as papír, laptop, projektor,</p>	

	<p>Feladat: a csoport storyboardot készít a műsorajánlójához, majd minden csoport bemutatja a saját ajánlóját a többi "szerkesztő" csoportnak (1-2 óra)</p>		
--	---	--	---

Tapasztalatok:

Az osztály tanulóinak a feladatokhoz való hozzáállása igen szélsőséges, a munkafolyamat akadozó, a tempó lassú. Véleményem szerint ennek fő oka az egyénekenként felmerülő hozzáállásban, technikai, képességbeli tudásban, önbizalomhiányban keresendő. Ennek a problémának megoldására már a tavalyi év során tettem kísérleteket, ami végül a modul témáinak megváltoztatásával, más feladatok tanmenetbe építésével járt. Javulást véltem felfedezni pár tanuló esetében, de az osztály zilált munkamenetének összerendezéséhez további lépésekre lesz még szükség.

Az első feladat esetében Arany János: Toldi című művének átdolgozása jó választásnak bizonyult. A rajzóra anyagát össze tudtuk hangolni az irodalom órák menetével. Így a tanulók már ismerték a hőst, de még nem sejtették a történet végét. A kortárs alkotásokból vett alakok történetbe illesztése többségében sikeres volt. Nehézséget jelentett, hogy a tanulók többsége brutális, becstelen, erőszakos módon akarta folytatni a történetet. Ezt nem engedtem meg, mégis születtek ilyen típusú munkák is. A képi megfogalmazás során több tanuló problémaként élte meg a kinyomtatott figurához illő méretarányos rajzolást.

A második feladatot felcseréltem a harmadikkal, az osztály órai, illetve a tanulók egymáshoz viszonyuló viselkedése miatt még nehéznek éreztem a feladat eredményes megvalósítását. Mivel a harmadik feladatnál is csoportokban kellett dolgozni, ugyanakkor könnyebb, hozzájuk

közelebb álló témában, azt a feladatot némiképp tesztelésként fogtam fel. Sajnos a feladatok elhúzódása, illetve mivel rendszeresen hiányzott a tanulók egy része (betegség, versenyek, tanárok elkérése...) a második feladat lebonyolítására végül nem került sor.

A harmadik feladat esetében a tanulókat motiválta az új, még ismeretlen lény megalkotása. Tapasztalatom alapján ez a feladat könnyebb volt azon tanulók számára, akik kevésbé szabálykövetők, órához illő magatartásúak a rajzórán. A csoportokba rendeződés nehezen ment, a hiányzó, illetve kirekesztett tanulók csapatokba kapcsolódása miatt. A csoportok nagyon eltérő tempóban dolgoztak, ez több órácsúszást mutatott a nagyon hamar végző, illetve sokáig dolgozó csoportok között.

Melléklet

1. Az órára bevitt nyomtatás, a Toldiból vett részletekkel:

Arany János: Toldi (részletek)

6. ének

(Toldi Miklós mondja az anyjának:)

„...Felmegyek Budára bajnok katonának,
Mutatok valamit ottan a királynak,
Olyat, ami nem lesz bátyám szégyenére,
Sőt irígység miatt megszakad a lépe...”

7. ének

(Temető mellett megy el Toldi Miklós, egy asszonyt lát, aki a sírra borulva zokog..)

„...Meg is esett szíve, oda is ment hozzá,
Hogy kiért? miért sír? tőle tudakozá,
És a gyászos özvegy (mert özvegy volt nyilván),
Így felelt szavára keservesen sírván:

„Jaj, fiam! ne kérdezd az én esetemet:

Ma temettem el két vitéz gyermekemet:
Duna szigetében gyilkoló meg egy cseh,
Isten a pokoltól soha meg ne mentse...”

„...Toldi pedig monda: „Ne sírjon kegyelmed,
Csak nem támad már fel a két vitéz gyermek:
De ne legyen nekem az Isten Istenem,
Ha bosszút nem állok érettök a csehen...”

9. ének

(Toldi Miklós Pestre érkezik.)

„...Fogadása jut most eszébe s így sóhajt:
„Oh mikép víhatnék holnap én avval bajt?
Hol vagyon paizsom, páncélom, fegyverem?
Fog-e a cseh bajnok szembeszállni velem?

„Oh! bizony mit sem hajt a cseh bajnok énrám,
Kinevet, kigúnyol és félvállról néz rám,
Vagy talán hozzá még közel sem bocsátnak,
„Félre innen, rongyos!” mondják, ha meglátnak.
S nagyon elbúsítá Miklóst e gondolat,
Lassan ment az utcán, sohajtott nagyokat,
Meg-megállt, szemét a föld felé meresztve,
Mintha lába előtt valamit keresne.

Egyszer föltekinte, képe is felvidult...”

És itt jön az a szereplő, akinek a képét kiválasztottad, hogy Toldi Miklós segítségére legyen.

A Toldi segítők:

3. ábra Baglyas Erika

4. ábra Baglyas Erika

5. ábra Baglyas Erika

6. ábra Chilf Mária

7. ábra Chilf Mária

8. ábra Csató József

9. ábra Eperjesi Ágnes

10. ábra Födő Gábor

11. ábra Födő Gábor

12. ábra Földő Gábor

13. ábra Hevré-Lóránt Ervin

14. ábra Hevré-Lóránt Ervin

15. ábra Jeff Koons

16. ábra Kicsiny Balázs

17. ábra Kicsiny Balázs

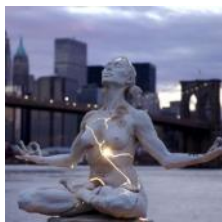
18. ábra Kicsiny Balázs

19. ábra Király Gábor

20. ábra Lorenzo Quinn

21. ábra Lorenzo Quinn

22. ábra Nazar Bilyk

23. ábra Ráskai Szabolcs

24. ábra Schaár Erzsébet

25. ábra Chilf Mária

26. ábra Szentjóby Tamás

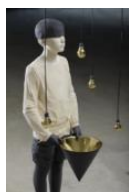
27. ábra Willy Verginer

r

28. ábra Willy Verginer

28-29. ábra: Willy Verginer

Időterv

Kipróbálás: 2017/18. tanév, a megvalósítás kezdete a 2. félévben, 2018 februárjától

6.A: heti 1 órában – 18 óra (10 óra a speciális tantervre)

A 6.évfolyam 2. tanév 2. félévi programjának áttekintése

TÉMA CÍME	Fejlesztési résztemák	Integráció	Időigény
1. Időugrás az iskolában	Fiktív történet kitalálása valós helyszínre Valós helyszín megrajzolása egy képregény első kockájába Kortárs és klasszikus művész kisorsolása a tanulók között Történetük átírása, hogy ezek a művészek hatása érvényesüljön a történetükben Képi megjelenítés képregény formában	Irodalom, média	2-4
2. Meglepő és rendkívüli színhely	3-4 fős csoportok választása Művész alkotásairól, stílusáról képek megismerése, stílus felhasználása egy buli megszervezésekor Bemutató a többi csoport számára	díszlet- jelmeztervezés, média	3
3. Használati utasítás	Kortárs műhöz új funkciók társítása. Egy új funkció kiválasztása, az „új terméknek” reklám készítése	média	1-2

A 6. évfolyam 2. tanév 2. félévi részletes terve

Fejlesztési célok	Fejlesztési résztémák, tartalmak	Tevékenységekformák, módszerek	Technikák, eszközök, anyagok	Alkotók és művek
1. Időugrás az iskolában - időigény: 4 tanóra				
<p>alkalmazkodó képesség fejlesztése, kreativitás, lényegkiemelés</p>	<p>Feladat: A tanuló találjon ki egy történetet, ami az iskolában játszódik. Írja le röviden a történetet, kezdje el megrajzolni a történetet képregény formájában.(1ó)</p> <p>Kortárs mű kiválasztása, a történetbe helyezése az eredeti történet átírásával.</p> <p>Feladat: A tanuló által kitalált történet átírása úgy, hogy az eredeti történetre hatással legyen a választott mű. Az új</p>	<p>Egyéni munka</p>	<p>Papír, ceruza, művészek munkáiról képek, laptop, projektor, olló, ragasztó, A3-as lap</p>	<p>René Magritte, Joan Miró</p>

	történetet jelenítse meg a képregény többi kockájában. (1-2 ó)			
2. Meglepő és rendkívüli színhely - időigény: 3 tanóra				
döntés kifejezés (kommunikáció több csatornán, összetett építkezés kifelé irányuló reflexió - befelé irányuló reflexió tapasztalatok az alkotófolyamatról fogalmi bázis	3-4 fős csoportok. Minden csoport kap egy borítékot, benne egy művész alkotásairól, stílusáról képek. Feladat: tanulóknak csoportonként fel kell vennie a kapott művész stílusát. A feladatokat felosztva megterveznek egy bulit, teljes lakberendező-díszlettervezőként (tehát a terem, a bútorok, ablak, ajtó kinézete, díszletek, étel, ital, bulihoz kellő kellékek, meghívó a bulira, ruhakód...).	csoportos munka	borítékba nyomtatott képek a művészek stílusáról, karton, papír, újság, kollázshoz, festék, tus, olló, ragasztó.	Bauhaus, pointilizmus, szecesszió, expresszionizmus, pop art, op art

	<p>Makettel, meghívó készítésével, ruhák kollázsolásával... bemutatót készíteni a többi csoport számára. Fontos, a művész neve mindvégig titokban maradjon! Ha mindenki kész, minden csoport meghívja a többi csoportot a buliba, bemutatja a készített munkákat. A többi csoportnak ki kell találnia, melyik művész stílusát vette fel az adott csoport.</p>			
<p>3. Használati utasítás - időigény: 3 tanóra</p>				
<p>Média, reklám, funkció, tárgyalakítások</p>	<p>Kortárs művészek munkáinak megtekintése.</p> <p>Feladat: a tanuló gondolja újra a műalkotást funkció</p>	<p>Egyéni munka</p>	<p>műalkotás kinyomtatott képe, karton, magazin, újság kollázshoz, ragasztó, olló</p>	<p>Damien Hirst, Anish Kapoor, Chiharu Shiota , Rebecca Horn, Kusama, Ai Weiwei , Jeff Koons,</p>

	<p>szempontjából. Találjon ki minél több alternatív felhasználási módot.</p> <p>Válasszon ki belőlük egyet, készítsen kartonra, vagy nagyobb lapra egy bemutatót, amin reklámozza az „új”, másoknak még ismeretlen funkciójú terméket.</p>			
--	--	--	--	---

Tapasztalatok

1. *Időugrás az iskolában - időigény: 4 tanóra*

Az első óra keretében a tanulóknak egy történetet kellett írniuk, aminek helyszíne a mi iskolánk volt, teljes terjedelmében. Fel lehetett használni az iskolának csak egy kis részét, az udvarát, vagy akár az egész létesítményt. A történetíráshoz kellő minden egyéb információt – például, kik legyenek a szereplők, mi legyen a cselekmény, milyen idősíkban járunk... – a gyerekek találták ki. Előrevetítettem, hogy a feladat itt még nem áll meg, de többet nem árultam el. A tanulóknak tetszett a feladat, habár első hallásra többen elkedvetlenedtek, hogy mindenképp az iskola lehet csak a választott helyszín. A következő órán a megírt történetet kellett képregény formátumba átültetni. A tanulók lelkesek voltak, szeretik a képregényeket és a képkockák tartalmának mozgalmasságát. Ez már a TV-műsor készítő feladatnál kiderült. A képregényhez A3-as lapot adtam, hogy a képkockákat ne kelljen nagyon kicsiben rajzolniuk. Mondtam nekik, hogy aki már az első 3-4 képkockát megrajzolta, szóljon nekem. Csak ekkor árultam el nekik, hogy a feladathoz még hozzá tartozik egy szürreális kép is, amit bele kell helyezniük a képregényükbe és ennek megfelelően kell folytatniuk, átírniuk a történetet. Azt nem szabtam meg, hogy a még üresen hagyott képkockákon belül hova helyezik el a nyomtatást, a lényeg az volt, hogy a történetben helyet kapjon a kép. A feladathoz szándékosan választottam szürreális képeket, úgy gondoltam izgalmasabb, érdekesebb lehet a tanulók számára. A képek között válogathattak a tanulók, így lehetőségük volt a számukra tetsző nyomtatással

dolgozni. Az eddigi tapasztalataim alapján a tanulók nagyjából mostanra szoktak hozzá ahhoz, hogy a rajzi feladatokban gyakran van egy csavar, egy alkotás, egy érdekes kép. Egy-két tanuló még neheztelt amiatt, hogy az eredeti történetét át kell dolgoznia, de az osztály meglepően gyorsan, negatív hozzáállás nélkül fogadta tőlem a feladat módosítását és a szürreális képeket. A történet átírását is leleményesen megoldották, ebből arra következtetek, hogy a divergens gondolkodásuk nagy fejlődésen ment keresztül a két év során.

2. Meglepő és rendkívüli színhely - időigény: 3 tanóra

Ezt a feladatot a végére hagytam, témáját tekintve jó év végi levezetőnek tűnt. A tanulókat végül nem 3-4 fős csoportokba, hanem párokba rendeztem, habár így is voltak, akik hárman dolgoztak együtt. Az órát azzal kezdtük, hogy felvezetőnek elárultam, egy bulit kell megszervezniük, a stílust én fogom megadni. Ezután összeszedtük azokat a szempontokat, amik alapján a szervezést végig kellett gondolniuk, a szempontokat felírtam a táblára. Ezután adtam oda a képeket. Egy páros egy alkotót kapott, a művészt nem árultam el, csak egy három képből álló nyomtatást kaptak, ami körvonalazta az adott művész stílusát. Más megkötés nem volt. A szempontok sorrendjének ellenére felhívtam a tanulók figyelmét arra, hogy először azt találják ki, milyen zene illik szerintük a látott képekhez. Úgy gondoltam, ha az megvan, abból már el tudnak indulni a helyszín, ruha, ételek, italok, díszlet... kiválasztásában. A módszer sikeresnek bizonyult. A feladat első részében le kellett írniuk minden ötletet, a második részében pedig közösen kellett volna rajzolniuk egy „buli fotót”, ami megvalósításra is kerülnek a leírt ötletek. Sajnos erre nem maradt idő.

3. Használati utasítás - időigény: 3 tanóra

Ennél a feladatnál a művészeti alkotásokról nyomtatott képeket én osztottam ki, a tanulókra jellemző, általam megismert személyiségjegyek alapján. A feladat egy reklámplakát megalkotása volt, az adott mű funkciójának újragondolása után. Kértem a tanulókat, hogy a termékismertető ne csak leírásból álljon, hanem rajzosan is próbálják bemutatni, mit is tud az adott termék. Emellett végigbeszéltük, milyen reklámokat, plakátokat láttak mostanában, mitől lesz valami figyelemfelkeltő, könnyen érthető. Kértem, hogy nevezzék is el a terméket, a fontos információkat emeljék ki. A feladtból vicces megoldások születtek, a tanulók szívesen mutatták be egymásnak a készült műveket. A feladat során háttérbe szorult a vizuális kifejezőeszközök használata, inkább a komikus” elemek és az írott szöveg dominált. A tanulóknak tetszett a feladat.